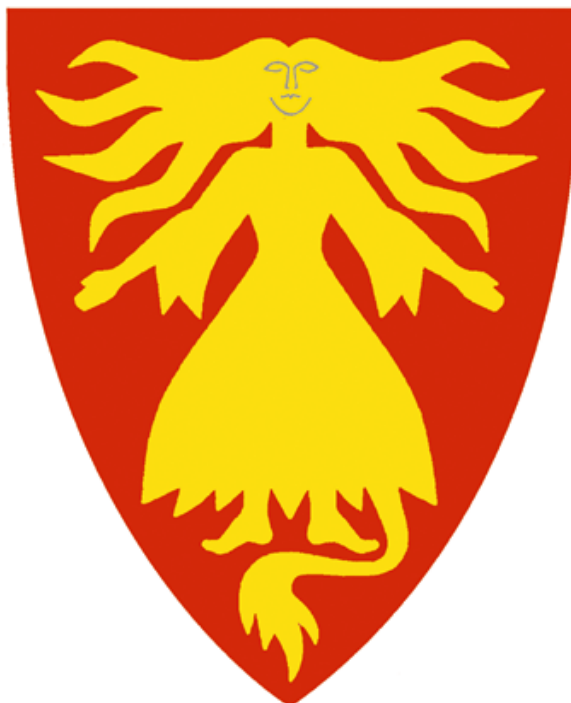

Lardal kommune

Rådmannens forslag til Budsjett 2010 og Økonomiplan 2010 - 2013

Svarstad, 18/11-2009

Innholdsfortegnelse

Kap		Side
1	Sammendrag av Lardal kommunes budsjett 2010 og økonomiplan 2010-2013	2
2	Føringer i vedtatt langsiktig kommuneplan 2005-2014	3
3	Lovgrunnlag	5
4	Budsjettets inntektsside	6
5	Budsjettets utgiftsside	10
	Rammer drift 2010 – 2013	12
6	Enhetene	14
7	Staben	15
8	NAV-kommune	24
9	Svarstad barnehage	30
10	Styrvoll barnehage	36
11	Lardal barneskole	42
12	Lardal ungdomsskole	48
13	Ringveien	58
14	Lardal sykehjem	64
15	Lardal kommunale eiendom	69
16	Lardal kirkelige fellesråd	77

Vedlegg		Side
1	Investerings tiltak i økonomiplanperioden 2010-2013	83
2	Budsjettskjema 1A – Driftsbudsjettet	83
3	Budsjettskjema 1B – Driftsbudsjettet sum fordelt til drift	84
4	Budsjettskjema 2A – Investeringsbudsjett	84
5	Budsjettskjema 2B – Investeringsbudsjett detaljert	85
6	Budsjettskjema 3 – Hovedoversikt driftsbudsjett	86
7	Detaljert oversikt nye og endrede tiltak 2010-2013	87
8	Skoleskyss	90
9	Gebyrregulativ 2009	92

1. Sammendrag av Lardal kommunes budsjett 2010 og økonomiplan 2010 – 2013

Profil:

Satsing på kommuneplanens prioriterte områder **Gode oppvekstvilkår** og **Økt folketall**:

- * arbeid med planer - kommuneplanens arealdel, sentrumsplan, boligsosial plan, rullering av omsorgsplan, reguleringsplan gang-/sykkelvei Solbergåsen
- * utbygging skolelokaler/idretts-/flerbrukshall
- * utbygging av barnehageavdeling
- * styrking av barnevern

Rådmannens oppsummering:

- * Tjenestenivået i hovedsak videreført i 2010
- * Nødvendig å omstille tjenestetilbudet på enkelte områder i økonomiplanperioden
- * Fokus på enhetenes mål og prioritering av oppgaver og ressurser i henhold til lov, overordnede planer og vedtak.
- * Generell prisøkning med 3,1% på de fleste gebyrer 100% inndekning vanngebyr i 2010
- * Realverdien på kraftfondet opprettholdes
- * Momskompensasjon som følge av investeringer er i 2010: kr. -963.000,-
- * Netto driftsresultat 2010: kr. -3.002.000,-
- * Lånegjeld 2010: kr. 67.615.000,-, men øker i 2011 og 2012 for deretter å falle i 2013.
- * En mindre pott er avsatt til uforutsette utgifter. Basert på erfaringstall burde denne posten vært større.

Nøkkeltall (i 1000 kr)

Nøkkeltall	2009	2010	2011	2012	2013
Brutto driftsresultat	4 162	6 033	9 960	7 399	6 182
Netto driftsresultat	101	3 002	5 307	1 452	260
Netto driftresultat (%)	0,08 %	3,23 %	5,90 %	1,56 %	0,27 %
Lånegjeld pr. 31.12	65 579	67 615	89 110	93 073	88 073
Lånegjeld pr. innb. (kr)	26 887	27 624	36 367	37 945	36 096

2. Føringer i vedtatt langsiktig kommuneplan 2005 – 2014

Budsjett 2010 og økonomiplan 2010 – 2013 tar utgangspunkt i den langsiktige kommuneplanen for Lardal for 2005 – 2014 som ble vedtatt 01.03.2005.

Den langsiktige kommuneplanen inneholder mål for utvikling av kommunen og retningslinjer for enhetenes planlegging i en tidshorisont fram til 2014.

Økonomiplanen er kommuneplanens kortsiktige del med en tidshorisont på 4 år fram til 2013 og inneholder økonomisk oversikt over enhetenes virksomhet i disse årene. Budsjettet er et samordnet handlingsprogram ett år fram i tid.

Lardal kommune har mange lovpålagte oppgaver som legger sterke føringer på vår virksomhet og begrensninger i handlingsfriheten. Det er derfor viktig å se den samlede kommunale virksomhet i Lardal under ett og bruke de styringsredskaper en har til rådighet for å oppnå best mulig forvaltning og tjenesteyting overfor Lardal kommunes innbyggere.

2.1 Visjon, prioriterte områder og tiltak fra kommuneplanens langsiktige del for 2005 – 2014

Visjon: Landets beste bokommune

*Vi ønsker at enda flere hyggelige mennesker skal leve trygt og godt
i vår vakre kommune*

Prioriterte områder

- ***Gode oppvekstvilkår***
Prioritere utvikling av kvalitet og kapasitet i barnehage og skole for å møte innbyggernes behov og forventninger.
Sikre barn og unges muligheter til organisert og uorganisert positiv aktivitet i fritida.
- ***Økt folketall***
Synliggjøre og klargjøre tomter og boliger
Stimulere til flere arbeidsplasser innenfor kommunens grenser.

Tiltak

- ***Plan for utvikling av Svarstad sentrumsområde***
Definisjon av område
Trivselstiltak
Kafé
Fortetting av sentrum
- ***Satsing på og markedsføring av turisme***
Informasjon
Severdigheter
Sport/ skianlegg/ friluftsliv

- **Utvikle bibliotekets virksomhet som kulturinstitusjon**
- **Videreutvikle Kjærraområdet**
Tilstelninger, festspillkonsert
De kulturhistoriske fiskene
- **Trygt oppvekstmiljø**
Full barnehagedekning
Samordnet barnehageopptak og likeverdige vilkår for offentlige og private barnehager
Utvide SFO tilbudet
Inkluderende skole
Utvikle helhetlig ungdomsarbeid
Opprette vennskapskommune i engelskspråklig land og opprette utvekslingsprogram
Synliggjøre fordelene med oversiktlig og godt bomiljø – prosjekt ” bry seg ”.
- **Økt folketall**
Legge til rette for boligutvikling og fokusere på aktuelle tomter
Forenkle saksbehandling og bistå utbyggere i forbindelse med saksbehandling og markedsføring
Etablere gode rutiner for bruk av næringsfondet
Etablere samarbeid mellom skole, næringsliv og arbeidsformidling
Utvide bruken av lærlinger i kommunen
Etablere mulighet for lokaler og kontorplass for enkeltmannsforetak

3. Lovgrunnlag

- Kommuneloven regulerer budsjett og formkravene ovenfor kommunene. Området er regulert i §§ 45 - 47.

De mest sentrale punktene er:

- Kommunestyret og fylkestinget vedtar selv årsbudsjettet og endringer i dette. Vedtaket treffes på grunnlag av innstilling fra formannskapet eller fylkesutvalget.
- Innstillingen til årsbudsjett, med alle de forslag til vedtak som foreligger, skal legges ut til alminnelig ettersyn minst 14 dager før den behandles i kommunestyret
- Årsbudsjettet er en bindende plan for kommunens midler og anvendelsen av disse i budsjettåret.
- Årsbudsjettet skal være realistisk. Det skal fastsettes på grunnlag av de inntekter og utgifter som kommunen kan forvente i budsjettåret.
- Det skal budsjetteres med et driftsresultat som minst er tilstrekkelig til å dekke renter, avdrag og nødvendige avsetninger.
- Kommunestyrets prioriteringer, samt de målsettinger og premisser som årsbudsjettet bygger på, skal komme tydelig fram.
- Kommunestyrets eller fylkestingets bevilgninger i årsbudsjettet er bindende for underordnede organer.

4. Budsjettets inntektsside

4.1 Kommunesektorens inntekter i 2010

Regjeringen legger følgende forutsetninger til grunn i sitt forslag til statsbudsjett:

Regjeringen legger opp til en realvekst i kommunesektorens samlede inntekter i 2010 på om lag 8 mrd.kr, tilsvarende 2,6 pst. Av veksten i samlede inntekter er 4,2 mrd kr frie inntekter.

I følge regjeringen legger budsjettopplegget til rette for at kommunene kan forbedre den økonomiske balansen og fortsette utbyggingen av de kommunale tjenestene blant annet innen barnehage, barnevern, skole og pleie og omsorg.

Veksten i de frie inntektene i 2010 gir bla rom for flere nye årsverk i pleie- og omsorgstjenesten og styrking av det forebyggende helsearbeidet i kommunene i tilknytning til samhandlingsreformen.

I tillegg til veksten i de frie inntektene på 4,2 mrd kr. kommer følgende tiltak finansiert gjennom økt rammetilskudd:

- Regjeringen foreslår en økning av undervisningstallet med en uketime 1-7 trinn og åtte timer gratis leksehjelp i SFO på 1.-4 trinn.
- På barnetrinnet i grunnskolen er det fra skoleåret 2009-2010 innført to timer fysisk aktivitet. I budsjettet for 2010 kompenseres kommunene for merutgiftene ved helårseffekt.
- I 2009 ble det frigjort 430 mill kr. til å finansiere tidlig innsats i norsk/samisk og matematikk på 1.-4 trinn fra høsten 2009. I budsjettet for 2010 gis kommunene dekning tilsvarende helårseffekt.

Økningen i rammetilskuddene til forsterket opplæring, økt timetall, fysisk aktivitet og økt lærlingtilskudd er knyttet til en pålagt utvidelse av kommunesektorens oppgaver. Disse midlene er derfor ikke tatt med ved beregning av vekst i kommunesektorens frie inntekter.

Budsjettforslaget for 2010 innebærer en reell vekst også i øremerkede tilskudd (2,8 mrd kr). Hoveddelen av veksten skyldes økt tilskudd til barnehager og økt tilskudd til ressurskrevende tjenester.

I 2009 ble det etablert en ny rentekompensasjonsordning for skole-og svømmeanlegg med en tidsperiode på åtte år. Investeringsrammen for 2010 er satt til 2 mrd. kr.

I 2008 ble det etablert et investeringstilskudd til sykehjemsplasser og omsorgsboliger. Regjeringen foreslår at det blir gitt tilsagn om ytterligere 2500 nye enheter i 2010.

Deflatoren dvs. lønn- og prisveksten for 2010 er anslått til 3,1 %. Deflatoren 2010 er sammensatt av en antatt årslønsvekst på 3,5 % og en prisvekst på vare- og tjenestekjøp anslått til 2,4 %.

4.2 Frie inntekter

Kommunesektorens frie inntekter består av rammetilskudd og skatteinntekter, og utgjør knapt 70 % av kommunesektorens samlede inntekter. Disse inntektene kan kommunen disponere fritt innenfor gjeldene lover og regler. I forslag til statsbudsjett 2010 er de frie inntektene til Lardal kommune beregnet til:

Skatt og rammetilskudd

(Tall i hele tusen)

	Budsjett 2009	Budsjett 2010	Øk.plan 2011	Øk.plan 2012	Øk.plan 2013
Rammetilskudd	47 659	50 651	51 177	51 527	51 876
Skatteinntekter	45 278	47 029	47 457	47 884	48 312
Sum rammetilskudd	92 937	97 680	98 634	99 411	100 188
Herav inntektsutjevning	6 405	6 705	6 869	6 931	6 993
Herav skjønnstilskudd	1 490	1 340	1 340	1 340	1 340

Kommunens frie inntekter ligger an til å øke med 4,7 mill kr i forhold til opprinnelig budsjett 2009. Forventet økning i forhold til revidert nasjonalbudsjett (RNB) er beregnet til om lag 4,2 mill kr, noe som utgjør en vekst på 4,4 % for Lardal. Gjennomsnittelig vekst for Vestfold er på 4,8 %, mens den gjennomsnittelige veksten for landet er på 4,7 %.

Prognosen baserer seg på regjeringens forslag til statsbudsjett. Det er imidlertid lagt inn en forventning om økt folketall (1,3 % fra 09-10). En økning som samsvarer med forventningen om økt folketall på landsbasis. Det er folketall pr. 1.1.2010 som benyttes ved beregning av inntektsutjevningen. Effekten av folketallet 1.1.2010 vil først bli kjent vinteren 2010.

Kommunal – og regionaldepartementet fordeler årlig (via fylkesmann) en del av rammetilskuddet til kommuner etter skjønn. I behandlingen av statsbudsjettet for 2009 ble skjønnsrammen utvidet med 100 mill kr for inntektssvake kommuner i Sør-Norge. Midlene er videreført i 2010. Vestfolds andel av midlene er imidlertid noe lavere enn fjoråret og det forutsettes at Lardal kommune vil motta 1,34 mill kr i skjønnsmidler i 2010 og i økonomiplanperioden.

Det foreslås fra regjeringen at den kommunale skatteøre holdes uendret fra 2009-2010 (12,8 %). Selv om det ikke foretas en endring i skatteøre anslås det likevel en relativ god vekst i skatteinntekene på landsbasis (5,9 %). I prognosen ovenfor anslås det at Lardal kommune vil ha en vekst i skatteinntektene med 1,8 mill kr (3,8 %) fra opprinnelig budsjett 2009. Forventet økning i forhold til revidert nasjonalbudsjett (RNB) er dog beregnet til 5,9 %.

Det samlede budsjettanslaget for rammetilskuddet har sammenheng med anslaget for skatteinntekter. Skatteinntektene ligger godt under landsgjennomsnittet og Lardal har blant de laveste skatteinntektene pr. innbygger i Vestfold. Lardal kompenseres derfor i stor grad for dette via inntektsutjevningen i rammetilskuddet.

4.3 Andre generelle statstilskudd

Lardal kommune mottar i dag kompensasjonstilskudd i forbindelse med tidligere utbygging av omsorgsboliger, sykehjem og skoler. Tilskuddet er i hovedsak kompensasjon for betaling av renter ved låneopptak. Kompensasjonsbeløpene er basert på prognoser fra Husbanken.

(Tall i hele tusen)

Tiltak	2009	2010	2011	2012	2013
Sykehjem & omsorgsboliger	1 959	1 205	1 187	1 169	1 150
GR-97	165	121	119	117	114
Skoleanlegg (Lardal skole)	99	36	34	31	29
SUM	2 223	1 362	1 340	1 317	1 293

Øvrige generelle tilskudd som skjønnstilskudd barnehager, boligtilskudd, flykningetilskudd, personlig assistent og tilskudd skole er budsjettert direkte under de enkelte R-enhetene i den grad tilskuddet videreføres de enkelte år.

Lardal kommune har ubenyttet grunnlag rentekompensasjon skole- og svømmeanlegg på 11,7 mill kr. Grunnlaget er for tidligere ordning i 2003 5,2 mill kr og 6,5 mill kr for 2009. I investeringsoversikten er det forutsatt investeringer til skole med kr 26 mill kr i 2010 og 2011. Kompensasjonen utbetales årlig etter at prosjektet er ferdigstilt, sansynligvis i 2012. Denne kompensasjonen er foreløpig ikke innarbeidet i budsjettet, og vil utgjøre ca 0,45 mill kr, gitt 4 % rente.

4.4 Momskompensasjonsordningen

Momskompensasjon for investeringer påvirkes til en hver tid av kommunens investeringsnivå. Fra 2010 blir det en endring i lovverket på hvordan kommunene kan disponere momskompensasjonen. Endringen innebærer et krav om at momskompensasjon fra investeringer i sin helhet skal inntektsføres i investeringsregnskapet. Det er fastsatt overgangsordning for perioden fram til 2014. Fra og med 2010 skal minimum 20 % av kompensasjonen fra investeringer overføres til investeringsregnskapet. I 2011 40 %, 2012 60 %, 2013 80 % og i 2014 skal momskompensasjon fra investeringer i sin helhet inntektsføres i investeringsregnskapet.

(Tall i hele tusen)

	Budsjett 2009	Budsjett 2010	Øk.plan 2011	Øk.plan 2012	Øk.plan 2013
Momskomp.investeringer	425	963	5 089	1 699	40
%-vis andel overføres invest.regn.	0	20 %	40 %	60 %	80 %
%-vis andel krav til overføring invest.regn.	0	20 %	40 %	60 %	80 %

Momskompensasjon investeringer i rådmannens forslag til budsjett for 2010 er basert på en investeringsramme på 4,8 mill kr.

4.5 Kommunens ordinære inntekter

Kommunens ordinære driftsinntekter (brukerbetaling, salgs- og leieinntekter og overføring med krav til motytelser) eksklusive renter utgjør rundt 27% av totale inntekter. Kommunens handlefrihet avhenger i høy grad av hvordan inntekspotensiale utnyttes. Det er forutsatt opprettholdelse av realverdien innenfor de ulike innteksgruppene dvs. tilsvarende deflatoren innen de områdene vi selv kan styre prisfastsettelsen. I forslag til statsbudsjett er pris og lønnsveksten satt til 3,1%. Der det er mulig er det lagt inn økninger i egenandeler. Dette gjelder bla. egenbetaling SFO som økes med 3,1 %. Barnehagesatsene opprettholder samme nivå som 2009 med en makspris på kr. 2330,- pr. mnd. Øvrige prisjusteringer fremkommer under de enkelte rammeområdene og foreslås vedtatt sammen med selve budsjettvedtaket.

4.6 Finansinntekter

(Tall i hele tusen)

Finansinntekter	Budsjett 2009	Budsjett 2010	Øk.plan 2011	Øk.plan 2012	Øk.plan 2013
Renteinntekter bank	835	835	835	835	835
Forvaltningsinntekter Elverksfondet 4,5 %	2 512	2 551	2 597	2 597	2 597
Sum finansinntekter	3 347	3 386	3 432	3 432	3 432

De samlede finansinntektene i budsjett 2010 er beregnet til om lag 3,4 mill kr. Det er avkastning fra kommunens langsiktige forvaltede midler (Elverksfond) som i hovedsak utgjør finansinntektene.

Renteinntekter bank vet vi varierer i takt med rentenivået i markedet. Norges bank har varslet om at sannsynligheten er stor for at vi får renteøkninger i 2010. Rådmannen har valgt å videreføre anslaget fra 2009. Målet for forventet avkastning i henhold til strategiplanen for finansforvaltning er 3 %. Rådmannen har lagt inn en forventet avkastning på 4,5 % i 2010 og i hele økonomiplanperioden. Avkastningen er beregnet ut fra prognosen på grunnkapitalen.

Prognosen for Elverksfondets størrelse og grunnkapital er beregnet til 56,6 mill kr i 2010. Dette er den kapitalen som kommunen til enhver tid kan forvalte som langsiktig egenkapital. De siste årene har det i liten grad vært rom for å inflasjonsjustere grunnkapitalen – rådmannen foreslår at dette gjøres i 2010. Krav til opprettholdelse av realverdien er samlet på 4,596 mill kr for hele økonomiplanperioden, gitt en konsumprisindeks på 2 %. Rådmannen foreslår imidlertid at det i hele økonomiplanperioden 2010-2013 avsettes 4,792 mill kr til disposisjonsfond knyttet opp mot Elverksfondet, som en tilnærming mot varslet prisøkning i forslag til Statsbudsjett. Disposisjonsfondet kan da benyttes til inflasjonsjustering, oppbygging av grunnkapitalen og evt. avsetning til et bufferfond finans.

For å opprettholde den strategi som er forutsatt ved forvaltning av langsiktig kapital er det svært viktig at kommunen har et bufferfond som kan håndtere evt. svingninger i avkastningen. I budsjett 2010 og i økonomiplanperioden er det ikke avsatt særskilte midler til oppbygging av et bufferfond.

5. Budsjettets utgiftsside

5.1 Generelt

I budsjettet for 2010 er følgende utgiftsrelaterte forutsetninger lagt til grunn:

Prisstigning på kjøp av varer og tjenester	2,40 %
Lønnsvekst 2010	2,40 %
Deflator	3,50 %
Arbeidsgiveravgift	14,10 %
Pensjonsinnskudd Statens Pensjonskasse	12,41 %
Pensjonsinnskudd Kommunal Landspensjonskasse, sykepleiere	16,09 %
Pensjonsinnskudd Kommunal Landspensjonskasse, folkevalgte	28,76 %
Pensjonsinnskudd Kommunal Landspensjonskasse, øvrige	12,52 %

Helårseffekt av lønnsoppgjør 2009 er lagt inn i enhetenes rammer. Forventet lønnsoppgjør 2010 (ihht prognoser fra Statsbudsjettet 2010) er lagt inn med en lønnsvekst på 2,4 %. Rådmannen anslår at lønnsoppgjøret 2010 vil koste Lardal kommune nærmere 1,7 mill kr. inkl. sosiale utgifter. Beløpet er lagt inn under reserverte bevilgninger.

Arbeidsgivers andel pensjoner er for 2010 basert på oppgaver fra pensjonskassene. Disse satsene er videreført i økonomiplanperioden. Dersom disse endrer seg, vil det påvirke resultatene de enkelte år.

5.2 Finansutgifter

Det er tatt utgangspunkt i gjeldene låneforpliktelser med tillegg for nye tiltak ihht. investeringsbudsjettet. Lånebehovet for 2010 er kr. 4.696.000,-.

	Budsjett 2009	Rev. Budsjett 2009	Budsjett 2010	Øk.plan 2011	Øk.plan 2012	Øk.plan 2013
Lånegjeld pr. 01.01	59 148	65 579	67 615	89 110	93 073	88 073
Sum renter	3 290	3 690	2 839	4 005	4 765	4 674
Avdrag VFL	107	107	28	32	32	32
Avdrag andre	3 518	3 158	3 578	4 080	4 614	4 680
Sum avdrag	3 625	3 625	3 606	4 113	4 646	4 712

De samlede finansutgiftene i 2010 beløper seg til 6,4 mill kr. Lardal kommunes finansutgifter består i hovedsak av renter og avdrag på kommunens låneportefølje.

I slutten av oktober 2009 ble styringsrenten fra Norges Bank satt opp til 1,5 %. Økningen kom etter en lang periode i 2009 med historisk lav styringsrente. Situasjonen er nå at rentemarkedet er på vei oppover igjen. Norges Bank ser for seg flere renteøkninger neste år og anslår at renten ligger om lag 1 % høyere i 4 kvartal neste år enn i dag.

Rådmannen har lagt til grunn en gjennomsnittelig flytende rente på 4 % på nye og eksisterende lån i 2010. Nye lån fra 2011 er beregnet med en effektiv rente på 5 %.

Det forutsettes i budsjett 2010 og i økonomiplanperioden at nødvendig låneopptak tas opp i siste halvdel av året (fra 01.07).

Det er ikke innarbeidet opptak av nye Startlån i perioden.

5.3 Pensjonskostnader

Det er for 2010 og fremover knyttet stor usikkerhet til kommunes pensjonskostnader. En lav rente og stram økonomistyring tilsier på landsbasis en årslønnsvekst på 3,5 % iflg. Statistisk sentralbyrå (SSB). Norges bank annonserte nylig i forbindelse med økt styringsrente en forventning om lønnsvekst på 4,25 % neste år. Våre aktuarer har lagt inn en lønnsvekst på 3,35 % etter de økonomiske forutsetningene som Kommunal-og regionaldep.(KRD) har fastsatt for pensjonsberegningene tidligere i høst. I tillegg vil folketrygdens fastsetting av grunnbeløp ha innvirkning på pensjonsberegningene. Pensjonskostnadene behandles individuelt det enkelte år basert på prognoser fra våre aktuarer (1 års amortisering).

Usikkerhet for 2010 og fremover skyldes også de store variasjoner det har vært i tidligere års pensjonskostnader. Det vi med sikkerhet kan si er at avviket mellom kommunens innbetalinger og de faktiske pensjonskostnadene vil variere. Premieavviket for 2009 medfører en utgift på 1,75 mill kr. Som følge av ett års amortisering skal dette beløpet føres som inntekt i 2010. Premieavviket for 2010 isolert er beregnet til en utgift på 0,96 mill kr. Dette gir en netto inntekt premieavvik 2009/2010 på 0,794 mill kr.

For å ta bort den risiko det er ved at avviket i pensjonskostnadene skal påvirke kommunens tjenesteproduksjon foreslår rådmannen at det i 2010 opprettes et pensjonsfond på kr. 970.000,-.

Rammer drift 2010 - 2013

	2010	2011	2012	2013
10 Staben	18 972 000	19 097 000	19 042 000	19 042 000
Nye endringer	1 643 000	1 862 000	1 408 000	1 719 000
Ny Ramme	20 615 000	20 959 000	20 450 000	20 761 000
15 NAV-kontor	3 740 000	3 740 000	3 740 000	3 740 000
Nye endringer	346 000	196 000	196 000	196 000
Ny Ramme	4 086 000	3 936 000	3 936 000	3 936 000
20 Svarstad barnehage	370 000	370 000	370 000	370 000
Nye endringer	-319 000	-319 000	-319 000	-319 000
Ny Ramme	51 000	51 000	51 000	51 000
21 Styrvoll barnehage	765 000	765 000	765 000	765 000
Nye endringer	298 000	93 000	93 000	93 000
Ny Ramme	1 063 000	858 000	858 000	858 000
22 Barneskolen	14 393 000	14 328 000	14 283 000	14 283 000
Nye endringer	2 387 000	2 548 000	2 548 000	2 548 000
Ny Ramme	16 780 000	16 876 000	16 831 000	16 831 000
23 Ungdomsskolen	8 363 000	8 601 000	8 601 000	8 601 000
Nye endringer	638 000	481 000	560 000	560 000
Ny Ramme	9 001 000	9 082 000	9 161 000	9 161 000
40 Ringveien	18 513 000	18 513 000	18 513 000	18 513 000
Nye endringer	1 550 000	1 470 000	1 470 000	1 470 000
Ny Ramme	20 063 000	19 983 000	19 983 000	19 983 000
45 Sykehjemmet	14 700 000	14 700 000	14 700 000	14 700 000
Nye endringer	710 000	560 000	560 000	560 000
Ny Ramme	15 410 000	15 260 000	15 260 000	15 260 000
70 Lardal kommunale eiendom	5 743 000	5 779 000	5 779 000	5 779 000
Nye endringer	-246 000	-181 000	219 000	219 000
Ny Ramme	5 497 000	5 598 000	5 998 000	5 998 000
90 Reserverte bevilgninger				
<i>Avsatt lønnsoppgjør 2010</i>	<i>1 700 000</i>	<i>2 500 000</i>	<i>2 500 000</i>	<i>2 500 000</i>
<i>Premieavvik pensjoner 2009 & 2010</i>	<i>-794 000</i>			
<i>Reservepott/uforutsett - reserverte bevilgninger</i>	<i>500 000</i>			
<i>Mva-kompensasjon fra investeringsbudsjettet</i>	<i>-963 000</i>	<i>-5 089 000</i>	<i>-1 699 000</i>	<i>-40 000</i>
Ny Ramme	443 000	-2 589 000	801 000	2 460 000
Sum fordelt til drift	93 009 000	90 014 000	93 329 000	95 299 000
1 Skatt på inntekt og formue	-47 029 000	-47 457 000	-47 884 000	-48 312 000
2 Ordinært rammetilskudd	-50 651 000	-51 177 000	-51 527 000	-51 876 000
3 Skatt på eiendom	0	0	0	0
4 Andre direkte eller indirekte skatter	0	0	0	0
5 Andre generelle statstilskudd	-1 362 000	-1 340 000	-1 317 000	-1 293 000
6 Sum frie disponible inntekter	-99 042 000	-99 974 000	-100 728 000	-101 481 000
Brutto driftsresultat	-6 033 000	-9 960 000	-7 399 000	-6 182 000

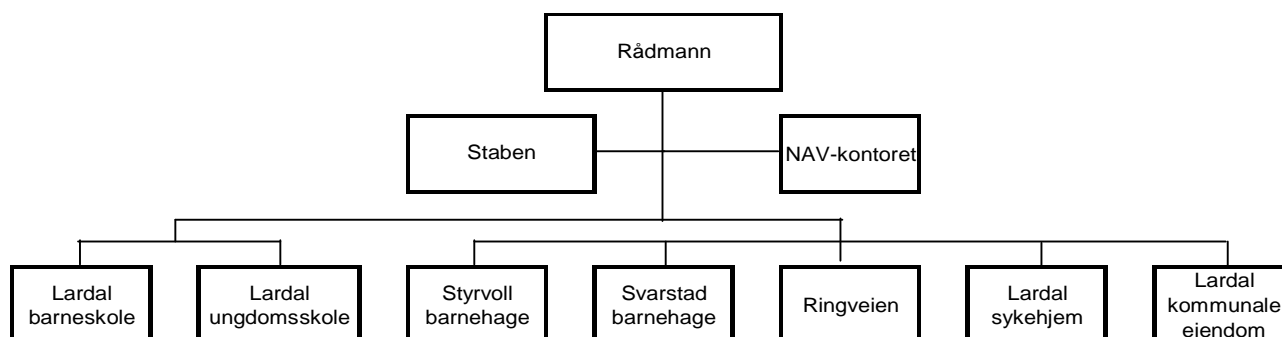
Rammer drift 2010 – 2013 (forts.)

	2010	2011	2012	2013
7 Renteinntekter og utbytte	-3 386 000	-3 432 000	-3 432 000	-3 432 000
8 Renteutgifter, provisjoner og andre finansutgifter	2 839 000	4 005 000	4 765 000	4 674 000
9 Avdrag på lån	3 578 000	4 080 000	4 614 000	4 680 000
10 Netto finansinntekter/-utgifter	3 031 000	4 653 000	5 947 000	5 922 000
Netto driftsresultat	-3 002 000	-5 307 000	-1 452 000	-260 000
Disponering av netto driftsresultat:				
11 Til dekning av tidl. års regnskapsmessige merforbruk				
12 Til ubundne avsetninger (disposisjonsfond)	2 709 000	3 272 000	433 000	228 000
12.1 Avsetn. til fond for oppretth. av realverdi Kraffondet	749 000		0	0
12.11 Avsetning av mva.komp til E-verksfond	770 000	3 052 000	213 000	8 000
12.2 Avsetn. til bufferfond finansforvaltning				
12.2.1 Pensjonsfond +/- premieavvik og reg.premie	970 000		0	
12.3 Avsetn. til andre disp.fond	220 000	220 000	220 000	220 000
13 Til bundne avsetninger				
17 Netto avsetninger	2 709 000	3 272 000	433 000	228 000
18 Overført til investeringsbudsjettet	293 000	2 035 000	1 019 000	32 000
18.1 Overf. av momskomp. fra investering(minimumskrav)	193 000	2 035 000	1 019 000	32 000
18.2 Annen overføring til finansiering av utg. i investering	100 000	0	0	0
21 Merforbruk (+)/mindreforbruk (-), lik 0 i budsjettsaldering	0	0	0	0

Pkt 12.3 Avsetning til andre disposisjonsfond inneholder avsetning til kapitalslit på brannbil (kr. 120.000,-), samt avsetning til membranutskifting vannverk (kr. 100.000,-)

6. Enhetene

Lardal kommune er fra 01 01 2007 organisert med 7 enheter som følger:

Lardal kommune opprettet i 2008 eget NAV-kontor.

Budsjettet er bygget opp omkring enhetene, samt et eget kapittel for stab/ støtte og NAV-kontoret. Det presenteres tabeller med nettoutgift for de enkelte tjenester, samt samlet netto utgift for enheten. Under hver enhet er det tabeller med de tjenester som inngår i den enkelte enhet, og med samlet netto utgift til slutt i tabellen.

Som i kommunens regnskap har utgifter positive fortegn, mens inntekter har negativt fortegn. En tjeneste med negativ nettoutgift, er derfor en tjeneste med netto inntekt.

Tjenestene er fordelt i henhold til nye enheter, med sammenlignbare tall for revidert budsjett 2009 (pr 1/11-2009) og regnskapstall fra 2008.

Oversikt økonomisk ramme og endringer årsverk enheter

Enhet	Netto ramme 2010 i 1000 kr.	Årsverk 2009	Årsverk 2010	Endring 2009 – 2010 *)
Stab/ støtte	20 615	16,20	15,70	- 0,50
NAV-kontor	4 086	2,50	3,50	+ 1,00
Svarstad barnehage	51	10,00	10,00	0,00
Styrvoll barnehage	1 063	10,50	10,50	0,00
Barneskolen	16 780	24,70	27,60	+ 2,90
Ungdomsskolen	9 001	17,04	17,51	+ 0,47
Ringveien	20 063	24,25	24,25	0,00
Sykehjem	15 410	28,35	28,16	- 0,19
Kommunal eiendom	5 497	13,50	13,50	0,00
SUM	92 566	147,04	150,72	+ 3,68

*) Endringer i årsverk er kommentert under hver av resultatenehetene

7. Staben

Stab- og støttefunksjon omfatter politiske styringsorganer, stab og fellestjenester som økonomi og skatt, IKT, servicetorget, og har ansvar for mange tjenesteområder. Stab- og støttefunksjon er ikke en egen resultatenhet, men omfatter mange tjenester med et stort økonomisk omfang og har derfor et eget kapittel.

7.1 Visjon for enheten

Visjon :
Innbyggerne er vinnerne

7.2 Ansvarsområde

- Fellesfunksjoner med ansvar for kommuneplanlegging og årsrapportering, økonomiplanlegging og styring, skatt, lønn, personal- og arbeidsgiverpolitikk, informasjons- og kommunikasjonsteknologi, politisk sekretariat
- Skolefaglig ansvarlig, kommuneplanlegging innenfor områdene skole og barnehage
- Ikke kommunale barnehager
- Aktivitetstilbud barn og unge
- Plan- og byggesak
- Kart og oppmåling
- Boligbygging, fysisk tilrettelegging
- Tilrettelegging, bistand næringslivet
- Beredskap branner, ulykker, tjenesten kjøpes av Kongsberg kommune
- Forebyggende brann, tjenesten kjøpes av Kongsberg kommune
- Trafikksikkerhet
- Landbrukskontor
- Naturforvaltning, friluftsförvaltning
- Viltforvaltning
- Kultur
- Andre religiøse formål

7.3 Status og situasjonsbeskrivelse

7.3.1 Status

Årsverk totalt pr. 01.01.2010: 15,7
Antall ansatte totalt pr. 01.01.2010: 17 (fast ansatte)
Antall deltidsansatte pr. 01.01.2010: 4 (fast ansatte, inkl økonomifunksjonen og IKT)

I oversikt over årsverk og ansatte inngår:

Rådmann, føres med lønn under stab/støttefunksjon
Samarbeid med Andebu økonomifunksjonen, gjelder lønn, regnskap og skatt (1,8 årsverk og betaler for 0,8 årsverk knyttet til skatt)
1 årsverk lærling kontorlag

7.3.2 Situasjonsbeskrivelse

- Sammensatt og omfattende ansvars- og myndighetsområde
- Enhet med betydning for service internt og eksternt
- Hovedoppgaver er lovforvaltning
- Fokus på utviklingsarbeid/prosjekter

Sterke sider

- Engasjerte og fleksible medarbeidere med samlet bred kompetanse
- Godt arbeidsmiljø
- Godt samarbeid – både internt og med resultatenehetene
- Fokus på service

Svake sider

- Sårbart ved sykdom, ferie osv. på grunn av mye individuell kompetanse
- Lite fagmiljø for de enkelte fagområder
- Medarbeidere må dekke flere fagområder/oppgaver
- Daglig drift/lovpålagte oppgaver tar mye tid, går ut over utviklingsoppgaver

Utfordringer

- Effektivisering av oppgaver og ressurser
- Stadig flere oppgaver skal løses innenfor ressurser som har blitt redusert de siste årene
- Tid og ressurser til utviklingsoppgaver
- Lite fagmiljø og rom for fagutvikling
- Stadig økende press fra sentrale myndigheter på kvalitet i lovforvaltningen, krav til systemer og dokumentasjon

7.4 Lover, statlige krav, planer og vedtak

7.4.1 Kommuneplan for Lardal 2005 - 2014

Målsettinger for rammeområdet som er utledet av kommuneplan
Økt folketall
Utarbeide en plan for utvikling av Svarstad sentrumsområde
Satsing på og markedsføring av turisme
Videreutvikle Kjærraområdet
Oppvekstvilkår – sikre behovsdekning av barnehager

7.4.2 Sentrale lover, statlige forventninger og krav

Lover
Forvaltningsloven
Offentlighetsloven
Personopplysningsloven
Barnehageloven
Opplæringsloven
Arbeidsmiljøloven

Lover
Forurensningsloven
Plan- og bygningsloven
Jord-, skog-, konsesjonslov
Lov om brannvern mv
Statlige forventninger og krav (jfr. statens forventningsbrev)
Kommunen bør på alle saksfelt der det fattes enkeltvedtak etablere behandlingsprosedyrer som inneholder maler, standarder m.v. tilpasset forvaltningslovens krav.
Fra 01.01.2010 kommer krav om bedriftshelsetjeneste til 8 nye bransjer, derav helse- og sosialsektoren, undervisningssektoren, gjenvinning og kraft- og vannforsyning. Regjeringen ønsker også at bedriftshelsetjenesten skal bli et enda bedre virkemiddel for et godt og inkluderende arbeidsliv.
Planer etter PLB skal fremme befolkningens helse og motvirke sosiale helseforskjeller. Planprosessene bør baseres på medvirkning og medansvar fra befolkningen og frivillig sektor, der alle relevante aktører deltar
Universell utforming er et prinsipp som skal legges til grunn i all kommunal planlegging. De fysiske omgivelsene, dvs. bygninger, uteområder og andre anlegg skal utformes slik at de kan brukes av alle på en likestilt måte.
Alle kommuner bør utarbeide og deretter følge opp klima- og energiplaner. Kommunene bør involvere egen skogkompetanse i arbeidet med å utarbeide klimaplaner.
Rammedirektivet for vann Kommunene bør bidra i arbeidet med utarbeidelse av forvaltningsplaner og tiltaksplaner
Det er et nasjonalt mål at 15 % av matproduksjonen og matforbruket skal være økologisk innen 2015. Det krever oppfølging fra hele landbruksforvaltningen.
Kommunene bør følge opp ulykkesanalysene og bedre trafiksikkerheten på kommunale veier, trygge trafiksikkerheten i skole- og barnehagenære områder, delta i lokale trafiksikkerhetsprosjekter i samarbeid med Statens vegvesen og politiet
Kommunen, som barnehagemyndighet, skal sikre kvaliteten i barnehagene gjennom godkjenning og systematisk tilsyn. Kommunen bør videreføre arbeidet med implementering av rammeplan og sørge for kompetanseutvikling med fokus på god kvalitet i barnehagen.
Kommunen skal ha et forsvarlig system for vurdering av om kravene i opplæringslova med forskrift blir fulgt.

7.4.3 Enhetens planer – viktige vedtak

Plan/ vedtak	Føringer i plan/ vedtak
Lardal kommune slutter seg til en felles oppreisningsordning i Vestfold for personer som har vært utsatt for overgrep eller omsorgssvikt under barnevernets omsorg før 1. januar 1993.	Lardal. kommune slutter seg det framlagte forslag til administrativ og økonomisk håndtering av en felles oppreisningsordning for kommunene og fylkeskommunen i Vestfold basert på tidligere behandlede vedtekter for ordningen.
Vannforsyning Steinholt og Hvarnes	Det bygges ut nytt vannverk basert på grunnvann ved Daleelva som vannkilde. Det inngås samarbeid med Larvik kommune om utbygging og drift

Plan/ vedtak	Føringer i plan/ vedtak
Lardal kommune slutter seg til ”Handlingsprogram 2008 – 2018: Gode oppvekstvilkår for barn og unge i Vestfold.”	Handlingsprogram 2008-2018 for gode oppvekstvilkår for barn og unge i Vestfold er et felles initiativ fra Fylkesmannen i Vestfold, KS Vestfold og Vestfold fylkeskommune. Hensikten med programmet er å få til et samlet, målrettet og langsiktig arbeid for å bedre oppvekstvilkårene for barn og unge, samt gi alle muligheten til å bli kvalifisert til arbeidslivet.
Rådmannens forslag til organisering av prosjekt ”klima- og energiplan” i Lardal kommune med mandat/mål, føringer, organisering og ansvarsforhold, økonomi og fremdriftsplan som beskrevet i saken godkjennes.	Det oppnevnes en referansegruppe bestående av 7 personer bestående av 4 representanter som velges av kommunestyret, 2 representanter fra næringslivet og 1 representant fra frivillige lag og foreninger. Referansegruppen involveres i arbeidet med klima- og energiplanen, og kommer med innspill underveis i prosessen.
Rapport fra forprosjekt idrettshall/flerbrukshall/skolelokaler legges til grunn for og blir en del av det videre arbeidet i prosjektet ”opprustning og utbygging av skoler og samfunnsavdeling i Lardal kommune.	Formannskapet ønsker også at det utredes et alternativ 3 som innebærer et gulvareal tilsvarende en håndballbane.
Utvikling av handel og service ved riksveg 40 i Svarstad. Samarbeid med private aktører	Lardal kommune vil bidra etter beste evne for å legge til rette for utbygging av handel og service ved riksveg 40. I tillegg til det omsøkte areal vurderes også andre areal for sentrumsutvikling ved RV40 i forbindelse med kommunedelplan for Svarstad sentrum. Lardal kommune kan inngå et forpliktende samarbeid med aktøren som best sannsynliggjør evne til å utvikle handel og service ved riksvegen, og bidra til utvikling av Svarstad for øvrig.
Rådmannen delegeres myndighet til å inngå verstkommuneavtale om brannvern med Kongsberg kommune. Vertskommuneavtalen gjøres gjeldende fra 1.7.2009.	Økonomiske konsekvenser av vertskommuneavtalen og oppgjør av selskapet innarbeides i økonomiplan og budsjett for Lardal kommune for 2010-2013
Barnehageutbygging i Lardal Vedtak i Kommunestyret 21.03.2006	Helsesenteret bygges om til to avdelings barnehage og sammenføres med Svarstad barnehage som rehabiliteres. På lengre sikt må det sørges for at den 3. avdelingen bygges der behovet kommer.
Dagens avtale om Skifellesskap mellom Larvik og Lardal kommune om felles ansvar for løypekjøring i de to kommuner avvikes.	Det etableres en ny samarbeidsavtale mellom Siljan kommune, Lardal kommune, Larvik kommune og Fritzøe skoger samt eventuelt andre aktører om løypekjøring i Vindfjell/ Viddaseter området. Etablering av ny samarbeidsavtale baserer seg på prinsippene i denne sak.

7.5 Mål - Tiltak i økonomiplanperioden 2009 - 2012

7.5.1 Nye eller endrede forutsetninger i kommende økonomiplanperiode i forhold til gjeldende plan

- Arbeid med kommuneplanens arealdel har høy prioritet i 2010.
- Det er satt av midler til reguleringsplan ifm gang-/sykkelsti til Solbergåsen i 2010.
- Det er inngått avtale med Kongsberg kommune om kjøp av tjenester innenfor området forebyggende brann og beredskap. Avtalen omfatter også feietjenesten.
- Lardal sluttet seg til felles oppreisningsordning i Vestfold for personer som har vært utsatt for overgrep eller omsorgssvikt under barnevernets omsorg før 1. januar 1993. Det er satt av midler til drift av sekretariat, men ikke til evt. erstatninger.
- I tillegg til utbygging skolelokaler er idretthall med en total grunnflate på 540m2 lagt inn.

7.5.2 Mål og tiltak for økonomiperioden 2010 - 2013

Mål 2010-2013	Tiltak 2010	Tiltak 2011 - 2013
1. Økt folketall	<ul style="list-style-type: none"> • Smh sentrumsutvikling og boligområder • Avklaring av strategi 	<ul style="list-style-type: none"> • Tiltak ihht strategi
2. Sentrumsutvikling	<ul style="list-style-type: none"> • Videreføre arbeid med sentrumsplan • Utvikling av handel og service ved Rv 40 	<ul style="list-style-type: none"> • Gjennomføre tiltak knyttet til sentrumsplan
3. Effektive, helhetlige, driftsikre og fremtidsrettede IKT løsninger	<ul style="list-style-type: none"> • Intranett • Videreutvikle kommunens hjemmeside 	<ul style="list-style-type: none"> • Vurdere utvidet bruk av elektroniske skjema
4. Markedsføring av turisme	<ul style="list-style-type: none"> • Reiselivssatsing, vurdere aktuelle tiltak 	<ul style="list-style-type: none"> • Videreutvikle reiselivssatsing
5. Utbygging skolelokaler inkl samfunnsavdeling/gymsal	<ul style="list-style-type: none"> • Byggeprosjekt 2010 • Avsatt kr. 3 000 000 	<ul style="list-style-type: none"> • Avsatt 23 mill kr, og ferdigstilles i 2011
6. Adresser i Lardal	<ul style="list-style-type: none"> • Fullføre prosjekt i henhold til prosjektplan 	
7. Utarbeide energi- og klimaplan	<ul style="list-style-type: none"> • Følge opp prosjektplan • Smh kommuneplan 	<ul style="list-style-type: none"> • Prioritere satsningsområder
8. Organisasjonsutvikling	<ul style="list-style-type: none"> • Lederutvikling • Evaluere administrativ organisering • Personaltiltak 	<ul style="list-style-type: none"> •
9. Trafikksikkerhet	<ul style="list-style-type: none"> • Prioritere tiltak 	<ul style="list-style-type: none"> • Sette av midler iht prioritert liste

7.5.3 Nye/ endrede tiltak i budsjett/økonomiplan 2010 - 2013

Tall i 1000 kr

Mål	Tjeneste	Driftstiltak	2010	2011	2012	2013
		Lønnsoppgjør 2008/2009	579	579	579	579
		Reduksjon pensjoner	-313	-313	-313	-313
		Prisstigning 2,4%	147	147	147	147
		Inntektsøkning, deflatorjustert	-18	-18	-18	-18
	3390	Kjøp av brannberedskap, endring/retting ift øk.plan 2009-2012	-128	264	264	264
	1000	Utgifter til kommunevalg/Stortingsvalg	0	100	0	100
	1800	Oppreisningsordning, sekretariat	33			
	1200	Økning 10% st. hovedtillitsvalgt	40	40	40	40
	2020	Kurs/opplæring skole	75	75	75	75
	2110	Økning egenandel styrket tilbud førskole	42	42	42	42
3	1202	Økning lisenser ifm oppgradering Agresso.	100	100	100	100
	1200	Reservepott/uforutsett	500	500	86	297
	3900	Kirkelig fellesråd, rammeøkning	135	135	135	135
	2020	Videreutdanning skole		60	120	120
1	3010	Kommuneplan, arealdel	300			
	3020	Økning gebyr byggesak, 3%	-6	-6	-6	-6
		Økning gebyr kart og oppmåling 3%	-9	-9	-9	-9
	3020	Gebyrer byggesak	-40	-40	-40	-40
3	3030	GIS/LINE WebInnsyn, driftskostnader	-5	-5	-5	-5
	3030	Mindre inntekter kart/oppmåling	80	80	80	80
	1800	Samhandlingsreformen	131	131	131	131
Sum			1.643	1.862	1.408	1.719
		Ikke innarbeidet i øk. planen				
3	1200	Web-basert kjemikalieoversikt				
		Erstatninger oppreisningsordning				
Mål	Tjeneste	Investeringsiltak	2010	2011	2012	2013
2	3010	Sentrumsplan	500			
3		Geovekst (kartdata/skogbrukskartl)	196	196	196	
1	2010	1 barnehageavd. Svarstad		250	8 000	
5	2220	Ut-/ombygging skolelokaler, idrettshall	3 000	23 000		
9	3010	Plan gang/sykkelvei Solbergåsen	100			
Sum			3 796	23 446	8 196	

Kommentarer driftstiltak innenfor rammen:

- Det har vært forhandlet fram frikjøp av ytterligere 10% stilling hovedtillitsvalgt.
- Kommunestyret vedtok deltagelse i felles oppreisningsordning, Lardals andel av sekretariatfunksjon er kr. 33 000,- i 2010.
- Det er satt av kr. 131.000,- til samhandlingsreformen
- Oppgradering av Agresso vil medføre økte lisenskostnader, satt av kr. 100 000.

- Ststilskudd til kurs/opplæring ansatte i skole utgår, lagt inn kr. 75 000,-.
- Det er satt av midler til videreutdanning ansatte i skole med kr. 60 000 i 2011, 120 000 resten av planperioden.
- Kommuneplanens arealdel har prioritet i 2010, satt av 300 000,- til arbeid med planen.
- Det er satt av kr. 372 000,- i 2010 til kjøp av tjenester innenfor området beredskap mot branner og ulykker. Det er en reduksjon m/ kr. 128 000 i forhold til økonomiplan 2009-2012. Dette dekker fellesutgifter, kostnader beredskap og kapitalslit brannbiler. Fra 2011 og ut planperioden er det satt av ytterligere 264 000,- da leie av ny brannstasjon kommer inn.
- Tilskudd til løypekjøring i Vindfjellområdet er økt fra 25 000 til 40 000 innenfor rammen.
- Det er satt av kr. 500 000 under reserverte tilleggsbevilgninger.

Kommentarer investeringstiltak innenfor rammen:

- Sentrumsplan videreført med kr. 500 000,- i 2010
- Geovekstprosjekt er et samarbeidsprosjekt med flere aktører hvor det er planlagt en skogtaksering og laserskanning. Dette vil gi blant annet en oppgradering av kartdata med høydegrunnlag. Viktig ift framtidige planer, utvikling, forventninger fra omverdenen og en tidsbesparende faktor for saksbehandlere. Det vil da være mulig å selge kartdata med påfølgende inntekt i form av gebyrer.
- Barnehageavdeling i Svarstad ligger inne med kr. 250 000,- til forprosjekt i 2011 og utbygging med kr. 8 000 000,- i 2012.
- Utbygging og oppgradering av skolene, samt idretts/flerbrukshall ligger inne i 2010 med kr. 3 000 000 Og med kr. 23 000 000 i 2011. Prosjektet kan ikke forventes å ha framdrift før høsten 2010.
- Det er satt av kr. 100 000,- i 2010 til utarbeidelse av reguleringsplan for gang- og sykkelvei til Solbergåsen.

7.5.4 Fastsetting av priser og gebyrer

Feiegebyr videreføres på 2009 nivå.

Gebyrregulativ for oppmålingsaker etter delingsloven videreføres i 2010 med en prisstigning

Gebyrregulativet for plan- og byggesaker videreføres i 2010 med en prisstigning på 3,1 %.

7.5.5 Forslag til ny ramme 2010 - 2013

Tall i 1000 kr

	Budsjett 2009	2010	2011	2012	2013
Staben	19 557	20.615	20.959	20.450	20.761

Fordelt på den enkelte tjeneste:

Tjeneste	Tekst	Budsjett 2010	Budsjett 2009	Endring
1000	Politisk styring og kontrollorganer	1 567 000	1 616 000	-49 000
1001	Revisjon/kontrollutvalg	575 000	545 000	30 000
1200	Sentraladministrasjon	3 704 000	3 575 000	129 000
1201	Servicetorget	1 377 000	1 330 000	47 000

Tjeneste	Tekst	Budsjett 2010	Budsjett 2009	Endring
1202	Økonomiavdelingen	2 202 000	2 043 000	159 000
1203	IKT	1 552 000	1 849 000	-297 000
1300	Administrasjonslokaler	0	59 000	-59 000
1700	Føring pensjonsutgifter, overført økonomiavd. fra 09		-1 325 000	
1800	Fellesutgifter	522 000	59 000	463 000
1801	Eldrerådet	32 000	29 000	3 000
1802	Råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne	32 000	29 000	3 000
2010	Kommunale barnehager	418 000	426 000	-8 000
2011	Ikke kommunale barnehager	570 000	617 000	-47 000
2020	Grunnskole	515 000	471 000	44 000
2110	Styrket tilbud førskolen	125 000	583 000	-458 000
2140	Spesialundervisning	53 000	56 000	-3 000
2210	Førskolelokaler og skyss	0	64 000	-64 000
2220	Skolelokaler og skyss	119 000	58 000	61 000
2310	Aktivitetstilbud barn og unge	93 000	93 000	0
2420	Sosial rådgivning og veiledning	41 000	32 000	9 000
2650	Kommunalt disponerte boliger	119 000	61 000	58 000
3010	Plansak	684 000	334 000	350 000
3020	Byggesak	337 000	260 000	77 000
3030	Kart og oppmåling	355 000	273 000	82 000
3150	Boligbygging og fysisk tilrettelegging	213 000	259 000	-46 000
3250	Tilrettelegging og bistand for næringslivet	326 000	326 000	0
3290	Landbrukskontor	528 000	510 000	18 000
3340	Kommunale veier, miljø- og næringstiltak	63 000	63 000	0
3380	Forebygging av branner og ulykker	0	12 000	-12 000
3390	Beredskap mot branner og ulykker	1 547 000	1 230 000	317 000
3600	Naturforvaltning og friluftsfvaltning	459 000	422 000	37 000
3601	Viltforvaltning	126 000	116 000	10 000
3650	Kulturminnevern	0	20 000	-20 000
3750	Museer	61 000	58 000	3 000
3770	Kunstformidling	25 000	25 000	0
3800	Idrett	243 000	218 000	25 000
3850	Andre kulturaktiviteter	52 000	50 000	2 000
3900/3910	Kirkelig administrasjon / Kirke	1 910 000	1 775 000	135 000
3920	Andre religiøse formål	70 000	70 000	0
Netto utg.		20 615 000	19 557 000	1 058 000

Årsverk

2009	Endring 2009 –2010	2010	2011	2012	2013
16,2	-0,5	15,7	15,7	15,7	15,7

Branntjenester kjøpes av Kongsberg kommune. 0,5 årsverk feier er overført til Kongsberg kommune fra 01.01.2010.

7.6 Konsekvenser ved økonomiplanen

7.6.1 Profil på økonomiplanen

Aktivitetsnivået i de ulike tjenestene videreføres i 2010 på tilnærmet samme nivå som i 2009. Utviklings- og investeringstiltak er prioritert i henhold til prioriterte områder i kommuneplan og politiske signaler, som kommuneplanens arealdel og sentrumsutvikling.

7.6.2 Konsekvenser for brukerne

Stab og støttefunksjon og tjenester som hører inn under denne enheten har i de senere årene hatt flere reduksjoner i stillingsressurser. Dette medfører prioritering av oppgaver, hva er viktigst å arbeide med og hva kan vente. Når det gjelder prosjekter og utviklingsoppgaver er det ikke ressurser til å ta mange om gangen i tillegg til daglig drift og lovpålagte oppgaver.

Servicen ut mot innbyggerne og enhetene har fokus og er prioriterte områder. Med ny portalløsning legges det opp til bedre og bredere informasjon til innbyggerne. Hver enhet vil selv legge inn aktuell informasjon.

7.6.3 Endringer i forhold til statlige føringer

Fra 01.01.2010 kommer krav om bedriftshelsetjeneste til 8 nye bransjer, derav helse- og sosialsektoren, undervisnings-sektoren, gjenvinning og kraft- og vannforsyning.

Konsekvenser av dette må vurderes i løpet av 2010.

Samhandlingsreformen vil medføre utgifter for kommunene framover, Lardal kommune har satt av kr. 131.000,- til arbeid med samhandlingsreformen i 2010.

7.6.4 Endringer i forhold til tidligere vedtak i kommunen

Arbeid med kommuneplanens arealdel, samt utarbeidelse av reguleringsplan ifm gang- og sykkelvei til Solbergåsen er lagt inn i budsjett- og økonomiplanperioden. Dette er i tråd med politiske signaler, klima- og energiarbeid, samt tilrettelegging ift økt fysisk aktivitet.

8. NAV-kommune

8.1 Visjon for enheten

Visjon :
Vi gir mennesker muligheter

8.2 Ansvarsområde

NAV kontoret har gjennom partnerskap med NAV Vestfold ansvar for å levere kommunale og statlige arbeids- og velferdstjenester til innbyggerne i kommunen.

- Råd, veiledning og sosialt forebyggende arbeid
- Tilbud til personer med rusproblemer
- Økonomisk sosialhjelp
- Bistand til etablering og/ eller opprettholdelse egen bolig
- Husbankens tilskuddsordninger
- Kvalifiseringsprogrammet
- Bosetting av flyktninger
- Introduksjonsordningen for nyankommende flyktninger
- Markedsarbeid
- Oppfølging av brukere som har behov for ulike økonomiske ytelser på grunn av sykdom, rehabilitering, attføring, arbeidsledighet eller andre personlige eller sosiale forhold
- Behandling av saker etter Lov om folketrygd og andre lover i tilknytning til denne

8.3 Status og situasjonsbeskrivelse

8.3.1 Status

Årsverk totalt pr 01.11.09:	3,5
Antall ansatte totalt pr 01.11.09	4
Antall deltidsansatte pr 01.11.09	0 (lederstillingen deles mellom kommune og stat)

I tillegg til kommunale årsverk inngår:
- 2,5 årsverk som er statlig tilsatt

8.3.2 Situasjonsbeskrivelse

- Kontoret har sammensatt og omfattende ansvars- og myndighetsområde
- Enheten har avgjørende betydning for de av kommunens innbyggere som har behov for arbeids- eller velferdstjenester
- Enheten har sterkt fokus på å videreutvikle en felles tjeneste bestående av kommunale og statlige tjenester
- Kommunen har liten tilgang til boliger tilpasset ulike brukergrupper

Sterke sider

- Engasjerte medarbeidere med samlet bred kompetanse
- Stabil arbeidskraft
- Motivasjon til å bidra til at vi skal lykkes
- Godt arbeidsmiljø og godt samarbeid internt
- Fokus på service ovenfor enhetens brukere

Svake sider

- Sårbart ved sykdom, ferie og annet fravær på grunn av mye individuell kompetanse
- Lite fagmiljø for enkelte fagområder
- Medarbeidere må beherske omfattende fagområder
- Daglig drift tar mye tid på bekostning av utviklingsoppgaver

Utfordringer

- Organisering og arbeidsdeling internt
- Kompetansebygging på tvers av gamle enheter og på helt nye områder
- Etablere gode rutiner i forhold til samarbeidspartnere i kommunen og NAV forøvrig
- Videreutvikle enhetens førstelinje, og brukersenter
- Utnytte IKT systemene bedre i den daglige driften
- Frigjøre tid til å jobbe mer utadrettet mot arbeidsgivere og øvrige samarbeidspartnere
- Et presset boligmarked gjør muligheten til å bistå kommunens innbyggere i å finne bolig på både kort og lang sikt vanskelig

8.4 Lover, statlige krav, planer og vedtak

8.4.1 Sentrale lover, statlige forventninger og krav

Lover
Lov om sosiale tjenester
Lov om behandlingsmåten i forvaltningssaker
Lov om helsemessig og sosial beredskap
NAV loven
Forskrift om startlån fra Den Norske Stats Husbank
Forskrift om boligtilskudd fra Den Norske Stats Husbank
Forskrift om utbedringslån fra Den Norske Stats Husbank
Forskrift om bostøtte fra Den Norske Stats Husbank
Statlige forventninger og krav (jfr statens forventningsbrev)
Styrke gjeldsrådgivningen
Øke tilbudet om og videreutvikle kvaliteten i Kvalifiseringsprogrammet
Inføre NAV lovens §14a

8.4.2 Kommuneplan for Lardal 2005 - 2014

Målsettinger for rammeområdet som er utledet av kommuneplan
Å gi de innbyggerne som har behov for sosialhjelp et nødvendig grunnlag for livsopphold
I samarbeid med andre aktører gi innbyggere som har behov for rehabilitering etter kontakt med Kriminalomsorgen et helhetlig tilbud
Sikre rusmiddelbrukere nødvendig behandlingstilbud, følge dem opp under behandling og bidra til at de får et tilpasset og kvalitativt godt tilbud
Bidra til at personer som er i særlig vanskelige livssituasjoner sikres bolig og oppfølging etter behov

8.4.3 Enhetens planer – viktige vedtak

Plan/vedtak	Føringer i plan/vedtak
Enhetens virksomhetsplan	<ul style="list-style-type: none"> • Videreutvikling av tjenestetilbudet • Fornøye brukere • Markedsarbeid • Økt kvalitet i Kvalifiseringsprogrammet • Boligsosial plan, inkludert Husbankens virkemidler • Plan for bosettings- og integreringsarbeidet • Kompetanse • Arbeidsmiljø

8.5 Mål - Tiltak i økonomiplanperioden

8.5.1 Nye eller endrede forutsetninger i kommende økonomiplanperiode i forhold til gjeldende plan

- Innbyggernes krav til arbeids- og velferdstjenester via elektroniske kanaler vil øke og medføre tilgjengelighet og kompetanse
- Planarbeid for å sikre kvalitet og videreutvikling av tjenestene
- En krevende hverdag med stadige krav til omstilling og ny kompetanse krever fokus på personaloppfølging og gode rutiner

8.5.2 Mål og tiltak for økonomiperioden 2009 - 2013

Mål 2009-2012	Tiltak 2010	Tiltak 2011 - 2013
1. Rasjonell organisering av kontoret	<ul style="list-style-type: none"> • Videreutvikle enhetens førstelinje • Videreutvikle kompetanse • Styrke den tverrfaglige jobbingen	<ul style="list-style-type: none"> • Videreutvikle kontoret i takt med endringer i omverden • Implementere ny kompetanse og nye IKT løsninger

Mål 2009-2012	Tiltak 2010	Tiltak 2011 - 2013
2. God og rask service og informasjon til innbyggere, folkevalgte og egne ansatte	<ul style="list-style-type: none"> • Styrke kompetansen i førstelinja • Gi god informasjon om endringer i enhetens tjenestetilbud 	<ul style="list-style-type: none"> • Videreutvikle kompetanse og tjenester i enhetens førstelinje • Gjøre informasjon om endringer i tjenestene tilgjengelig på en god måte
3. En effektiv arbeids- og velferdsforvaltning	<ul style="list-style-type: none"> • Sikre kvalitet i arbeidet med den enkelte bruker • Implementere NAV-lovens § 14a 	<ul style="list-style-type: none"> • Bedre utnyttelsen av elektroniske kanaler
4. Kvalifiseringsprogrammet	<ul style="list-style-type: none"> • Videreutvikling av kompetanse • Ta i bruk programmet for nye brukergrupper • Øke andelen lokale tiltak 	<ul style="list-style-type: none"> • Videreutvikle og øke antallet tiltaksplasser i kommunale- og private virksomheter
5. Arbeidet med flyktninger	<ul style="list-style-type: none"> • Videreutvikling av kompetanse • Koordinere arbeidet med plan for bosetting og integrering 	<ul style="list-style-type: none"> • Bygge relasjoner i kommunen for å styrke integreringsarbeidet
6. Personalpolitikk som bidrar til å utvikle, beholde og rekruttere ansatte	<ul style="list-style-type: none"> • Fullføre kompetansekartlegging • Videreutvikle kompetanseplaner • Gjennomføre utviklings-/medarbeidersamtaler 	<ul style="list-style-type: none"> • Rullere kompetanseplaner • Vedlikeholde og videreutvikle HMS og IA planer
7. Økonomisk rådgivning og gjeldsrådgivning	<ul style="list-style-type: none"> • Interkommunalt prosjekt i samarbeid med Fylkesmannen i Vestfold 	<ul style="list-style-type: none"> • Videreutvikling av tjenesten
8. Boligsosial handlingsplan	<ul style="list-style-type: none"> • Koordinere arbeidet med å utvikle en boligsosial handlingsplan 	<ul style="list-style-type: none"> • Iverksette tiltak etter planen

8.5.3 Nye /endrede tiltak innenfor økonomiplan 2010 - 2013

Tall i 1000 kr

Mål	Tjeneste	Driftstiltak	2010	2011	2012	2013
	2420	Kompensasjon lønnsoppgjør	108	108	108	108
	2810	Øking økonomisk sosialhjelp	300	300	300	300
	2420	Reduksjon 50% stilling fra 01.09.09	-100	-250	-250	-250
		Prisstigning 2,4%	38	38	38	38
Sum			346	196	196	196
		Ikke innarbeidet i øk. planen				
	2420	Boligsosial hendlingsplan				
	2420	Krisesenter, utvidelse eksisterende + menn				

Mål	Tjeneste	Investeringstiltak	2009	2010	2011	2012
		Ikke innarbeidet i øk. planen				
		ingen				

Kommentarer driftstiltak innenfor rammen:

- Det er lagt inn en økning i økonomisk sosialhjelp med bakgrunn i utviklingen i 2009
- Reduksjon i stilling med 50 % ligger i forutsetningene fra etablering av NAV kontoret

8.5.4 Fastsetting av priser og gebyrer

Ikke aktuelt

8.5.5 Forslag til ny ramme 2010 - 2013

Tall i 1000 kr

	Budsjett 2009	2010	2011	2012	2013
NAV-kommune	3.740	4.086	3.936	3.936	3.936

Tjeneste	Tekst	Budsjett 2010	Budsjett 2009	Endring
2420	Sosial rådgivning og veiledning	1 822 000	1 656 000	166 000
2430	Tiltak til personer med rusproblemer	50 000	100 000	-50 000
2750	Introduksjonsordningen	-186 000	0	-186 000
2810	Økonomisk sosialhjelp	2400 000	1 984 000	416 000
Nto utgift		4 086 000	3 740 000	346 000

Årsverk

2009	Endring 2009 –2010	2010	2011	2012	2013
3,5	50% reduksjon fra 01.09.2010	3,0	30,	3,0	3,0

8.6 Konsekvenser ved økonomiplanen

8.6.1 Profil på økonomiplanen

Aktivitetsnivået videreføres på enhetens hovedområder i 2010. Det er satt fokus på å forhindre en ytterligere øking i veksten i utgifter til sosialhjelp. Konjunkturedgangen har påvirket utviklingen i utgifter, og har ført til at flere har behov for økonomisk rådgivning og bistand. Dette området vil ha et særlig fokus i 2010 gjennom et interkommunalt samarbeid om gjeldsrådgivning initiert av Fylkesmannen i Vestfold. Videreutvikling av samarbeidet med de øvrige enhetene i kommunen, det lokale næringslivet samt NAV's ulike enheter er viktig for å kunne tilby gode tjenester til kommunens innbyggere.

8.6.2 Konsekvenser for brukerne

Et felles sted for arbeids- og velferdstjenestene vil gi innbyggerne et sted å forholde seg til uansett hvilken tjeneste de har behov for. En samlet tjeneste vil gi et bedre tjenestetilbud lokalt, og forenkle kontakten mellom innbyggere og tjenesteyter. Gjennom videreutvikling av det lokale tilbudet vil enheten bidra til å styrke den enkeltes mulighet til å delta i arbeids- og samfunnsniv. Styrking av den økonomiske rådgivningen og gjeldsrådgivningen vil vi forebygge vanskelige økonomiske situasjoner for den enkelte, og bidra til opprettholdelse av en verdig tilværelse.

8.6.3 Endringer i forhold til statlige føringer

Ikke aktuelt

8.6.4 Endringer i forhold til tidligere vedtak i kommunen

Ikke aktuelt

9. Svarstad barnehage

9.1 Visjon for enheten

Visjon :
Lær med kroppen – det sitter i hodet.
”Fysisk aktivitet er kilde til glede, livsutfoldelse og mestring som gir kunnskap og styrke til hele mennesket.”

Barnehagedrift er et viktig ledd i helhetstenkning i utdanningsløpet fra barnehage til universitet, der omsorg, oppdragelse og læring er viktige nøkkelord. Barnehagen skal bistå hjemmene i omsorgs- og oppdrageroppgavene, og skape et godt grunnlag for utvikling, livslang læring og aktiv deltagelse i et demokratisk samfunn. Slik sett er barnehagene en av grunnsteinene i å skape de beste oppvekstvilkåra, og skape grunnlag for økt bosetting, - den beste bokommunen.

9.2 Ansvarsområde

Barnehagedrift etter lov om barnehage

9.3 Status og situasjonsbeskrivelse

9.3.1 Status

Svarstad Barnehage har 54 plasser. Gir i dag tilbud til 54 barn pr 19.10.09.

Fødselsår	Antall barn
2004	8 stk
2005	10 stk
2006	14 stk
2007	8 stk
2008	13 stk
2009	1 stk

Svarstad barnehage er delt inn i 2 grupper:

En gruppe 0 – 3 år 19 barn

En gruppe 3 – 6 år 35 barn

Ansatte: 10 stillingshjemler: 1 leder, 3 pedagogiske ledere, 6 assistenter.

I tillegg kommer ekstraressurs/styrkingstiltak førskole knytta til enkeltbarn og grupper.

11 ansatte pr.19.10.09

9.3.2 Situasjonsbeskrivelse

Svarstad barnehage har høsten 2009 startet opp i nyoppussede lokaler. Vi er veldig fornøyd med den nye barnehagen, og har brukt høsten til å planere ute området foran barnehagen. Vi har også fått på plass inventar som hyller og skap. Barnehagen er nå samlet på et sted og det gir nye utfordringer og muligheter til å skape et optimalt læringsmiljø for barn og voksne.

Sterke sider

- Styrer er til stede, og deltagende i barnehagens hverdag
- Driftsformen er utfordrende og lærerik
- Stabil personalgruppe som arbeider målretta for å skape en læringsarena for barn og voksne
- Nye, lyse lokaler med god plass for barn og voksne
- Ligger sentralt for bruk av svømmehall, bibliotek, og samarbeid med skole
- Fin beliggenhet for utelivet i skog og mark, med lavvoen som base, er styrkende, utfordrende og lærerikt, og skaper et godt grunnlag for den gode barndommen
- Fokus på brukerne, barn og foreldre

Svake sider

- Antall pedagoger og grunnbemanning sett ift behovet vi skal dekke innholdsmessig gjennom lov, rammeplan og praktisk. Grunnbemanningen har ikke endret seg i takt med krav til innhold, antall unger i gruppene og oppholdstid
- Ingen menn i personalet

Utfordringer

- Full barnehagedekning
- Vikardekning
- Administrere og lede enheten der kvaliteten er avgjørende for resultatet og få til en god og rasjonell drift med de midlene vi har til rådighet
- Balansegang mellom ledelse i barnehagen, av barn, personalet og driften av barnehagen
- Ønske om en utelivpedagog for å opprettholde kvaliteten og utviklingen i arbeidet med satsningsområdet vårt ” natur og friluftsliv ” .

9.4 Lover, statlige krav, planer og vedtak

9.4.1 Kommuneplan for Lardal 2005 - 2014

Målsettinger for rammeområdet som er utledet av kommuneplan
Gode oppvekst vilkår
Økt folketall
Tilretteleggelse for livslang læring

9.4.2 Sentrale lover, statlige forventninger og krav

Lover
Lov om barnehage av 1.1.06
Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver fastsatt 1.3.06

Statlige forventninger og krav (jfr. statens forventningsbrev)
St.meld. 16
Kompetanseplan for b h i Lardal 2007- 2010
Strategi for kompetanseutv. i barnehagesektoren 2007- 2010
Handlingsplan for likestilling i b h og grunnopplæring 2008-2010
Handlingsprogram 2008- 2018. Gode oppvekstvilkår for barn og unge i Vestfold. KS Vestfold og Fylkesmannen.
Retningslinjer for mat og måltider i b h Sosial og Helsedirektoriatet.
Strategi for rekruttering av førskolelærere til b h . 2007-2011
Retningslinjer for overgang barnehage- skole.

9.4.3 Enhetens planer – viktige vedtak

Plan/ vedtak	Føringer i plan/ vedtak
Årsplan for Svarstad barnehage 2009/2010	Sikre kvalitet i helheten i det daglige arbeidet med barna, utelivet brukes som en gjennomgående arena/satsing. Helhetstenkning i planverk fra kommuneplan overordnet tildetaljeplanene i hverdagen.
Kompetanseplanen for barnehagene i Lardal 2007/2010	Styrking av barnehagepersonalets kompetanse innenfor viktige områder i rammeplan og for å kunne gjennomføre disse
Lesestart plan for språk, lese og skriveopplæring Lardal kommune	Nasjonalt og kommunalt satsingsområde gjennom kompetanseplan
God barnehage! Et vurderingsredskap til utvikling for barnehagene i Lardal	Et vurderingsredskap til utvikling - for barnehagene i Lardal
God oppvekst, handlingsprogram 2008-2018 KS Vestfold og Fylkesmannen	Stort fokus på TIDLIG INNSATS – satsing på språk/lese og skrivekvalifikasjoner – mål å hindre frafall i videregående – kvalifisering for arb.livet

9.5 Mål /Tiltak i økonomiplanperioden 2010 – 2012

9.5.1 Nye eller endrede forutsetninger i kommende økonomiplanperiode i forhold til gjeldende plan

Ingen

9.5.2 Mål og tiltak for økonomiperioden 2010 - 2013

Mål 2010-2013	Tiltak 2010	Tiltak 2010 - 2013
1. Befolkningsvekst	* Full barnehagedekning	* Flere barnehageplasser. Framtidig utbygging
2. Bedre ressursutnyttelse på spesialpedagogisk og allmennpedagogisk arbeid i barnehage og skole .Kvalitativt og økonomisk.	* Øke TIDLIG - INNSATS barnehage – småskoletrinn for å bedre kvalitet, øke ressursutnyttelse og dermed redusere hjelpebehovet på mellom og ungdomstrinn, bedre samarbeid barnevern, barnehage, skole..	* En økonomisk effekt forventes i planperioden. Likeledes en bedre hverdag for enkeltmenneske/eleven, forsøke å vri mer ressursbruk fra skole til barnehage
3. Gode oppvekstvilkår- sikre kvalitet og sikkerhet	* fokus på personalutvikling og kompetanse heving * sikre forsvarlig drift ved til Enhver tid å ha det antall personer på jobb som skal være der * Fokus på TIDLIG INNSATS – i det daglige arbeidet med enkeltunger og gruppa	* Øke grunnbemanningen med minimum 50% pedagogstilling, i tråd med Forskning er det faktor for å innfri kvalitet * Fortsette samarbeid med ” 4 indre” for å utnytte Kurs og kompetansemidler best mulig

9.5.3 Nye/ endrede tiltak i budsjett/økonomiplan 2010 – 2013

Tall i 1000 kr

Mål	Tjeneste	Driftstiltak	2010	2011	2012	2013
		Lønnsoppgjør 2008/09	263	263	263	263
		Reduksjon pensjoner	-167	-167	-167	-167
		Pristigning 2,4%	10	10	10	10
		Inntektsøkning, deflatorjustert	-4	-4	-4	-4
		Reduksjon utgifter PPT pga endring i fordeling	-8	-8	-8	-8
		Endring i friplasser reduksjon - nå 4 plasser	-3	-3	-3	-3
		Foreldrebetaling reduksjon pga endring i sammensetning barn	39	39	39	39
		Statstilskudd økning pga endring i sammensetning barn	-146	-146	-146	-146
		Skjønnsmidler økning i tilskudd pga endring i sammensetning barn	-178	-178	-178	-178
		Økte satser statstilskudd 2010	-125	-125	-125	-125
Sum			-319	-319	-319	-319
		Ikke innarbeidet i øk. planen				
3	2012	1 pedagogstill./sekundært ½ still.	420	420	420	

Kommentarer driftstiltak utenfor rammen

Spes.ped arbeidet ble løftet fram i 2008 og 2009, som følge av et ønske om endret praksis i lys av KOSTRA tall og dagens situasjon i barnehage og skole. Fokuset var rettet mot ressursforbruket til barn med spesielle behov. Mål: en bedre ressursutnyttelse og en vridning mot tidlig innsats. Tidlig innsats i barnehage, småskoletrinn vil med stor sannsynlighet gi bedre effekt for enkeltbarn, og gi en god samfunnsøkonomisk gevinst. Det er ikke funnet rom for bemanningsøkning i økonomiplanperioden.

9.5.4 Fastsetting av priser og gebyrer

Barnehagens kostpenger har ikke hatt noen økning siden 2003. Disse vil bli økt med 10 % fra 1.1.10.

9.5.5 Forslag til ny ramme 2010 – 2013

Tall i 1000 kr

	2010	2011	2012	2013
Svarstad barnehage	51	51	51	51

Fordelt på den enkelte tjeneste:

Tjeneste	Tekst	Budsjett 2010	Budsjett 2009	Endring
2012	Svarstad barnehage	51	425	-374

9.6 Konsekvenser ved økonomiplanen

9.6.1 Profil på økonomiplanen

Barnehagene har den største delen av sitt budsjett knyttet til lønnskostnader. Vi har den lovpålagte grunnbemanningen. Det er ikke noen buffere noen steder, men regnet strengt etter beregninger knytta til regnskapstall og dagens fakta.

9.6.2 Konsekvenser for brukerne

Tilbudet til brukerne opprettholdes på samme nivå som i 2009. Barnehagesektoren merker som andre enheter at kravene til innhold, læring og service øker.

I barnehagesektoren øker kravene til innhold, læring og service. Økning i forventninger og krav fra stat og kommune til hva som skal innfris og hva barnehagen som arena bør ivareta, er for fullt oppdaget. Mange vil ha en bit av barnehagelivet og fremme sine gode intensjoner (jfr 4.4.2.)

Samtidig har oppholdstiden økt. I Lardal er 9t pr dag den vedtatte normen, langt de fleste går nå 36 eller 45t pr uke, og alderen på ungene synker. 6-åringene forsvant til skolen og 1-åringene gjorde sitt inntok. Det ligger i dagen at disse 2 aldersgruppene krever helt ulikt, også i bemanning. Mange tilbringer nå store deler av sin våkne tid i barnehagen hele sin barndom. Det legger et stort ansvar på personalet som rollemodeller for hva som legges ned i holdninger, verdier, gir av opplevelser og erfaringer i arbeidet med dannelse av kommende generasjoner. Det krever vedvarende blick på, og krav til kunnskap og kompetanse.

Barnehage er bra, og er kommet for å bli, kvalitetsfaktor nr 1 er personalet, og dette løftes i st.mld nr 41 Kvalitet i barnehagen samt i kap. om Barnehager i det framlagte statsbudsjettet

for 2010. Personal og ressurstilgangen vil derfor være en vesentlig faktor for innholdet i barnehagen.

9.6.3 Endringer i forhold til statlige føringer

Fra 2011 endres det nåværende øremerkede statstilskuddsordningen til barnehager. Da kommer disse midlene inn i rammeoverføringene til kommunene.

9.6.4 Endringer i forhold til tidligere vedtak i kommunen

Ingen

10. STYRVOLL BARNEHAGE

10.1 Visjon for enheten

Visjon:
Barnehagen med ”det lille ekstra” – der ungene får røtter og vinger

Barnehagedrift er et viktig ledd i helhetstenkningen i utdanningsløpet fra barnehage til universitet. Barnehagen er en pedagogisk virksomhet og et velferdstilbud til småbarnsforeldre som bistår hjemmet i omsorgs og dannelsingsoppgavene, ved å skape et godt grunnlag for utvikling, livslang læring og aktive deltakelse i et demokratisk samfunn. Slik sett er barnehagene grunnsteiner i å skape de beste oppvekstvilkåra for alle barn og derigjennom legge grunnlag for økt bosetting, og strekke seg mot å være og bli ” *landets beste bokommune*”.

10.2 Ansvarsområde

Barnehagedrift etter lov om barnehage

10.3 Status og situasjonsbeskrivelse

10.3.1 Status

Lardal kommune hadde ved årets opptak full barnehagedekning.

Varierende barnekull vil i framtida gi noe uforutsigbarhet i inntektsgrunnlag ved at det enkelt år vil kunne bli noe ledig kapasitet mens utgiftene blir tilnærma de samme, andre år det motsatte med flere barn enn vi pr i dag har plasser til.

Samtidig er det en styrke i en kommune som vil være offensiv i forhold til befolkningsvekst, å kunne tilby ledige barnehageplasser gjennom året slik situasjonen er pr i dag.

Fødselsår	Antall barn
2003	2 stk
2004	5 stk
2005	9 stk
2006	9 stk
2007	7 stk
2008	8 stk

Styrvoll bhg er pr i dag organisert i 3 aldersinndelte avd.

Knøttene: 0-1 år (9 plasser)

Vepsebolet: 2-3 år (inntil 18 plasser avhengig av brukernes alder)

Maurtua: 4-5 år (18 plasser)

Totalt: 44 plasser deles av 40 barn pr. 23.10.09

Ledig pr 23.10.09 1 plass 0-2 år eller 2 plasser over 3 år

Årsverk grunnbemanning:10 stk

- 4 pedagogstillinger 6 assistent/fagarbeider/barnepleier/annen relevant utdannelse

I tillegg 2010:

- Spesialpedagog 0,5 årsverk Assistent allmennpedagogisk styrking/helse 1.1 årsverk
- Frivillig ("arbeid for trygd") for tiden 0.6 årsverk
- VK1 elevutplassering 1 dag pr uke

Totalt antall ansatte pr. 30.10.09: 17 stk

10.3.2 Situasjonsbeskrivelse

Sterke sider

- En meget kompetent og utviklingsretta personalgruppe
- Stabilt personale med god spredning i alder, interesser, kunnskap og erfaring
- Flott beliggenhet og gode lokaler med mange muligheter
- Fokus på vårt samfunnsmandat - brukerne ; ungene og foreldrene

Svake sider

- Antall pedagoger og grunnbemanning (jfr Kostratall 2008) sett ift behovet vi skal dekke innholdsmessig gjennom lov, rammeplan og praktisk. Spesielt merkbart etter innføring av oppholdstimer på 9 t pr dag og økt oppholdstid pr uke. Flertallet av ungene går nå 36 til 45t pr uke. Grunnbemanningen har ikke endret seg i takt med krav til innhold, antall unger i gruppene og oppholdstid
- Ingen menn i personalgruppa
- Nedslitt hovedetasje (2-4 års avd.) Vedlikeholdsprosess startet i 09.
- Lite og trangt arbeidsrom og personalrom

Utfordringer

- Å sikre full barnehagedekning også i de kommende årene – å ha nok barnehageplasser disponible når de trengs. Jfr retten til barnehageplass innført 1.1.09
- Å møte ønske om utvidet åpningstid fra foreldre – stenge kun 3 uker sommer, evt endre daglig åpningstid morgen og eller ettermiddag
- Å skape en god kvalitativ og rasjonell drift innenfor en stram økonomisk ramme
- Vikardekning – sikre tilgang på vikarer
- Oppfyllelse av rammeplan (skal dokument)- konsekvenser i tid, rom, utstyr og kompetanseheving, samt ivaretagelse av alle andre styringsdokumenter som krever sitt for innholdet og satsningsområder

10.4 Lover, statlige krav, planer og vedtak

10.4.1 Kommuneplan for Lardal 2005 - 2014

Målsettinger for rammeområdet som er utledet av kommuneplan
Økt folketall
Gode oppvekstvilkår
Tilretteleggelse for livslang læring

10.4.2 Sentrale lover, statlige forventninger og krav

Lover
Lov om barnehage av 1.1.06
Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver fastsatt 1.3.06
Statlige forventninger og krav (jfr. statens forventningsbrev)
St.meld. nr 27 Barnehage til beste for barn og foreldre (99/00)
Klar ferdig gå, tyngre satsing på de små BDF mars 05
Manifest mot mobbing 2006
Faglig retningslinjer for oppfølging av for tidligfødte barn Sosial og helsedirektoratet 2007
St.mld 16 og ingen sto igjen. Tidlig innsats for livslang læring (06/07)
Kompetanse i barnehagen Strategi for kompetanseutvikling i barnehagesektoren 2007-10 Kunnskapsdep.
Retningslinjer for mat og måltider i barnehagen Sosial og helsedirektoratet 2007
Strategi for rekruttering av førskolelærere til barnehagen 2007-11 Kunnskapsdep
Strategiplan Likeverdig opplæring i praksis! Større deltakelse av språklige minoriteter i barnehage, skole og utdanning 2007 09 Kunnskapsdep.
Veileder Fra eldst til yngst Samarbeid og sammenheng mellom barnehage og skole. Kunnskapsdep.2008
Handlingsplan for likestilling i barnehage og grunnopplæring 2008-2010 Kunnskapsdep.
Veileder om regelverk ,roller og ansvar knytta til kjønnslemlestelse Barne og likestillingsdep. Helse og omsorgsdep.
Handlingsprogram 2008 2018 Gode oppvekstvilkår for barn og unge i Vestfold – et felles løft for at barn og unge i Vestfold skal få gode oppvekstvilkår og bli kvalifisert i arbeidslivet KS – Vestfold og Fylkesmannen i Vestfold (mars 2008)
St.mld nr 41 (2008-09) Kvalitet i barnehagen synes sterkt igjen i Statsbudsjettet 2010

10.4.3 Enhetens planer – viktige vedtak

Plan/ vedtak	Føringer i plan/ vedtak
Årsplan for Styrvoll barnehage 2009/10	Skal sikre at intensjon i lov og rammeplan blir konkretisert og gjennomført, samt at andre viktige satsingsområder fra aktuelle styringsdokumenter synliggjøres og ivaretas
Kompetanseplan for barnehagene i Lardal 2007/10	Styrking av barnehagepersonalets kompetanse innefor viktige områder i rammeplan
Lesestart plan for språk, lese og skriveopplæring Lardal kommune Gjelder bhg's siste og skolens første og andre trinn.	Nasjonalt satsingsområde og kommunalt gjennom kompetanseplanen
Barneerklæring for voksne, vedtatt i kommunestyret 1997	Verdi og holdningsdokument
God barnehage! Et vurderingsredskap til utvikling for barnehagene i Lardal	Skal sikre vurdering og fokus på kvalitet

Plan/ vedtak	Føringer i plan/ vedtak
God oppvekst – handlingsprogram 2008-2018 KS Vestfold og Fylkesmannen	Kommunestyret i Lardal sluttet seg til dette som igjen gir føringer for oss. Stort fokus på TIDLIG INNSATS - satsing på språk/lese og skrivekvalifikasjoner – mål hindre frafall i videregående – kvalifisering for arb. livet

10.5 Mål /Tiltak i økonomiplanperioden 2010 - 2012

10.5.1 Nye eller endrede forutsetninger i kommende økonomiplanperiode i forhold til gjeldende plan

I forhold til Budsjett 2009/Økonomiplan 2009-2011 er Styrvoll barnehage utvidet til 3 avd. dette lå ikke inne i verken årsbudsjett eller økonomiplanen.

10.5.2 Mål og tiltak for økonomiperioden 2010 - 2013

Mål 2010-13	Tiltak 2010	Tiltak 2010 - 2013
1. Befolkningsvekst	<ul style="list-style-type: none"> • Full barnehagedekning 	<ul style="list-style-type: none"> • Følge opp barnehagekomiteens arbeid med å se på behov for framtidig utbygging når og hvor
2. Bedre ressursutnyttelse på spesialpedagogisk og allmennpedagogisk arbeid i barnehage og skole. Kvalitativt og økonomisk.	<ul style="list-style-type: none"> • Øke TIDLIG INNSATS barnehage – småskoletrinn for å bedre kvalitet, øke ressursutnyttelsen og dermed redusere hjelpebehovet på mellom og ungdomstrinn, bedre samarbeid barnevern, bhg, skole 	<ul style="list-style-type: none"> • En økonomisk effekt forventes i planperioden. Likeledes en bedre hverdag for enkeltmenneske/eleven, forsøke å vri mer ressursbruk fra skole til barnehage
3. TIDLIG INNSATS Gode oppvekstvilkår - sikre god kvalitet for alle samt god sikkerhet	<ul style="list-style-type: none"> • fokus på personalutvikling og kompetanse heving • sikre forsvarlig drift ved til enhver tid å ha det antall personer på jobb som skal være der • Fokus på TIDLIG INNSATS – i det daglige arbeidet med enkeltungen og gruppa 	<ul style="list-style-type: none"> • Øke grunnbemanning med minimum 50% pedagogstilling, i tråd med forskning er det faktor for å innfri kvalitet (jfr. Statsbudsjett s.81 og 84 St.mld. 41 (2008-09) s 8) • Fortsette samarbeidet med ” 4 indre” for å utnytte kurs og kompetansemidler best mulig

10.5.3 Nye/ endrede tiltak i budsjett/økonomiplan 2010 - 2013

Tall i 1000 kr

Mål	Tjeneste	Driftstiltak	2010	2011	2012	2013
		Lønnsoppgjør 2008/09	198	198	198	198
		Reduksjon pensjoner	-149	-149	-149	-149
		Prisstigning 2,4%	10	10	10	10
		Inntektsøkning, deflatorjustert	-4	-4	-4	-4
		Ressurskr bruker (1. halvår 2010)	205			
		Drift av ny bil	30	30	30	30
		Økning utgifter PPT pga endring i fordeling	8	8	8	8
Sum			298	93	93	93
		Ikke innarbeidet i øk. planen				
3.	2010	1 pedagogstill./ sekundært ½ still.	420	420	420	420
Mål	Tjeneste	Investeringstiltak	2010	2011	2012	2013
		Innkjøp av bil	200			

Kommentarer driftstiltak utenfor rammen:

Spesialpedagogisk arbeid

Spes.ped arbeidet ble løftet fram i 2008 og 2009, som følge av et ønske om endret praksis i lys av KOSTRA tall og dagens situasjon i barnehage og skole. Fokuset var rettet mot ressursforbruket til barn med spesielle behov. Mål: en bedre ressursutnyttelse og en vridning mot tidlig innsats. Tidlig innsats i barnehage, småskoletrinn vil med stor sannsynlighet gi bedre effekt for enkeltbarn, og gi en god samfunnsøkonomisk gevinst. Det er ikke funnet rom for bemanningsøkning i økonomiplanperioden.

Kommentarer investeringstiltak innenfor rammen:

Det er foreslått å gå til innkjøp av en brukt bil, 8 seter, til bruk for barnehagen til svømmekjøring for 5 åringene, turer etc. Dette for å få likeverdig tilbud som de 2 andre barnehagene i kommunen. Svarstad har gangavstand til svømmehall, Hem barnehage har gått til innkjøp av bil. Driftsutgiftene til en slik investering ligger innenfor rammen.

10.5.4 Fastsetting av priser og gebyrer

Barnehagens kostpenger har ikke hatt noen økning siden 2003. Disse vil bli øket med 10% fra 1.1.10

10.5.5 Forslag til ny ramme 2010 - 2013

Tall i 1000 kr

	2010	2011	2012	2013
Styrvoll barnehage	1063	858	858	858

Tjeneste	Tekst	Budsjett 2010	Budsjett 2009	Endring
2010	Styrvoll barnehage	1063	830	233

10.6 Konsekvenser ved økonomiplanen

10.6.1 Profil på økonomiplanen

Barnehagene har den største delen av sitt budsjett knyttet til lønnskostnader. Vi har den lovpålagte grunnbemanningen. Det er ikke noen buffere noen steder, men regnet strengt etter beregninger knytta til regnskapstall og dagens fakta.

10.6.2 Konsekvenser for brukerne

Tilbudet til brukerne opprettholdes på samme nivå som i 2009. Barnehagesektoren merker som andre enheter at kravene til innhold, læring og service øker.

I barnehagesektoren øker kravene til innhold, læring og service. Økning i forventninger og krav fra stat og kommune til hva som skal innfris og hva barnehagen som arena bør ivareta, er for fullt oppdaget. Mange vil ha en bit av barnehagelivet og fremme sine gode intensjoner (jfr 4.4.2.)

Samtidig har oppholdstiden økt. I Lardal er 9t pr dag den vedtatte normen, langt de fleste går nå 36 eller 45t pr uke, og alderen på ungene synker. 6-åringene forsvant til skolen og 1-åringene gjorde sitt inntok. Det ligger i dagen at disse 2 aldersgruppene krever helt ulikt, også i bemanning. Mange tilbringer nå store deler av sin våkne tid i barnehagen hele sin barndom. Det legger et stort ansvar på personalet som rollemodeller for hva som legges ned i holdninger, verdier, gir av opplevelser og erfaringer i arbeidet med dannelse av kommende generasjoner. Det krever vedvarende blick på, og krav til kunnskap og kompetanse.

Barnehage er bra, og er kommet for å bli, kvalitetsfaktor nr 1 er personalet, og dette løftes i st.mld nr 41 Kvalitet i barnehagen samt i kap. om Barnehager i det framlagte statsbudsjettet for 2010. Personal og ressurstilgangen vil derfor være en vesentlig faktor for innholdet i barnehagen.

10.6.3 Endringer i forhold til statlige føringer

Fra 2011 endres det nåværende øremerkede statstilskuddsordningen til barnehager. Da kommer disse midlene inn i rammeoverføringene til kommunene.

10.6.4 Endringer i forhold til tidligere vedtak i kommunen

Ingen

11. Lardal barneskole

11.1 Visjon for enheten

Visjon:
Kunnskapsrike, mestringssterke, sunne og sosiale elever
- sammen blir vi bedre

Lardal barneskole omfatter barneskolen, SFO og kulturskolen. Skolen er kommunens eneste barneskole. SFO er for elever fra 1. – 4. trinn og ca. 80 % av disse benytter seg av denne tjenesten. Foreldrene betaler egenandel som dekker deler av kostnadene med skolefritidsordningen. Kulturskolen er for elever i hele grunnskolen fra 1. – 10. trinn.

11.2 Ansvarsområde

- Grunnskoleopplæring av elever fra 1. – 7. trinn (6 – 13 år)
- Drive skolefritidsordning i henhold til § 13-7 i opplæringsloven
- Drive kulturskole i henhold til § 13-6 i opplæringsloven
- Skoleskyss

11.3 Status og situasjonsbeskrivelse

11.3.1 Status

- 201 elever i skolen
- 88 elever i SFO
- 57 elever i kulturskolen
- 37 ansatte (21 pedagoger i skolen, 3 pedagoger i kulturskolen, 12 fagarbeidere/assistenter og 1 sekretær)

11.3.2 Situasjonsbeskrivelse

Virksomheten holder til i to bygninger i Svarstad sentrum. Det ene bygget er kommunens, og det leies to klasserom og grupperom i nabobygget. Skolen har to gapahuker i nrområdet. Til kroppsøving benyttes gymsal og svømmehall på ungdomsskolen. Skolen kjøper tjenester til PPT fra Larvik kommune.

Sterke sider

- Et godt arbeidsmiljø med gode og effektive rutiner både pedagogisk og administrativt
- De ansatte er faglig sterke, ansvarsbevisste og arbeidsomme
- Et godt samarbeid med foreldre, lokale organisasjoner og bedrifter/institusjoner
- Godt samarbeid mellom skolene i Lardal og med skolefaglig ansvarlig, er en styrke både i daglig drift og i utviklingsarbeidet
- Godt bemannet med pedagoger som har spesialpedagogisk utdanning og erfaring

- Alle pedagoger disponerer bærbar PC som fremmer deres IKT-kompetanse og dermed bruk av IKT i undervisningen
- Bra med timer til spesialundervisning
- Relativt bra med midler til lærebøker og utstyr
- Gode utearealer både til idrettslige aktiviteter og til uteskole
- SFO har gode lokaler og utearealet er meget godt egnet for dem

Svake sider

- De bygningsmessige forholdene setter noen begrensninger for skolen i forhold til å realisere den pedagogiske tenkningen som reflekteres i læreplanen.
- Ikke nok klasserom, grupperom og små muligheter for å samle elever i større grupper
- Også behov for mellomstore rom med tanke på undervisning i mestringsgrupper
- I faget kunst og håndverk bør det anskaffes mer utstyr, og det er lite lagringsplass
- Kontorarbeidsplassene for pedagoger og assistenter er for små
- Flere av rommene i den eldste delen av skolen trenger oppussing.
- For få pedagoger med videreutdanning i enkelte fag, blant annet engelsk.
- Kulturskolens tilbud burde vært større.

Utfordringer

- Gjennomføringen av den nye læreplanen
- Tilfredsstillende krav i lærerplanen både kompetansemessig og administrativt
- Sikre kompetanse i fag ved å stimulere til etter- og videreutdanning, ved god personalpolitikk, godt arbeidsmiljø og ved nytilsettinger når det er ledige stillinger
- Vektlegge et godt arbeidsmiljø og god personalpolitikk slik at skolen beholder arbeidstakere
- Redusere bruken av spesialundervisning og overføre midlene til tilpasset opplæring
- Etablere flere aktivitetsapparater i skolens utemiljø
- Beholde flere elever i kulturskolen etter at de har begynt på ungdomsskolen

11.4 Lover, statlige krav, planer og vedtak

11.4.1 Kommuneplan for Lardal 2005 - 2014

Målsettinger for rammeområdet som er utledet av kommuneplan
<ul style="list-style-type: none"> ○ Trygt oppvekstmiljø   <ul style="list-style-type: none"> ▪ Utvide SFO-tilbudet ▪ Inkluderende skole
<ul style="list-style-type: none"> ○ Utvikle ungdomsarbeidet med tanke på en bedre ivaretagelse av helheten rundt de unge
<ul style="list-style-type: none"> ○ Undersøke muligheten for å opprette vennskapskommune i et engelskspråklig land og opprette et utvekslingsprogram hvor ungdom får mulighet til et trygt og lærerikt opphold i utlandet.

11.4.2 Sentrale lover, statlige forventninger og krav

Lover
Lov av 17. juli 1998 om grunnskolen og den vidaregåande opplæringa (opplæringslova)
Odelstingsproposisjon nr. 41 (2006-2007)
Forskrift for miljørettet helsevern for barnehage og skole
Rundskriv F-14-03 Ny lovbestemmelse om rett til gratis grunnskoleopplæring
”Kompetanse for utvikling. Strategi for kompetanseutvikling i grunnopplæringen 2005-2008”. Utdannings- og forskningsdepartementet
Realfag naturligvis! Strategi for styrking av realfagene 2002-2007. Utdannings- og forskningsdepartementet
Program for digital kompetanse 2004-2008. Utdannings- og forskningsdepartementet
Læreplaner for Kunnskapsløftet – rundskriv F-009-06.
Stortingsmelding nr.16 ...og ingen stod igjen. Tidlig innsats for livslang læring
Statlige forventninger og krav (jfr. statens forventningsbrev)
Fylkesmannens forventningsbrev
Læreplanverket
Hovedtariffavtalen

11.4.3 Enhetens planer – viktige vedtak

Plandokument	Formål	Føringer til økonomiplan	Planperiode
Utviklingsplan for barneskolen	Å heve de ansattes kompetanse til beste for elevene	Vedtatt av kommunestyret	Skoleåret 2009 - 2010

11.5 Mål /Tiltak i økonomiplanperioden 2010 - 2013

11.5.1 Nye eller endrede forutsetninger i kommende økonomiplanperiode i forhold til gjeldende plan

I statsbudsjettet for 2010 er det vedtatt å styrke timetallet i barneskolen med én uketime. Det er opp til den enkelte kommune å bestemme hvordan denne timen skal brukes. I tillegg skal det gis gratis leksehjelp i 8 uketimer for 1. – 4. trinn som skal tillegges SFO. Det betyr blant annet reduserte betalingspliktige oppholdstider i SFO og styrket bemanning i forbindelse med leksehjelp.

11.5.2 Mål og tiltak for økonomiperioden 2010 - 2013

Mål 2009-2013	Tiltak 2009	Tiltak 2011 - 2013
1. Styrke den faglige kompetansen ved skolen	Vurdere stipend til etter- og videreutdanning. Ved ledighet tilsette medarbeidere med prioritert kompetanse.	Vurdere stipend til etter- og videreutdanning. Ved ledighet tilsette medarbeidere med prioritert kompetanse.

Mål 2009-2013	Tiltak 2009	Tiltak 2011 - 2013
2. Opprettholde et godt arbeidsmiljø for elever og ansatte og motarbeide mobbing i skolen	Bruke <i>Det er mitt valg</i> i fagplan og undervisningsopplegg i sosial kompetanse for elevene	Bruke <i>Det er mitt valg</i> i fagplan og undervisningsopplegg i sosial kompetanse for elevene
3. Gi elevene god digital kompetanse i henhold til kravene i læreplanverket	Videreføre bruken av LIKT (Lik IKT-opplæring for IKT i grunnskolen) som fagplan innen IKT	Videreføre bruken av LIKT (Lik IKT-opplæring for IKT i grunnskolen) som fagplan innen IKT
4. Gi bedre tilrettelagt opplæring for alle elever.	Reorganisere bruken av ressurser til spesialundervisning slik at timene kan brukes mer fleksibelt og på flere elever.	Videreføre reorganiseringen av bruken av ressurser til spesialundervisning.
5. Redusere behovet for spesialundervisning	Øke bemanningen av pedagoger og assistenter på de laveste trinnene	Opprettholde tilstrekkelig bemanning av pedagoger og assistenter
6. Legge til rette for større fysisk aktivitet for elevene	Skaffe flere lekeapparater	Skaffe flere lekeapparater

11.5.3 Nye/endrede tiltak i budsjett/økonomiplan 2010 - 2013

Tall i 1000 kr

Mål	Tjeneste	Driftstiltak	2010	2011	2012	2013
	2020	Lønnsoppgjør 2008/09	678	678	678	678
	2020	Økning pensjoner inkl økt rammebehov lønn	429	429	429	429
	2020	Prisstigning 2,4%	36	36	36	36
	2020	Inntektsøkning, deflatorjustert	-4	-4	-4	-4
	2220	Skoleskyss	250	250	250	250
	2020	Fosterhjemsplassering kostn skole/SFO	430	430	430	430
	2020	Leirskole	10	10	10	10
	2020	Huldreskrinet	4	4	4	4
	3830	Kulturskolen - inntektsøkning	-3	-3	-3	-3
	2150	Økning inntekter SFO-foreldrebetaling (vedtak kmst des 08)	-270	-270	-270	-270
	2150	Mindreinntekter SFO (færre elever)	80	80	80	80
	2020	Merinntekt fra Fylkesmann	-33	-33	-33	-33
	2020	Endring refusjon fra andre kommuner	35	35	35	35
	2020	Økt timetall og gratis leksehjelp	134	134	134	134
	2020	Helåreffekt Økt timetall fysisk aktivitet (i tillegg til innarbeidet beløp 2009-budsjett)	23	23	23	23
	2020	Helårseffekt tidlig innsats i norsk/samisk/matematikk	588	588	588	588
Sum			2 387	2 548	2 548	2 548

Mål	Tjeneste	Driftstiltak	2010	2011	2012	2013
		Ikke innarbeidet i øk. planen				
	2020	Reduserte skoleskysskostnader	-80	-200	-200	-200
Mål	Tjeneste	Investeringstiltak	2009	2010	2011	2012
Sum						
		Ikke innarbeidet i øk. planen				

Kommentar til driftstiltak ikke innarbeidet i økonomiplanen

Evaluering av skoleskyssordningen/-kostnader

Rådmann setter fokus på skoleskyss, og viser til vedlegg nr 8, hvor det redegjøres for detaljer på området.

11.5.4 Fastsetting av priser og gebyrer

Forslag til endring av timesatser/kostpenger for SFO Lardal barneskole

Prisene foreslås justert med 3,1 % økning (avrundet).

Forslag til nye betalingssetter:

- Inntil 10 timer fra kr 888 til kr 915
- 11 timer til 17 timer fra kr 1098 til kr 1135
- 18 timer og mer fra kr 1524 til kr 1575

Kost på SFO

Det betales kr 23 pr. ukedag med måltid.

Forslag til endring av timesatser for Lardal kulturskole

Sammenlignet med andre kulturskoler i Vestfold, ser vi at prisene ligger lavt i Lardal. Det foreslås derfor en oppjustering slik at vi kommer mer på linje med sammenlignbare kommuner.

Gruppe	Sats i dag pr halvår	Ny sats pr halvår
Flere enn 10 deltakere	330	450
10 eller færre deltakere	540	700
Individuell undervisning	865	1000

Det foreslås at dette gjøres gjeldende fra skolestart høsten 2010.

11.5.5 Forslag til ny ramme 2010 - 2014

Tall i 1000 kr

	Budsjett 2009	2010	2011	2012	2013
Lardal barneskole	14 578	16 780	16 876	16 831	16 831

Tjeneste	Tekst	Budsjett 2010	Budsjett 2009	Endring
2020	Barneskolen	14 122 000	1 260 400	1 518 000
2150	SFO	557 000	175 000	382 000
2220	Skoleskyss	1 550 000	1 300 000	250 000
3830	Kulturskole	551 000	529 000	22 000
Nto utgift		16 780 000	14 608 000	2 172 000

Årsverk

2009	2010	Endring 2009 – 2010	2010	2011	2012	2013
24,7	27,6	2,9	27,6	27,6	27,6	27,6

Årsverkene beregnes som et gjennomsnitt for hvert år. Det kan være relativt store forskjeller fra vår til høst. Høsten 2009 har vi 27,6 årsverk totalt for enheten og i budsjettet er dette videreført for hele 2010. Høsten 2009 hadde vi behov for tre nye årsverk.

11.6 Konsekvenser ved økonomiplanen

11.6.1 Profil på økonomiplanen

For 2010 er det i statsbudsjettet satt av midler til å øke timetallet for 1. – 7. trinn med 1 time til valgfri styrking av fag. Det er også satt av midler til gratis leksehjelp for 1. – 4. trinn med 8 timer pr uke. Lærertettheten i norsk og matematikk for 1. – 4. trinn ble øket fra høsten 2009 og videreføres med helårseffekt for 2010. Det samme gjelder timene til fysisk aktivitet.

Antall elever i barneskolen er stabilt på litt over 200. På grunn av økt timetall i skolen, er det færre timer i SFO. Antall elever i SFO går også noe ned. I tillegg blir effekten av gratis leksehjelp at elevene oppholder seg kortere tid i SFO. Dermed reduseres inntektene til SFO.

I kulturskolen har elevtallet steget fra rundt 40 til 57 elever høsten 2009.

11.6.2 Konsekvenser for brukerne

Enheten vil kunne drives på en forsvarlig måte og gi elevene et tilfredsstillende opplæringsstilbud.

11.6.3 Endringer i forhold til statlige føringer

Selv om elevtallet er stabilt, øker aktiviteten i barneskolen fordi vi får flere timer til undervisning og leksehjelp høsten 2010.

12. Lardal ungdomsskole

12.1 Visjon for virksomheten

**Visjon:
Sammen blir vi bedre.**

Enheten Lardal ungdomsskole består av ungdomsskolen, biblioteket, voksenopplæringen og samfunnsavdelingen.

12.2 Ansvarsområde

- Lardal ungdomsskole
- Lardal bibliotek
- Voksenopplæringen
- Samfunnsavdelingen

12.3 Status og situasjonsbeskrivelse

12.3.1 Status

- Lardal ungdomsskole: Skoleåret 2009/2010 har Lardal ungdomsskole 96 elever fordelt på 3 trinn. Skolen har totalt 21 ansatte (16 lærere, tre assistenter, en lærling og en sekretær), noe som til sammen utgjør 16,19 årsverk.
- Lardal bibliotek: To ansatte i til sammen 0,7 årsverk.
- Samfunnsavdelingen: En ansatt i 0,24 årsverk .
- Voksenopplæringen: For tiden ingen ansatte.

12.3.2 Situasjonsbeskrivelse

- **Lardal ungdomsskole:**
  - Skolen kjøper tjenester fra PPT i Larvik.
  - En lærer tar videreutdanning i spansk (30 studiepoeng), og re-leder tar videreutdanning i "Endringsledelse i utdanningssektoren" og "Praktisk skoleledelse" (til sammen 30 studiepoeng).
  - Skolen har sterkt fokus på innføringen av Kunnskapsløftet og den nye vurderingsreformen "Vurdering for læring".
  - Skolen arbeider forebyggende i forhold til elevenes psykososiale helse gjennom programmet "Psykisk helse i skolen".
  - Skolen arbeider målrettet for å få elevene mer fysisk aktive i skolehverdagen.
  - Skolen har et sterkt fokus på sikkerhet, læringsmiljø og trivsel
  - Skolen har et sterkt fokus på å bedre elevenes læringsutbytte

- **Lardal bibliotek:** Har et tradisjonelt bibliotektilbud innenfor de rammene som er lagt. Mange arbeidskrevende oppgaver gir stort arbeidspress.
- **Samfunnsavdelingen:** Har bading både for barn, familie og voksne. Antall besøkende kan variere, men de som bruker tilbudet jevnlig setter stor pris på det.
- **Voksenopplæringen:** Kjøper logopedtjenester utenfra, og kjøper også tjenester fra Voksenopplæringen og Norskskolen i Larvik. Flere innbyggere har behov for disse tjenestene.

Sterke sider

- Engasjerte, motiverte, faglig dyktige, initiativrike, ansvarsbevisste, utviklingsvillige og kvalitetsbevisste medarbeidere.
- Godt arbeidsmiljø.
- Det arbeides systematisk med å realisere skolens utviklingsplan og statlige krav og føringer.
- Skolen har et godt innarbeidet veiledningssystem, som innebærer tett faglig og sosial oppfølging av alle elever.
- Skolen har god erfaring og kompetanse på å ta seg av elever med spesielle behov.
- Skolen har et godt samarbeid med foreldre og foresatte.
- Bibliotekets personale gir god, faglig veiledning og yter god service. Sårbarhet ved sykdom og ferie.

Svake sider:

- Skolen er sårbar i forhold til formell kompetanse i flere fag, spesielt i engelsk og spes.ped
- Skolen har litt lite plass. Kontorplassene for pedagoger og assistenter er for små, og det er for få grupperom og spesialrom.
- Deler av skolebygget trenger oppussing, og skolen trenger et nytt ventilasjonsanlegg. Skolen er bla. derfor ikke godkjent etter Miljørettet helsevern.
- Biblioteket har svært begrensede åpningstider og plassmangel og er sårbare ved sykdom og ferie.
- Enheten besitter ikke nok egen kompetanse i forhold til voksenopplæring.

Utfordringer

- Bedre elevenes læringsutbytte og læringsresultater i skolen.
- Oppfylle kravene som stilles etter vurderingsreformen "Vurdering for læring" på en god måte.
- Få tak i godt kvalifiserte lærere til skolen ved utlysninger.
- Bedre og mer fleksibel ressursutnyttelse på skolen, bla gjennom å i større grad gjennomføre kurs innenfor ulike fagområder.
- Opprettholde et godt læringsmiljø på skolen.
- Kunne kjøpe inn tilstrekkelig med PC er til elevene på skolen.
- Å gjennomføre god undervisning i faget "Kunst og håndverk" uten en fullt ut fungerende sløydsal.
- Å jevnlig få oppdatert skolens hjemmeside.
- Få biblioteket til i større grad å være en aktiv møteplass med utstillinger og arrangementer.
- Øke bibliotekets åpningstider.
- Å videreutvikle biblioteket.

- Å få til et mer formalisert samarbeid mellom folkebiblioteket og skolebibliotekene.
- Å gi alle voksne med behov for voksenopplæring og fremmedspråklige med behov for norskopplæring den veiledning og den undervisning de etterspør og har rett til.
- Samfunnsavdelingen er sprengt med aktiviteter på kveldstid.

12.4 Lover, statlige krav, planer og vedtak

12.4.1 Kommuneplan for Lardal 2005 – 2014

Målsettinger rammeområdet som er utledet av kommuneplan
Få skolebygningene godkjent etter Forskrift for miljørettet helsevern for barnehage og skole
Innføre Kunnskapsløftet i skolen
Innføre vurderingsreformen ”vurdering for læring” i skolen
Heve elevenes faglige nivå i skolen
Videreutvikle undervisningsprogrammene for å ta vare på elevenes fysiske og psykiske helse, og gjennom dette også øke elevenes læringsutbytte
Skolens re-leder gjennomfører studie i ledelse (Den såkalte ”rektorskolen”)
Lærere gjennomfører videreutdanning i spansk og engelsk
Ivareta voksnes rett til grunnskoleopplæring, herunder innvandrere, og følge opp introduksjonsloven
Opprettholde en god kvalitet og tilgjengelighet på bibliotektilbudet for Lardals innbyggere

12.4.2 Sentrale lover, statlige forventninger og krav

Lover
Lov om grunnskolen og den vidaregåande opplæringa (Opplæringslova)
Forskrifter til Lov om grunnskolen og den vidaregåande opplæringa
Kunnskapsløftet
Arbeidsmiljøloven, forskrift om internkontroll
Forskrift for miljørettet helsevern for barnehage og skole
Voksenopplæringsloven
Bibliotekloven
Forvaltningsloven
Statlige forventninger og krav (jfr. Statens forventningsbrev)
Stortingsmelding 30: Kultur for læring
Stortingsmelding nr.16 ...og ingen stod igjen. Tidlig innsats for livslang læring
St.melding nr.31:Kvalitet i skolen
Handlingsplan for likestilling i barnehage og grunnopplæring 2008-2010
Hovedtariffavtalen Tariffperioden 01.05.2008 – 30.04.2010

12.4.3 Enhetens planer – viktige vedtak

Plan/ vedtak	Føringer i plan/ vedtak
Kunnskapsløftet	<ul style="list-style-type: none"> *Tilpasset opplæring *Elevmedvirkning *Økt læringsutbytte for elevene *Fokus på læringsmål og måloppnåelse *Fokus på de grunnleggende ferdighetene *Sikre det fysiske og psykososiale arbeidsmiljøet *IKT i alle fag. *Legge til rette for et godt samarbeid med hjemmet, og sikre foresattes medansvar i skolen. *Gi alle elever like muligheter til å utvikle sine evner og Talenter, individuelt og i samarbeid med andre. *Skolen som en bedre lærende organisasjon
Skolens utviklingsplan	<ul style="list-style-type: none"> *Innføring av kunnskapsløftet *Intern læring *Tilpasset opplæring *Økt læringstrykk og læringsutbytte *Nye vurderingsformer – ”Vurdering for læring”. *Videreutvikle det psykososiale miljøet *Videreutvikle det totale læringsmiljøet *Mer fysisk aktive elever *Videreføre veiledningspedagogikken *Videreutvikle skolens kurssystem i norsk og matematikk *Elevmedvirkning *Videreutdanning i ledelse, spansk og engelsk

12.5 Mål/tiltak i økonomiplanperioden 2010 – 2013

12.5.1 Nye eller endrede forutsetninger i kommende økonomiplanperiode i forhold til gjeldende plan

- Et noe økende antall elever på ungdomsskolen, flere av disse med behov for ekstra ressurser, vil føre til et noe høyere lærerbehov i begynnelsen av planperioden. Samtidig vil behovet for assistentressurser synke noe litt ut i perioden.
- Utgiftene til voksenopplæringen vil øke. Dette skyldes at flere fra Lardal får både norskopplæring og opplæring på grunnskolens område, samt at flere har behov for logoped.
- Bosetting av flyktninger i Lardal vil medføre økt ressursbehovet ved både ungdomsskolen og voksenopplæringen.

12.5.2 Mål og tiltak for økonomiperioden 2010 – 2013

Mål 2010-2013	Tiltak 2010	Tiltak 2011 – 2013
1. Fullføre innføringen av Kunnskapsløftet	<ul style="list-style-type: none"> • Det drives tilpasset opplæring i alle klasser • Alle periodeplaner inneholder tydelige mål for hva som skal læres i perioden • Det jobbes målrettet i alle fag i forhold til kompetansemålene i Kunnskapsløftet • Det jobbes bevisst med å utvikle elevenes grunnleggende ferdigheter i alle fag • Skolen driver systematisk intern læring og erfaringsutveksling 	<ul style="list-style-type: none"> • Det drives tilpasset opplæring i alle klasser • Alle periodeplaner inneholder tydelige mål for hva som skal læres i perioden • Det jobbes målrettet i alle fag i forhold til kompetansemålene i Kunnskapsløftet • Det jobbes bevisst med å utvikle elevenes grunnleggende ferdigheter i alle fag • Skolen driver systematisk intern læring og erfaringsutveksling
2. Innføre nye vurderingsformer og vurderings- og dokumentasjonsrutiner i henhold til gjeldende forskrifter og lovverk	<ul style="list-style-type: none"> • Alle periodeplaner inneholde tydelige vurderingskriterier • Det foreligger tydelige tegn på måloppnåelse ved alle større oppgaver • Skolens daglige arbeid gjennomsyres av prinsippene i ”Vurdering for læring” • Kompetansemålene er styrende for all vurdering • Kompetansemålene er styrende for utarbeidelsen av alle undervisningsopplegg. • Elevene er aktive med på å vurderer sitt eget arbeid 	<ul style="list-style-type: none"> • Alle periodeplaner inneholde tydelige evalueringskriterier • Alle større oppgaver inneholder tydelige vurderingskriterier • Skolens daglige arbeid gjennomsyres av prinsippene i ”Vurdering for læring” • Kompetansemålene er styrende for all vurdering • Kompetansemålene er styrende for utarbeidelsen av alle undervisningsopplegg. • Elevene er aktive med på å vurderer sitt eget arbeid
3. Økt læringsutbytte og bedre faglige resultater	<ul style="list-style-type: none"> • Tett oppfølging av elevenes arbeid i alle fag • Økt læringstrykk og fokus på elevens faglige utvikling i alle fag • Fortsette og videreutvikle skolens veilednings-system. • Elevene trekkes med i arbeidet med å utarbeide planer og 	<ul style="list-style-type: none"> • Tett oppfølging av elevenes arbeid i alle fag • Økt læringstrykk og fokus på elevens faglige utvikling i alle fag • Fortsette og videreutvikle skolens veilednings-system. • Elevene trekkes med i arbeidet med å utarbeide planer og

Mål 2010-2013	Tiltak 2010	Tiltak 2011 – 2013
	undervisningsopplegg gjennom deltakelse i faggrupper <ul style="list-style-type: none"> • Tett sosial oppfølging av hver enkelt elev lærerne stiller tydelige faglige krav og forventninger, og har ambisjoner på alle elevenes vegne	undervisningsopplegg gjennom deltakelse i faggrupper <ul style="list-style-type: none"> • Tett sosial oppfølging av hver enkelt elev
4. Styrke den faglige kompetansen ved skolen	<ul style="list-style-type: none"> • Lærer fullfører utdanning i spansk • Lærer fullfører utdanning i engelsk • Leder fullfører utdanning i ledelse Flere lærere deltar på kursrekke i matematikk	<ul style="list-style-type: none"> • Legge til rette for etter- og videreutdanning for lærere • Flere lærere deltar på kursrekke i matematikk
5. Få skolebygget godkjent etter "Forskrift om miljørettet helsevern i skole og barnehage mv."	<ul style="list-style-type: none"> • Få skolebygget godkjent etter "Forskrift om miljørettet helsevern i skole og barnehage mv.", gjennom å utbedre de forhold som påpekes i deres rapport. 	
6. Minske behovet for spesialundervisning	<ul style="list-style-type: none"> • Tett samarbeid med PPT • Tett samarbeid med barneskolen • Foreta en reell vurdering av behovet for fortsatt spesialundervisning hos hver enkelt elev årlig Videreutvikle kurs-systemet i norsk og matte	<ul style="list-style-type: none"> • Tett samarbeid med PPT • Tett samarbeid med barneskolen • Foreta en reell vurdering av behovet for fortsatt spesialundervisning hos hver enkelt elev årlig
7. Økt fysisk aktivitet i skolehverdagen	<ul style="list-style-type: none"> • Fortsette deltakelse i prosjektet "Aktiv skole Telemark" • Sende 8-10 elever på kurs årlig • Frigjøre tid i skolehverdagen til økt fysisk aktivitet • "Åpen hall" to ganger pr. uke • Ha velfylte "aktivitetskasser" i alle klasserom • Flere aktivitetsdager 	<ul style="list-style-type: none"> • Fortsette deltakelse i prosjektet "Aktiv skole Telemark" • Sende 8-10 elever på kurs årlig • Frigjøre tid i skolehverdagen til økt fysisk aktivitet • Ha velfylte "aktivitetskasser" i alle klasserom • Frigjøre tid for lærer til å lede opplegget • Videreutvikle og juster

Mål 2010-2013	Tiltak 2010	Tiltak 2011 – 2013
		opplegget basert på fortløpende og årlige evalueringer
8. Bedre det totale læringsmiljøet	<ul style="list-style-type: none"> • Fokuserer på god psykisk helse gjennom å gjennomføre opplegget undervisningsopplegget ”Psykisk helse i skolen” - i tett samarbeid med helsesøster. • Lærerne har tydelige krav og forventninger til elevene oppførsel og orden og negativ adferd ”tas tak i” umiddelbart, • Skolens ordensreglement og anti - mobbeplan revideres • Generelt økt fokus på trivsel og adferd 	<ul style="list-style-type: none"> • Fokuserer på god psykisk helse gjennom å gjennomføre opplegget undervisningsopplegget ”Psykisk helse i skolen” - i tett samarbeid med helsesøster. • Kurse flere lærere i forhold til ”Psykisk helse i skolen” • Lærerne har tydelige krav og forventninger til elevene oppførsel og orden, og negativ adferd ”tas tak i” umiddelbart
9. Digital kompetanse inngår som en naturlig og hverdagslig del av læringsarbeidet i alle fag og på alle trinn.	<ul style="list-style-type: none"> • Oppgradering av maskinvare • Økt datatetthet blant elevene. 	<ul style="list-style-type: none"> • Trinnvis oppgradering av maskinvare i 2011 – 2013. • Økt datatetthet blant elevene.

12.5.3 Nye/ endrede tiltak i budsjett/økonomiplan 2010 – 2013

Tall i 1000 kr

Mål	Tjeneste	Driftstiltak	2010	2011	2012	2013
		Lønnsoppgjør	510	510	510	510
		Økning pensjoner	331	331	331	331
		Prisstigning 2,4%	23	23	23	23
		Inntektsøkning, deflatorjustert	-64	-64	-64	-64
	2022	Elever med økte behov gir økt lærerbehov 1.halvår 2010	90			
	2022	Lærling 1.halvår 2010	31			
	2022	Mindre lærer- og assistentbehov 2.halvår 2010	-79	-79		
	2022	Veileder og veiledning til nyutdannede lærere	31			
	2022	Utgifter til felles kulturkontakt for skolene	30	30	30	30
	2022	Refusjon utdanning av lærer i engelsk	-200			
	2022	Forsikring/vakttjenester	5	5	5	5
		Avgift/gebyrer/lisenser	5	5	5	5
		Kontor/inventar/programvare	3	3	3	3
		Leie/leasing kontormaskiner	42	42	42	42
		Service/driftsavtaler	5	5	5	5
	3700	Biblioteket – div økninger/reduksjoner	22	22	22	22
	2130	Voksenopplæring – div endringer	-133	-133	-133	-133
		Refusjon læring	-33			
		Tilbakeføring krav innsparing spes.undervisning	238			
Sum			638	481	560	560
		Ikke innarbeidet i øk. planen				
		Ingen				
Mål	Tjeneste	Investerings tiltak	2009	2010	2011	2012
		Ingen				
Sum						
		Ikke innarbeidet i øk. planen				
		Ingen				

Kommentarer driftstiltak innenfor rammen:

- Elever med økt behov 1.halvår, behov for spesialundervisning ”en til en” med lærer.
- Lærling skal være på ungdomsskolen 2 mnd. 1.halvår 2010.
- Mindre lærer og assistentbehov 2.halvår 2010, som en følge av avgang av elever.
- Veileder og veiledning til nyutdannede lærere er lovpålagt fra 2010.
- Utgifter til felles kulturkontakt for skolene er knyttet til ”Huldreskrinet”
- Estimerte utgiftsøkninger på div. områder knyttet til bla. avgifter, lisenser, service –og driftsavtaler.
- Nye utgifter, biblioteket, knyttet til bla. ”Samsøk” og ”Litteraturuka”. Bokbussen legges ned fra 01.01.2010.

- Voksenopplæringen: Flere elever enn tidligere får norskopplæring og opplæring på grunnskolens område, og flere har også behov for logoped. Tilskudd knyttet til plikt og rett til norskopplæring for fremmedspråklige voksne

11.5.4 Fastsetting av priser og gebyrer

Rådmannen foreslår å øke prisene for leie av svømmehall og gymsal/samfunnsavdelingen med 3,1 %, noe som tilsvarer forventet lønns- og prisvekst.

12.5.5 Forslag til ny ramme 2010 - 2013

Tall i 1000 kr

	Budsjett 2009	2010	2011	2012	2013
Ungdomsskolen	8 363	9 001	9 082	9 161	9 161

Fordelt på tjeneste:

Tjeneste	Tekst	Budsjett 2010	Budsjett 2009	Endring
2022	Grunnskole	8 483 000	8 049 000	434 000
2130	Voksenopplæring	-87 000	11 000	-98 000
3212	Ungdomsklubb	0	135 000	-135 000
3700	Bibliotek	585 000	524 000	61 000
3860	Samfunnsavdeling	20 000	22 000	-2 000
Nto utgift		9 001 000	8 741 000	260 000

Årsverk

2008	2009	Endring 2009 – 2010	2010	2011	2012	2013
16,61	17,04	+ 0,47	17,51	16,2	16,2	16,2

Konsekvenser ved økonomiplanen

12.6.1 Profil på økonomiplanen

I forhold til kjernedriften videreføres aktivitetsnivået på tilnærmet samme nivå i 2010 som i 2009 ved samfunnsavdelingen og biblioteket. Det samme gjelder også i hovedsak for ungdomsskolen. Her indikerer prognoser for elevtall og ressursbehov et noe økt bemanningsbehov tilsvarende 0,38 årsverk lærer fra januar 2010, men et redusert bemanningsbehov tilsvarende 0,49 årsverk lærer og 0,32 årsverk assistent fra august 2010. Når det gjelder voksenopplæringen så blir det økt aktivitet, da det er flere elever både som får norskopplæring og som får opplæring på grunnskolens område.

12.6.2 Konsekvenser for brukerne

Ungdomsskolen:

Skolen ligger på minstetimetall i forhold til lovverket når det gjelder undervisningstimer. Budsjettet får likevel ingen vesentlige konsekvenser for elevene i forhold til dagens situasjon, ettersom skolen fremdeles klarer å opprettholde veiledningssystemet med 3 kontaktlærere pr. trinn, samt svært viktige klassedelingene i de praktisk-estetiske fagene. Det er fremdeles noe knapt med midler til skolebøker og annet fritt skolemateriell, samt til ekskursioner og turer. Budsjettet innebærer imidlertid en liten økning i midler avsatt til inventar ol.

Biblioteket:

Ingen endrede konsekvenser for brukerne. For øvrig innebærer budsjettet en liten økning i inventarmidlene.

Samfunnsavdelingen:

Leie gymsal og svømmehall øker med 3,1 %.

Voksenopplæringen:

Ingen endrede konsekvenser for brukerne.

12.6.3 Endringer i forhold til statlige føringer

Arbeid knyttet til HMS, internkontroll og interne rutiner gis høy prioritet.

12.6.4 Endringer i forhold til tidligere vedtak i kommunen

Ingen.

13.0 Ringveien

13.1 Visjon for enheten

Visjon: Vår styrke er samarbeid

13.2 Ansvarsområde

Ringveiene yter tjenester etter Kommunehelsetjenesteloven og Sosialtjenesteloven. Tjenestene er beslektede, og målet er at samarbeid gir bedre kvalitet på tjenestene.

Ansvarsområde:

- Hjemmesykepleie
- Annen hjelp i hjemmet, praktisk bistand.
- Avlastning
- Støttekontakt
- Bistand funksjonshemmede
- Dagsenter
- Psykiatri
- Rus/ psykiatri
- Helsestasjon
- Drift av legekantor
- Barnevern
- Miljøretta helsevern
- Rehabilitering

13.3 Status og situasjonsbeskrivelse

13.3.1 Status

Antall årsverk 24.25 + 1 turnuslege

Antall ansatte 40

Antall brukere av tjenestene: varierende ca. 140- 150.

13.3.2 Situasjonsbeskrivelse

- Det er samlet mange tjenester under samme tak.
- Barnevernet flyttet til Ringveien i 07, samarbeidsavtale med Larvik kommune forventes på plass 01.01.2010
- Vi har turnuslege fra høsten 09.
- Opprettet et interkommunalt samarbeid innen miljøretta helsevern fra 08.

Sterke sider

- Stabilt personale.
- Lavt sykefravær.
- Samordning øker kvaliteten på tjenestene. Nav i samme hus et godt bidrag.
- Tverrfaglig samarbeid psykiatri, helsestasjon og barnevern.
- Engasjerte medarbeidere som er bevisste på bidra til et godt arbeidsmiljø.
- Bred kompetanse under samme tak.
- Kunnskapsutveksling satt i system.

Svake sider

- Sårbart ved ferie, sykdom og annet fravær på grunn av individuell kompetanse
- Mangler kompetanse vedrørende hjelpemidler og rehabilitering. Hjelpemiddelsentralen overfører betydelig ansvar til kommunen.

Utfordringer.

- Tilpasse tjenestene til yngre brukergrupper
- At alle ansatte jobber mot samme mål.
- Klare å møte kravene til kompetanse knyttet mot hjelpemidler, ergoterapioppgaver.
- Møte økte behov i barnevernet.
- 1 nattevakt som er alene på jobb, med ansvar i hele kommunen
- Arbeide mer målrettet med rus / psykiatri

13.4 Lover, statlige krav, planer og vedtak

13.4.1 Kommuneplan for Lardal 2005 – 2014

13.4.2 Sentrale lover, statlige forventninger og krav

Lover
Statlige forventninger og krav (jfr. statens forventningsbrev)
<ul style="list-style-type: none">
• Lov om helsetjenesten i kommunen
• Lov om sosiale tjenester
• Lov om behandlingsmåten i forvaltningssaker
• Lov om helsepersonell
• Forskrift om individuelle planer
• Forskrift om kommunens helsefremmende og forebyggende arbeid i helsestasjon og skolehelsetjeneste
• Lov om barneverntjeneste
• Offentlighetsloven
• Arbeidsmiljøloven
• Lov om pasientrettigheter
Statlige forventninger og krav (jfr. Statens forventningsbrev)
Omsorgsmeldinga st.mld nr 25 Mestring, muligheter, mening
Glemsk, men ikke glemt. Utfordringer for å styrke tjenestetilbudet til personer med demens.

13.4.3 Enhetens planer – viktige vedtak

Plan/ vedtak	Føringer i plan/ vedtak
Omsorgsplan 2007-2010 <ul style="list-style-type: none"> • Rehabilitering • Psykiatri • Kompetanseheving 	Evalueres i 2010 Styrke kompetansen, utført i 2008 Videreføre tilbudet innen psykiatri. Øremerkede midler overført i rammene fra 2009 Styrket kompetansen innen rus/psykiatri i 2009 Stryket kompetansen for helsesøstrene innen individuell plan. Utdannet koordinator. Forankret systemer Sykepleier i helsesøsterstilling har startet opp videreutdanning innen psykososialt arbeid for barn og unge.
Miljøretta helsevern	Fortsette samarbeid med 12 kommuner i Vestfold

13.5 Mål /Tiltak i økonomiplanperioden 2010 - 2013

13.5.1 Nye/ endrede tiltak i budsjett/økonomiplan 2010 – 2013

Motta ny turnuslege hver 6. mnd

13.5.2 Mål og tiltak for økonomiperioden 2009 - 2012

Mål 2010-2013	Tiltak 2010	Tiltak 2011 - 20113
Rett satsing på psykiatri til beste for brukerne. Rette fokus mot arbeid.	<ul style="list-style-type: none"> • Videreføre avtale med Knaskerøtter • Samarbeide med Nav • Fokus på arbeidsplasser 	
Rullering av omsorgsplan 2010-2013	<ul style="list-style-type: none"> • Sette i gang arbeidsgrupper 	Iverksette evt tiltak
Sette mer fokus på rus/psykiatri.	<ul style="list-style-type: none"> • Samarbeide med NAV om målrettede tiltak 	
Torsdagskafeen skal være et etablert tiltak	<ul style="list-style-type: none"> • Være en samarbeidspart for eldrerådet 	<ul style="list-style-type: none"> • Legge til rette for drift
Videreføre turnuslege-ordningen	<ul style="list-style-type: none"> • Motta ny turnuslege hver 6.mnd 	<ul style="list-style-type: none"> • Følge opp pålegg fra Fylkeslegen
Videreføre samarbeid miljøretta helsevern	<ul style="list-style-type: none"> • Samarbeid med andre Vestfoldkommuner 	<ul style="list-style-type: none"> • Sikre kompetanse innen feltet
Arbeide for å sikre god kvalitet på barnevernstjenesten.	<ul style="list-style-type: none"> • Fullføre avtale om samarbeid med Larvik kommune 	

13.5.3 Nye/ endrede tiltak i budsjett/økonomiplan 2010 – 2013

Tall i 1000 kr

Mål	Tjeneste	Driftstiltak	2010	2011	2012	2013
		Lønnsoppgjør	510	510	510	510
		Reduksjon pensjoner	-490	-490	-490	-490
		Prisstigning 2,4%	127	127	127	127
		Inntekstsøkning, deflatorjustert	-23	-23	-23	-23
	254/234	Tilbakeføring hj.hjelp/dagsenter	358	358	358	358
	2410	Økte kostn driftstilsk fysio	53	53	53	53
	2340	Ny ressurskrevende bruker	70	70	70	70
	2520	Nytt barneverntiltak	40			
	2520	Nytt barneverntiltak	200	200	200	200
	2440	Barnevern – samarbeid Larvik, inkl samordningsutvalg	635	635	635	635
	2340	Vedlikehold minibuss	40			
	2320	Kriseteam – egen pott	30	30	30	30
Sum			1 550	1 470	1 470	1 470
		Ikke innarbeidet i øk. planen				
		Nattevaksstilling 1.28% stilling, hvilende		700	700	700
		Ergoterapeut 50%				
Mål	Tjeneste	Investeringstiltak	2010	2011	2012	2013
		Ikke aktuelt				

Kommentarer driftstiltak:

- Reduksjon av hjemmehjelpsstilling (50 %) i forrige øk.plan er innarbeidet.
- Økte kostnader barnevernstjenesten med bakgrunn i samarbeidsavtale med Larvik kommune. Stillingsressurs til samordningsutvalg er lagt inn under barneverntjenesten.
- Tiltak barnevern/ettervern ut januar kan bli forlenget
- Ny ressurskrevende bruker flyttet til Lardal i 2009.
- Interne rokkeringer innenfor turnussystemet vil kunne gjøre mulig å opprette en 10% hørselskontakt.

Kommentarer investeringstiltak innenfor rammen:

- Ikke aktuelt

13.5.4 Fastsetting av priser og gebyrer

Det legges inn ca 3,1% økning

Betalingssatser	2009	2010	Endring
Porsjonspris matombringing	63,-	65,-	2,-
Trygghetsalarm	227,-	227,-	0,-
Praktisk bistand og opplæring			
Inntil 2G	150,-	160,-	10,-
2G-3G	428,-	441,-	13,-
3G-4G	715,-	737,-	22,-
4G og over	1025,-	1057,-	32,-

13.5.5 Forslag til ny ramme 2009 - 2012

Tall i 1000 kr

	Budsjett 2009	2010	2011	2012	2013
Ringveien	19 046	20 063	19 983	19 983	19 983

Fordelt på den enkelte tjeneste:

Tjeneste	Tekst	Budsjett 2010	Budsjett 2009	Endring
2320	Forebygging skole og helsestasjonstjeneste	782 000	779 000	3 000
2330	Miljøretta helsevern	71 000	71 000	0
2331	Psykisk helsevern	367 000	591 000	-224 000
2340	Aktivisering av eldre og funksjonshemmede	981 000	597 000	384 000
2410	Diagnose og behandling	1 579 000	1 633 000	-54 000
2411	Rehabilitering	625 000	572 000	53 000
2430	Rus	144 000	0	144 000
2440	Barnevernstjeneste	1 182 000	539 000	643 000
2510	Barneverntiltak i hjemmet	870 000	870 000	0
2520	Barneverntiltak utenfor hjemmet	1 272 000	1 032 000	240 000
2540	Pleie og omsorg, hjelp i hjemmet	6 563 000	6 439 000	124 000
2541	Pleie og omsorg, annen hjelp i hjemmet	4 424 000	5 923 000	-1 499 000
2542	Bofellesskap funksjonshemmede	1 203 000	0	1 203 000
Nto utgift		20 063 000	19 046 000	1 017 000

Årsverk

2009	Endring 2009 – 2010	2010	2011	2012	2013
24,25	-	23,75	23,75	23,75	23,75

Det er lagt inn reduksjon av 0,5 årsverk hjemmehjelp i 2010.

13.6 Konsekvenser ved økonomiplanen

13.6.1 Profil på økonomiplanen

Fra 2010 er hjemmehjelpsressurser redusert med 0,50 årsverk. Dette blir i det vesentlige knyttet til renholdsoppgaver.

Interne rokkeringer av ressurser og oppgaveløsning gjør det mulig å opprette en 10 % hørselskontakt.

13.6.2 Konsekvenser for brukerne

Reduksjon av tilbud knyttet opp mot renholdsoppgaver i eget hjem blir redusert i planperioden.

Lardal kommune mangler ”trinn” i omsorgstrappen. Det er ikke bemannede omsorgsboliger, og dagsentertilbudet er det eneste tilbudet Lardal kommune har mellom sykehjem og hjemmetjenester.

Vi har ingen tilbud til demente som bor hjemme. Det er føringer fra staten om satsing innen demensomsorgen.

13.6.3 Endringer i forhold til statlige føringer

13.6.4 Endringer i forhold til tidligere vedtak i kommunen

Omstillinger innen psykiatritjenestene. Ressurser flyttes fra Sognsveien, disse blir dekket opp av aktivitør. Miljøterapeut som nå er spesialutdannet i rus/psykiatri retter fokus mot denne gruppen.

14. Lardal sykehjem

14.1 Visjon for enheten

Visjon: Der du får være den du er

14.2 Ansvarsområde

Lardal sykehjem yter tjenester etter Kommunehelsetjenesteloven og Sosialtjenesteloven. Tjenestene er beslektede, og målet er at samarbeid gir bedre kvalitet på tjenestene.

Lardal sykehjem er en heldøgns pleie- og omsorgsinstitusjon med plass til 28 pasienter fordelt på 4 små avdelinger.

Ansvarsområde:

- Avlastningsopphold
- Korttid/rehabiliteringsopphold
- Langtidsopphold
- Kjøkken med produksjon av mat til hjemmeboende og sykehjemmets beboere
- Vaskeri
- Brannansvar for sykehjem, omsorgsboliger og trygdeboliger

14.3 Status og situasjonsbeskrivelse

14.3.1 Status

Antall årsverk: 28,26

Antall ansatte: 57 (+ 12 vikarer)

Antall plasser for demente med skjermingsbehov: 12

Antall plasser til korttid/rehabilitering/avlastning: 3

Antall somatiske plasser: 13

Antall hjemmeboende som får matombringning: Det varierer. Jevn økning siste året. I gjennomsnitt i høst: 20 personer om dagen får mat hjem til seg.

Vaskeriet er betjent 4 dager i uken.

Kjøkkenet har matproduksjon 7 dager i uken.

14.3.2 Situasjonsbeskrivelse

- Ny enhetsleder fra juli 09.
- Økt etterspørsel på matproduksjon.
- Mer omfattende problemstillinger blant de demente beboerne på skjermet avdeling.
- Økt behov for faglært arbeidskraft. Bemanningsprosjekt er under planlegging.

Sterke sider

- Stabilt personal.
- Faglig engasjement på alle nivåer.
- Fokus på å gi god pleie og omsorg til alle våre beboere.
- Effektivitet i matproduksjon samtidig som det er fokus på å "lage mat fra bunnen av".
- Godt samarbeid med hjemmetjenesten, lege/tilsynslege, fysioterapeut og spesialisthelsetjenesten
- Evnen til skape følelsen av at sykehjemmet er et "hjem"

Svake sider

- Høyt sykefravær.
- Sårbart ved ferie, sykdom og annet fravær. Mangel på fagkompetanse sliter ut de som er igjen på jobb.
- Flere ansatte med kroniske sykdommer som gjør det vanskelig å fungere fullt ut i jobben sin. Høy gjennomsnittsalder blant de ansatte.
- Sårbart på merkantile oppgaver/delegeringsmuligheter på grunn av sykehjemmets organisering (mangel på hierarki) og ressursknapphet.

Utfordringer.

- Tilgang på kompetent arbeidskraft.
- Hygienekrav
- Høyt merforbruk de siste årene
- Kravet til dokumentasjon.
- Mange deltidsstillinger

14.4 Lover, statlige krav, planer og vedtak

14.4.1 Kommuneplan for Lardal 2005 – 2014

Målsettinger for rammeområdet som er utledet av kommuneplan:

- Trygghet til innbyggerne i alle livets faser.
- God kvalitet og kapasitet på institusjon/sykehjem.

14.4.2 Sentrale lover, statlige forventninger og krav

Lover
Lov om helsetjenesten i kommunen. 19. november 1982, nr 66
Lov om sosiale tjenester. 13. desember 1991 nr. 81
Lov om pasientrettigheter. 2. juli 1999, nr. 63
Lov om behandlingsmåten i forvaltningssaker. 10. februar 1967
Lov om helsepersonell. 2. juli 1999, nr. 64
Forskrift om internkontroll i helse- og sosialtj. 20. desember 2002, nr. 1731
Forskrift om kvalitet i pleie- og omsorgstjen. 19. november 1982, nr 66 om helsetjeneste og 13. desember 1992, nr. 81 om sosiale tjenester
Forskrift om individuelle planer. 8. juni 2001

Statlige forventninger og krav (jfr. statens forventningsbrev)
Kompetanseløftet 2015, kommunen må integrere konkrete planer i budsjett og økonomiplanarbeid for å få tilskudd til kompetansehevingstiltak knyttet til kompetanseløftet
Demensplan 2015, delplan til Omsorgsplan 2015 - "Den gode dagen"
Nasjonal standard for legetjeneste i sykehjem. Kommunen skal foreta en lokal bemanningsvurdering og fastsette en lokal norm for legetjenesten i sykehjem.
Statlige forventninger og krav (jfr. Statens forventningsbrev)
Omsorgsmeldinga st.mld nr 25 Mestring, muligheter, mening
Glensk, men ikke glemte. Utfordringer for å styrke tjenestetilbudet til personer med demens.

14.4.3 Enhetens planer – viktige vedtak

Plan/ vedtak	Føringer i plan/ vedtak
Omsorgsplan 2007-2010	Evalueres i 2010
<ul style="list-style-type: none"> • Rehabilitering • Psykiatri • Kompetanseheving 	<p>Styrke kompetansen, utført i 2007</p> <p>Tilføres ny kompetanse innenfor ortopedi og opptrening i januar 2010.</p> <p>Gjennomført innenfor sårbehandling 2009. Aldring, eldreomsorg og demens – avsluttes 2010.</p>
Standard i sykehjem	Fortsette samarbeid med 12 kommuner i Vestfold

14.5 Mål /Tiltak i økonomiplanperioden 2010 - 2013

14.5.1 Nye/ endrede tiltak i budsjett/økonomiplan 2010 – 2013

Holde fokus på personaloppfølging / IA-arbeid ift de som står i fare for eller er sykmeldte.

14.5.2 Mål og tiltak for økonomiperioden 2009 - 2012

Mål 2010-2013	Tiltak 2010	Tiltak 2011 - 20113
Innarbeide standard i sykehjem	<ul style="list-style-type: none"> • Sette i gang en arbeidsgruppe som skal implementere og kvalitetssikre standarden. 	Videreføre arbeidet fra 2010.
Rullering av omsorgsplan 2010-2013	<ul style="list-style-type: none"> • Sette i gang arbeidsgrupper 	Iverksette evt tiltak
Øke kompetansen innen sår og sårtilheling. (En videreføring fra 2009)	<ul style="list-style-type: none"> • Fagsykepleier gjennomfører undervisning/kurs for sykehjemmet, hjemmetjenesten og legesenteret 	

Mål 2010-2013	Tiltak 2010	Tiltak 2011 - 20113
Dagavdeling for demente	<ul style="list-style-type: none"> Vurdere behov i samarbeid med hjemmetjenesten 	
Forhindre unødige innleggelser i sykehus ved behov for intravenøs væskebehandling/anti-biotikabehandling	<ul style="list-style-type: none"> Delta i samhandling-/intravenøsprosjekt 	Delta i samhandling-/intravenøsprosjekt

14.5.3 Nye/ endrede tiltak i budsjett/økonomiplan 2010 – 2013

Tall i 1000 kr

Mål	Tjeneste	Driftstiltak	2010	2011	2012	2013
	2531	Lønnsoppgjør	661	661	661	661
	2531	Reduksjon pensjoner	-490	-490	-490	-490
	2531	Prisstigning 2,4%	21	21	21	21
	2531	Inntektsøkning, deflatorjustert	-2	-2	-2	-2
	2531	Styrking Demensavd	600	450	450	450
	2531	Prosjekt "Å bygge rom"	-75	-75	-75	-75
	2531	Inntekt rulle vaskeriet	-30	-30	-30	-30
	2531	Inntekt kantinesalg	-10	-10	-10	-10
	2531	Økte priser matinnkjøp	50	50	50	50
	2531	Økt produksjon mat til hjemmeboende	-15	-15	-15	-15
Sum			710	560	560	560
		Ikke innarbeidet i øk.planen				
		Øke fagutviklingssykepleier med 0,2 årsverk	130	130	130	130
Mål	Tjeneste	Investeringsiltakstiltak	2010	2011	2012	2013
		Ny vaskemaskin til vaskeriet	120			
Sum						
		Ikke innarbeidet i øk.planen				

Kommentarer driftstiltak:

- I -08 og -09, ble det bevilget 600 000 til styrking av et prosjekt på dementavdelingen (1/1-bemanning). I 2010 videreføres styrkingen av avdelingen med 600 000 dvs. at det blir foretatt en liten reduksjon sammenlignet med 2008 og 2009. Behovet for styrking er fortsatt til stede i følge en kartlegging/evaluering avdelingen har gjort. Tilskudd til dementavdelingen går inn som et permanent tiltak. I tillegg er bemannings- og vaktplanene forbedret ved pleieavdelingene i 2010.
- Prosjekt " Å bygge Rom" skal sikre en bedre tilgang på kvalifisert personell. Periode 2010-2012.
- Grunnet stram økonomi har det ikke blitt gjort innkjøp av ny vaskemaskin i -09 slik planen var. Kjøp vil bli gjort i 2010. Utsettelse av innkjøp har medført kostbare reparasjoner på gammel maskin. Gammel maskinpark er ikke miljøvennlig og bruker mye strøm.

14.5.4 Fastsetting av priser og gebyrer

Ingen økning på vederlag opphold i institusjon i forhold til 2009. Døgnpris på dag, natt korttidsopphold sykehjem bestemmes av egen forskrift.

Betalingssetter	2009	2010	Endring
Korttidsopphold pr.døgn	121,-	125,-	4,-
Avlastningsopphold pr.døgn	0,-	0,-	0,-
Egen telefon på rommet pr.måned	201,50	201,50	0,-
Dag- eller nattopphold	61,-	66,-	5,-

14.5.5 Forslag til ny ramme 2009 - 2012

Tall i 1000 kr

	Budsjett 2009	2010	2011	2012	2013
Lardal sykehjem	15 429	15 410	15 260	15 260	15 260

Fordelt på tjeneste:

Tjeneste	Tekst	Budsjett 2010	Budsjett 2009	Endring
2530	Pleie, omsorg institusjon	15 410 000	15 429 000	-19 000
Nto utgift		15 410 000	15 429 000	-19 000

Årsverk

2009	Endring 2009 – 2010	2010	2011	2012	2013
28,26	-0,1	28,16	28,16	28,16	28,16

Gjennomført innsparing av 0,2 årsverk på kokkestilling i 2009 grunnet svangerskapspermisjon. Tiltaket opphører 01 01 2010, og sykehjemmet får dermed en økning på 0,2 årsverk fra 2009 til 2010. Innsparing i 1/1-prosjektet på dementavdelingen med 0,295 årsverk.

14.6 Konsekvenser ved økonomiplanen

14.6.1 Profil på økonomiplanen

Aktivitetsnivået i tjenesten videreføres i 2010 på tilnærmet samme nivå som i 2009. Det er planlagt å gjennomføre et bemanningsprosjekt (Å bygge Rom) med oppstart i 2010. Det kan bidra til reduksjon av vikarkostnader og redusere sykefraværet.

14.6.2 Konsekvenser for brukerne

Positivt for beboerne ved dementavdelingen at bemanningstiltaket videreføres. Det sikrer tilværelsen deres, sørger for trygghet og at de grunnleggende behovene blir dekket.

14.6.3 Endringer i forhold til statlige føringer

Som i 2009. Arbeid vedrørende HMS, internkontroll og tiltak for å redusere sykefraværet gis høy prioritet. Statlige signaler innenfor omsorgsplan 2015 følges opp. Det vil utarbeides planer i forhold til kompetanseløftet 2015 og Demensplan 2015.

14.6.4 Endringer i forhold til tidligere vedtak i kommunen

Ingen endring.

15. Lardal kommunale eiendom

15.1 Visjon for enheten

Vi holder hjula i gang

Enhetens oppgaver er primært å forvalte, drifte og vedlikeholde kommunens bygg, og anlegg for veg, vann, avløp og renovasjon, og å gi service til befolkningen og interne brukere. Utvikling av tjenestene blir i stor grad ikke utført av enheten, men av rådmannens stab.

15.2 Ansvarsområde

- Vedlikehold og drift av bygg og anlegg
- Vaktmestertjenester
- Renhold av offentlige bygg
- Vannverk og ledningsnett
- Renseanlegg og ledningsnett for avløp
- Veger
- Park/grøntanlegg
- Gatelys
- Renovasjon – kildesortering
- Septikordning/slambehandling

15.3 Status og situasjonsbeskrivelse

15.3.1 Status

Bygg:

2 skoler, 2 barnehager, 1 sykehjem 2 adm.bygg, 4 PU-boliger, 12 trygdeleiligheter, 8 utleieboliger, innleid lokale til bibliotek, barneskole og 3 leiligheter.

Drift og vedlikehold utøves av 2 årsverk vaktmestere og 12 renholdere fordelt på 7 årsverk.

Anlegg:

Roso vannverk, Svarstad renseanlegg, Steinsholt renseanlegg, høydebasseng Ramberg, høydebasseng Berganmoen, 7 pumpestasjoner, ledningsnett vann og avløp, park: friområder, grøntareal i 4 kommunale boligfelt, 3 lekeplasser, lager på Sogn, drift av Hvarnes vannverk 26 km asfaltert og 10 km grusveg. Drift og vedlikehold utøves av 3,5 årsverk

15.3.2 Situasjonsbeskrivelse

Sammensatt og omfattende ansvars- og myndighetsområde

Enhet med avgjørende betydning for service internt og eksternt

Sterke sider

- Engasjerte og løsningsorienterte medarbeidere
- Mange bygg og anlegg er i relativt god stand.
- Liten oversiktelig kommune gir god lokalkunnskap og bedre service

Svake sider

- Mange av tjenestene utføres etter lite plan og system.
- Sårbart ved sykdom, ferie og annet fravær på grunn av mye individuell kompetanse
- Medarbeidere må dekke omfattende fagområder

Utfordringer

- Det må videreutvikles systemer og planer for drift og forebyggende vedlikehold
- Tilrettelegge slik at flere tilknyttes kommunalt vann og avløp
- Organisering og samordning av enheten

15.4 Lover, statlige krav, planer og vedtak

15.4.1. Kommuneplan for Lardal 2005 – 2014

Målsettinger for rammeområdet som er utledet av kommuneplan
Mål om befolkningsvekst: Enheten skal bidra til at bygg og uteareal fremstår som godt vedlikeholdt og innbyr til tilflytting til Lardal kommune.
Arbeidsplasser: Enheten skal bidra til samarbeid og tilrettelegging av infrastruktur ved etablering av arbeidsplasser i Lardal kommune.
Boligtomter. Enheten skal bidra til samarbeid og tilrettelegging av infrastruktur for nye boligtomter.

15.4.2 Sentrale lover og statlige forventninger (Statens forventningsbrev) :

Styringssignal	Kommentarer
Ingen	<ul style="list-style-type: none"> • Ingen direkte tilknyttet enheten.
Lover, forskrifter	Kommentarer
Husleieloven	<ul style="list-style-type: none"> • Saksbehandling tilknyttet husleiekontrakter
Lov om kommunale vass- og kloakkavgifter	<ul style="list-style-type: none"> • Saksbehandling tilknyttet vann og kloakkavgifter
Vegloven	<ul style="list-style-type: none"> • Saksbehandling tilknyttet kommunale vegger
Lov om matproduksjon og mattrygghet .v.	<ul style="list-style-type: none"> • Saksbehandling tilknyttet vannforsyning
Lov om offentlige anskaffelser	<ul style="list-style-type: none"> • Saksbehandling tilknyttet innkjøp
Forurensningsloven	<ul style="list-style-type: none"> • Saksbehandling tilknyttet renovasjon
Plan- og bygningsloven	<ul style="list-style-type: none"> • Saksbehandling tilknyttet vann, avløp og veg

15.4.3 Enhetens planer – viktige vedtak

Plandokument	Formål	Føringer til økonomiplan	Planperiode
1. Avfallsplan	Planen fastlegger hvordan avfallshåndteringen skal drives i Lardal.	Planen revideres i 2010 Tiltak igangsettes i perioden 2010-2013	1996-2000 videreført

15.5 Mål - Tiltak i økonomiplanperioden

15.5.1 Nye eller endrede forutsetninger i kommende økonomiplanperiode i forhold til gjeldende plan

- Renovasjonsordning: Gjennomgang av avfallsplan, lokal forskrift, innsamlingsordning og utlysning av anbud er ikke fullført i 2010 og videreføres i planperioden. Kostnadsendringer som følge av dette er derfor ikke innarbeidet i økonomiplan perioden.
- Slambehandling: Mattilsynet har satt krav om avvikling av Hannevold slamlagune til 01 01 2010 og Lardal kommune har derfor ikke egen ordning for levering av slam. Det er gjennomført en kartlegging av muligheter for anleggelse av ny lagune i Lardal og innhentet priser for levering av slam ut av kommunen. Dette bør utredes nærmere i tillegg bør det utredes muligheter for avvanning av slam på egne renseanlegg og kostnader tilknyttet dette. Lardal kommune har ikke slik kompetanse, og det er derfor innarbeidet midler til konsulentbistand for dette arbeidet i driftsbudsjett for avløp.

Det er nødvendig å inngå en avtale om levering av slam ut av kommunen fra 01 01 2010, og kartleggingen viser at Lillevik renseanlegg i Larvik er det rimeligste alternativ og kostnader til dette er innarbeidet i budsjettforslaget. Endringen medfører vesentlig økning i gebyr for septikrenovasjon. Det foreslås videre at innsamlingsordning for slam fra renseanlegg og private septikanlegg videreføres inntil endelig avklaring av slamleveringsted. Deretter lyses nytt anbud på slamtømming i Lardal kommune ut. Kostnadsendringer som følge av dette er ikke innarbeidet i økonomiplanperioden 2011-2013.

- Plan for tilkobling av eksisterende boliger til kommunalt vannledningsnett: Politisk sak om tilkoblinger av eksisterende boliger til kommunalt nett vil bli fremmet i 2010.
- Vedlikeholdsplan for bygg
Det er utarbeidet en oversikt over vedlikeholdsbehov for kommunale bygg. Vedlikeholdsmidler som er innarbeidet økonomiplan er fordelt på løpende og planlagt vedlikehold. Det er i perioden avsatt kr. 100.000 hvert år til planlagt vedlikehold og for 2010 er det foreslått å benytte disse midlene til maling i Svarstad barnehage og oppgradering av kjøkken i Styrvoll barnehage. Det vil da ikke være behov for planlagt vedlikehold for disse byggene videre i økonomiplanperioden. I 2009 er det gjennomført flere tiltak på Lardal ungdomsskole ved bruk av midler fra tiltakspakka, og det er innarbeidet kostnader til oppgradering av skolene i utbyggingssak for skole, idrettshall og samfunnsavdeling. Det er derfor ikke innarbeidet midler til planlagt vedlikehold for skolene i økonomiplanperioden.

Det er kartlagt vedlikeholdsbehov for utleieboliger (leiligheter, trygdeboliger og PU-boliger) på kr. 350.000 til utvendig maling og oppussing av leiligheter ved utflytting. Det er da ikke beregnet oppgradering av leilighetene. For Herredshuset er behovet kr 450.000 til utvendig maling, utskifting av vinduer og etterisolering av del av bygget.

For Ringveien 16 er behovet kr 3.500.000 til oppgradering av resterende del, utfasing av oljefyr, nytt tak og sikring av skråning mot byggefelt.

Det foreslås å benytte innarbeide midler kr 100.000 pr år til planlagt vedlikehold for utleieboliger i perioden 2011-2013 øvrige tiltak er ikke innarbeidet i økonomiplan.

- Plan for asfaltering av veger og boligater
Det er utarbeidet en oversikt over de vegene som har størst behov for reasfaltering i perioden.
Disse er innkjøringsvei i Solbergåsen og Lievegen fra Haugen kryss til Herland mølle, kostnadsoverslag på kr 800.000. Det er i økonomiplanperioden avsatt kr 200.000 pr år. Det foreslås å benytte innarbeide midler til disse veiene i økonomiplanperioden.
- Naugfoss vannverk er planlagt ferdig 01.10.2010 og kostnader til drift er innarbeidet i økonomiplanen og vanngebyr for 2010. Kostnadene er basert på kalkyler utarbeidet i forprosjekt.
- Det er behov for nødaggregat for strøm på Roso vannverk. Tiltaket er lagt inn i investeringsbudsjettet for 2010.

15.5.2 Mål og tiltak for økonomiperioden 2010 - 2013

Mål 2010-2013	Tiltak 2010	Tiltak 2011 - 2013
1. Kostnadsriktig og miljøvennlig renovasjonsordning	<ul style="list-style-type: none"> • Rullering av avfallsplan • Revidering av forskrift 	Utlysning av anbud på innsamlingsordning og innføring av denne.
2. Kostnadsriktig og miljøvennlig slambehandling	<ul style="list-style-type: none"> • Utredning alternativer for slambehandling • Revidering av forskrift 	Utlysning av anbud på innsamlingsordning og innføring av denne.
3. Utarbeide plan for tilkobling av eksisterende boliger til kommunalt vannledningsnett	<ul style="list-style-type: none"> • Utarbeide plan • Politisk sak – Plan for tilkobling av eksisterende boliger til kommunalt ledningsnett i samarbeid med stab 	Gjennomføre tiltak ihht. plan
4. Igangsette drift Naugfoss vannverk	<ul style="list-style-type: none"> • Utarbeide rutiner i samarbeid med Larvik kommune • Igangsette drift 01.10.2010 	Avsette midler og gjennomføre driftstiltak

15.5.3 Endrede forutsetninger / nye tiltak innenfor økonomiplanen

Tall i 1000 kr

Mål	Tjeneste	Driftstiltak	2010	2011	2012	2013
	Flere	Lønnsoppgjør	235	235	235	235
	Flere	Reduksjon pensjon	-228	-228	-228	-228
	Flere	Prisstigning 2,4 %	134	134	134	134
	2650	Økning utgifter innleide boliger	85	85	85	85
	2650	Økte inntekter innleide boliger	-85	-85	-85	-85
	3650	Økte husleier kommunale boliger	-31	-31	-31	-31
	1300	Økte inntekter – leie lensmann	-12	-12	-12	-12
	Flere	Økte energiutg. kommunale bygg	229	229	229	229
	2650	Refusjon lønn renholder NAV	-45	-45	-45	-45
	2650	Refusjon strøm NAV	-34	-34	-34	-34
	Flere	Økning utgifter vintervedl.h.bygg	67	67	67	67
	Flere	Reduksjon kjøp av fyringsolje	-25	-25	-25	-25
	3330	Økning utgifter vintervedl.h. veg	50	50	50	50
	3700	Økning husleie bibliotek	26	26	26	26
	Flere	Økning utgifter til kommunale gebyr for bygg og boliger	33	33	33	33
	3330	Nye dekk traktor	40			
	Flere	Vedlikeholdsavtaler ventilasjon	30	30	30	30
	2220	FDV-kostnader ved nytt bygg skole/idrettshall/samf.avd			400	400
	2220	Endring husleie skolebygg	-137	-137	-137	-137
	Flere	Netto endring gebyrbelagte tjenester	-578	-473	-473	-473
		Sum endringer	-246	-181	219	219
Mål	Tjeneste	Investeringsiltak	2010	2011	2012	2013
	3400	Nødaggregat – Roso vannverk	200			

Kommentarer driftstiltak innenfor rammen:

- For å opprettholde dagens drift på tjenestene er det foreslått en økning av midler til drift av bygg og veier ihht. erfaringstall, beregninger og anbud på vintervedlikehold.
- Endringer i husleieavtaler medfører økte inntekter for egne bygg, reduksjon i utgifter for skolelokaler og økning i leie for biblioteklokaler.
- Endringer i gebyrbelagte tjenester er kommentert i pkt 4.4.1 og 4,4,3. Alle gebyr er beregnet med 100 % inndekning.
- I økonomiplan er det foreslått utbygging av skole/idrettshall/samfunnsavdeling. Det er derfor lagt inn økning av driftsutgifter tilknyttet dette med kr 400.000 fra 2012.

15.5.4 Fastsetting av priser og gebyrer

I budsjett for 2010 er det innarbeidet 100 % inndekning for alle gebyr.

Ved beregning av gebyrene er retningslinjer for beregning av selvkost for kommunale betalingstjenester H-2140 lagt til grunn. Gebyrgrunnlaget er også fordelt etter de retningslinjer som gjelder i regnskapet, lokale forskrifter og budsjettforslag for 2010.

Det er lagt opp til driftsnivå som for 2009 med unntak av slambehandling der det på grunn av nedleggelse av Hannevold slamlagune er en vesentlig økning i kostnader til levering av slam. I tillegg er utgifter til drift av Naugfoss vannverk innarbeidet fra 01.10.2010 .
Det er beregnet 3 nye tilknytning til vann og avløp i 2010.

Innsamlingsordningene blir utført av private, og ny anbudsrunde og gjennomgang av forskrifter for disse er planlagt i 2010/2011. Det forventes nye priser på dette og det er derfor ikke beregnet endringer i gebyrene i perioden 2010-2013.

For vann og avløp er det tidligere år vedtatt en prosentvis økning av årssatsene, noe som har gitt ubalanse mellom fast og variabelt gebyr. Det er derfor ulik % endring på gebyrsatsene. I budsjettforslag for 2010 er det foreslått slik endring av gebyrene:

Vann: 100 % inndekning

Det vises til sak i kommunestyre 10.11.2009.

Endringen skyldes:

- Avtale med Larvik kommune om fordeling av utgifter Naugfoss vannverk medfører vesentlig lavere kapitalkostnader
- Gebyrregnskap for 2008 viser en overdekning på kr 49.000.

Avløp: 100 % inndekning ihht lov.

Avløpsgebyret økes i gjennomsnitt med 1,3 % i forhold til 2009.

Endringen skyldes:

- Økning av driftsutgifter til slambehandling, lønn, konsulentbistand og vedlikehold av Steinsholt RA .
- Gebyrregnskap for 2008 viste en underdekning på kr 334.000.
- Nedskrivning og lavere rente på kapitalkostnader

Renovasjon: 100 % inndekning ihht. lov

Renovasjonsgebyret for husholdninger økes med 3,9 %

Renovasjonsgebyret for hytter på Breivann økes ikke

Gebyr for levering på kildesorteringsstasjonen økes ikke

Endringen skyldes:

- Økning av driftsutgifter til innsamling og levering av avfall.
- Gebyrregnskap for 2008 viste en underdekning på kr 168.000
- Nedskrivning og lavere rente på kapitalkostnader

Septikrenovasjon: 100 % inndekning ihht. lov

Gebyr for septik økes med 48,5 %

Endringen skyldes:

- Økning av driftsutgifter for levering av slam
- Reduksjon i driftsutgifter til Hannevold slamlagune

Betalingssatser Vann	2009	2010	Endring
• Bolig <70 kvm/fritidsbolig	3.526,-	3.668,-	142,-
• Bolig >70 kvm/	4.789,-	4.789,-	0,-
• Minstegebyr/fastdel	2.748,-	2.978,-	230,-
• Målt forbruk	9,72	8,62	-1,09
• Tilknytningsavgift	20.000	20.000	0

• Betalingssatser Avløp	2009	2010	Endring
• Bolig <70 kvm/fritidsbolig	3.093,-	2.948,-	145,-
• Bolig >70 kvm	5.303,-	5.386,-	83,-
• Minstegebyr/fastdel	1.734,-	1.488,-	-246,-
• Målt forbruk	16,98	18,75	1,77
• Tilknytningsavgift	15.400,-	15 400,-	0
• Betalingssatser Renovasjon			
• Husholdningsrenovasjon	2.215,-	2.301,-	86,-
• Hytterrenovasjon Breivann	870,-	870,-	0,-
Betalingssatser Kildesortering			
• Personbil	40,-	40,-	0
• Personbil m/henger/varebil	80,-	80,-	0
• Næringsabonnement	2.000	1 155,-	0
• Betalingssatser Septikrenovasjon			
• Helårsboliger og tømning hvert 2. år	625,-	929,-	304,-
• Fritidsboliger og tømning hvert 4. år	313,-	465,-	152,-
• Større tanker – pr. kbm	156-	232,-	76,-

I tillegg må abonnenten betale 25 % mva.

Husleier for kommunalt disponerte boliger:

Husleier for kommunalt disponerte boliger økes i tråd med prisstigningen med 3,1 %.

15.5.5 Forslag til ny ramme 2010 - 2013

Tall i 1000 kr

	Budsjett 2009	2010	2011	2012	2013
Lardal kommunale eiendom	5 103	5 497	5 598	5 998	5 998

Fordelt på den enkelte tjeneste:

Tjeneste	Tekst	Budsjett 2010	Budsjett 2009	Endring
1300	Administrasjonslokaler	493 000	424 000	69 000
2210	Barnehagelokaler og skyss	1 001 000	923 000	78 000
2220	Skolelokaler	3 513 000	3 538 000	-25 000
2320	Forebygging-, skole- og helsestasjonstjeneste	0	14 000	-14 000
2410	Diagnose, behandling	170 000	153 000	17 000
2420	Sosial rådgivning og veiledning	90 000	103 000	-13 000
2540	Pleie, omsorg, hjelp i hjemmet, hj.sykepleie	238 000	226 000	12 000
2610	Botilbud i institusjon (for eldre/funksjonshemmede)	1 598 000	1 511 000	87 000
2650	Kommunalt disponerte boliger	-663 000	-589 000	-74 000
3330	Kommunale veier	1 534 000	1 378 000	156 000
3331	Veidekker	200 000	0	200 000
3332	Vei og gatelys	242 000	242 000	0
3350	Parker, plasser og torg m.v.	223 000	211 000	12 000
3400	Produksjon av vann Svarstad	943 000	867 000	76 000
3401	Produksjon av vann Steinsholt	30 000	0	30 000
3450	Distribusjon av vann	-2 905 000	-1 450 000	-1 455 000

Tjeneste	Tekst	Budsjett 2010	Budsjett 2009	Endring
3500	Avløpsrensing Svarstad	782 000	643 000	139 000
3501	Avløpsrensing Steinholt	278 000	197 000	81 000
3530	Avløpsnett/innsamling av avløpsvann	-2 235 000	-2 747 000	512 000
3550	Innsamling av avfall	-1 189 000	-1 612 000	423 000
3570	Gjenvinning og sluttbehandling av avfall	970 000	914 000	56 000
3700	Bibliotek	184 000	157 000	27 000
3850	Andre kulturaktiviteter	0	0	0
Nto utgift		5 497 000	5 103 000	394 000

Årsverk

2008	2009	Endring 2009 –2010	2010	2011	2012	2013
13,1	13,5	0	13,5	13,5	13,5	13,5

15.6 Konsekvenser ved økonomiplanen

15.6.1 Profil på økonomiplanen

Drifts- nivået på bygg og anlegg videreføres på samme nivå som i 2009.

Det er etter erfaringstall avsatt midler til løpende vedlikehold på alle bygg og anlegg for å opprettholde dagens standard.

I 2010 er det i tillegg avsatt midler til ferdigstillelse av barnehagene slik at de framstår som nye bygningsmessig. Planlagt vedlikehold på skolene er ivaretatt i utbyggingssak for skole, idrettshall, samfunnsavdeling.

Behov for reasfaltering og vedlikehold av bygg er større enn avsatte midler i økonomiplanen.

Kommunale gebyr har en inndeckningsgrad på 100 % for 2010.

Det er flere tiltak som vil føre til økte arbeidsoppgaver i enheten.

Det vil derfor være stor fokus på å videreutvikle samordning i enheten for å kunne løse oppgavene. Det er ikke avsatt midler til nye ansettelser i økonomiplanperioden.

15.6.2 Konsekvenser for brukerne

Driftsnivået videreføres og det forventes at brukerne får samme tilbud som i 2009.

Gebyr for septikrenovasjon øker som følge av økte utgifter for levering av slam.

Ny ordning innsamlingsordning for septik og renovasjon vil påvirke innbyggerne.

15.6.3 Endringer i forhold til statlige føringer

Ingen endringer for enheten.

15.6.4 Endringer i forhold til tidligere vedtak i kommunen

Ingen endringer for enheten

16. Lardal kirkelige fellestråd

16.1 Visjon for enheten:

Den norske kirke i Lardal skal være en bekjennende, misjonerende og diakonal folkekirke til ære for Gud og gagn for mennesker.

16.2 Ansvarsområde

Lardal Kirkelig Fellestråd har bl.a. ansvaret for bygging, forvaltning, drift og vedlikehold i forbindelse med kommunens 3 kirker og kirkegårder i Styrvold, Svarstad og Hem, forvaltning av Kroken kapell, arbeidsgiveransvar for kirkelig tilsatte (ekskl. prest), kirkelig undervisning og andre oppgaver pålagt av kongen.

Administrativ ledelse av dette arbeidet ligger til Kirkevergen, og i tillegg er det ansatt kontor, menighetspedagog, diakoniarbeider, fagarbeider og kirketjener.

- Bygging, drift og vedlikehold av kirker.
- Anlegg, drift og forvaltning av kirkegårder.
- Anskaffelse og drift av menighets – og prestekontor (kirkekontorer)
- Anskaffelse av lokaler, utstyr og materiell til konfirmantopplring.
- Opprettelse og nedleggelse av stillinger som lønnes over fellestrådets budsjett.
- Tilsetting og arbeidsgiveransvar for alle tilsatte som lønnes av fellestrådet.
- Forvaltning av inntekter og formue knyttet til kirke og kirkefond.
- Sammen med biskop å prest legge til rette for og gjennomføre gudstjenester, dåp, vigsel og begravelser
- Drive kirkelig kulturvirksomhet
- Utføre oppgaver pålagt av Kongen eller departementet.

16.3 Status og situasjonsbeskrivelse

16.3.1 Status

rsverk totalt pr. 01.11.09: 3,18 (i tillegg kommer sogneprest i 100 %, ansatt i Bispedømmet)

Antall ansatte totalt pr. 01.11.09: 5 (fast ansatte, ikke tatt med vikariater)

Antall deltidsansatte pr. 01.11.09: 4 (fast ansatte, ikke tatt med vikariater)

16.3.2 Situasjonsbeskrivelse

Et sammensatt ansvarsområde med ansatte og frivillige innenfor mange ulike fagfelt. En enhet med stor betydning for service til de fleste av kommunens innbyggere:

- 90 % av kommunens innbyggere er medlem av Den Norske Kirke (DNK)
- ca 95 % av nyfødte barn blir døpt i DNK
- ca 90 % av 15-åringene blir konfirmert i DNK
- Det er ca. 30 begravelser årlig i kirkene i Lardal

Sterke sider

- 3 godt vedlikeholdte kirker og kirkegårder.
- Positive og engasjerte medarbeidere, både blant ansatte og i rådsorgan
- I tillegg til å yte god service innenfor de kirkelige handlinger som gudstjeneste, dåp, vigsel og begravelse, så er Kirken i Lardal også en betydelig kultur- og musikkformidler
- Kirken i Lardal driver et mangfoldig pensjonistarbeid
- Kirken i Lardal har en sterk posisjon i bygdesamfunnet, noe som blant annet medfører betydelige gaveinntekter.

Svake sider

- Store økonomiske behov til jevnlig vedlikeholdsoppgaver ved våre to middelalderkirker.
- Stram økonomi gjør det vanskelig å opprettholde stillingene og dermed også tjenestene.
- Kirkene i Styrvold og Hem er ikke tilrettelagt for handikappede.
- Sårbart ved sykdom, ferie og annet fravær på grunn av mye individuell kompetanse
- Lite fagmiljø for de enkelte fagområder
- Medarbeidere må dekke omfattende fagområder
- Noen av stillingene er så små at det er en utfordring å beholde og rekruttere ansatte.

Utfordringer

- Medarbeidere må dekke flere fagområder
- Lovforvaltning og daglig drift tar mye tid på bekostning av utviklingsoppgaver
- Lite fagmiljø og rom for fagutvikling
- Vedlikehold av våre to middelalderkirker og en 350 år gammel trekirke.
- Å få til en gradvis økning av deltidsstillingene for å rekruttere og beholde, samt også minke et urimelig arbeidspress. Siden år 2000 har stillingsressursen blitt redusert fra 3,76 til 3,18 årsverk.
- Gjøre kirkene bedre tilgjengelig for fysisk handikappede.
- Nå enda bedre ut til barn og ungdom med våre tilbud.
- Vanskelig å få forutsigbarhet i budsjettarbeid, ettersom en stor del av inntektene er frivillige gaver.

16.3 Lover, statlige krav, planer og vedtak

16.4

Lover
Kirkeloven
Gravferdsloven
Kommuneloven § 15
Kulturminneloven
Arbeidsmiljøloven
Lov og forskrifter om brannvern i offentlige bygg

Statlige forventninger og krav (jfr. statens forventningsbrev)

Kommunen utreder følgende utgifter etter forslag fra kirkelig fellesråd:

- Utgifter til bygging, drift og vedlikehold av kirker
- Utgifter til anlegg og drift av kirkegårder
- Utgifter til stillinger for kirketjener, klokker, organist/kantor ved hver kirke, og til daglig leder av kirkelig fellesråd
- Driftsutgifter for fellesråd og menighetsråd, herunder også utgifter til administrasjon og kontorhold
- Utgifter til lokaler, utstyr og materiell til konfirmasjonsopplæring
- Utgifter til kontorhold for prester

16.5 Mål /Tiltak i økonomiplanperioden 2010 - 2013

16.5.1 Endrede forutsetninger / nye tiltak innenfor økonomiplanen

- Staten termograferte alle kirkene i Norge i 2006-07, og ved våre tre kirker ble det da bemerket at ovnene hadde for høy overflatetemperatur.
- Kirkens reformarbeid i Norge i perioden 2008-2012 kan medføre betydelige utgifter til nye salmebøker, gudstjenestebøker m.m.
- Ny kirkegård i Svarstad bør av hensyn til antall ledige gravplasser ved eksisterende kirkegård påbegynnes i løpet av perioden
- Hem og Styrvoll kirker bør gjøres tilgjengelige for handikappede. Særlig i forbindelse med bryllup og begravelse er dagens tilgjengelighet lite hyggelig, og den nye loven om universell utforming av bygg, gjeldende fra 1.jan 2009, pålegger oss også gjøre noe med tilgjengeligheten.

16.5.2 Mål og tiltak for økonomiperioden 2009 - 2012

Mål 2010-2013	Tiltak 2010	Tiltak 2011 – 2013
1. Økt kirkesøkning	<ul style="list-style-type: none"> • Stimuler det enkelte kirkemedlem til større erkjennelse og nysgjerrighet omkring egen tro og kultur. • Styrke arbeidet blant barn og unge • Flere arrangement i kirkens regi og mer varierte samlinger.	Videreføre alle tiltak fra 2009
2. Utskifting av alle ovner i kirkene	<ul style="list-style-type: none"> • Fullføre utbyttingen av ovner i Svarstad kirke som ble påbegynt i 2009. • Skifte ovner i Styrvoll og Hem kirker	Skifte ovner i Styrvoll og Hem kirker

Mål 2010-2013	Tiltak 2010	Tiltak 2011 – 2013
3. Gjøre kirken til et "hjem" for barn og unge	<ul style="list-style-type: none"> Videreføre tilbud til 0-1 år , samt fornye tilbudet tilbud til gruppen 7-12 år og konfirmantene Gi flere tilbud til barnehagene/skolene, innenfor kunst- og kulturformidling. . 	Etablere tilbud for 1-6 år- Etablere tilbud til gruppen 13-18 år. I denne perioden vil vi også bli en del av den statlige trosopplæringsreformen, som vil gi oss økonomiske midler og trolig også stillingsressurs.
4. Gjøre kirkene fysisk tilgjengelige for alle.	<ul style="list-style-type: none"> 	Lage handikapinngang i Styrvoll og Hem kirker.
5. Ha fine, estetiske og rolige kirkegårder	<ul style="list-style-type: none"> Videreutvikle kvalitet og standard ved alle kirkegårdene 	Bygge ny kirkegård i Svarstad

15.4.3 Nye/ endrede tiltak i budsjett/økonomiplan 2010 - 2013

Rammetildeling drift for 2010 fra Lardal kommune til Kirkelig Fellesråd: kr 1 910 000 (økning på 135 000 kr i forhold til 2009). Dette utgjør 79 % av Fellesrådets totalbudsjett på kr 2 410 000.

Investering:

Tall i 1000 kr

Investerings tiltak	2010	2011	2012	2013
Nye ovner i Hem og Styrvoll kirker	500			
Kirkegårdsutvidelse Svarstad		2 000		
Handicapinngang og takrenner Styrvoll kirke			300	
Handicapinngang Hem kirke				200
Sum	500	2 000	300	200

Kommentarer driftstiltak innenfor rammen:

- Stillingsressursene blir videreført
- Innkjøp av ny gressklipper felles for alle kirkegårdene

Kommentarer investeringstiltak innenfor rammen:

- Behov for å få skiftet ut alle ovnene i de tre kirkene løses over to år og under forutsetning av at en kan få benytte seg av Statens ordning med rentekompensasjon. Arbeidet med utskifting av ovner i Svarstad kirke er påbegynt i 2009, tenkt fullført innen 1.april 2010, og det er innvilget rentekompensasjonsmidler. For de to andre kirkene søkes det like på nyåret om rentekompensasjonsmidler for fullføring innen utgangen av 2010.

- Kirkene har de siste årene hatt et vellykket løft når det gjelder tilgjengelighet for alle, i form av høytaleranlegg i alle kirkene og handicapinngang/toalett i Svarstad kirke. Det planlegges nå å gjøre de to andre kirkene tilgjengelige for handikappede i løpet av denne økonomiperioden. Da vil alle kirkene ha en fullverdig tilgjengelighet for alle.

16.4.4 Fastsetting av priser og gebyrer

Fellesrådet vedtok i august 2009 å øke prisene på konfirmasjon i 2010 – 2011 fra 300 – 400 kr. Videre vedtok Fellesrådet å innføre et gebyr på 1500 kr for vigsel der ingen av parten har postadresse i Lardal. Det innføres også gebyr på kr 1500 ved begravelser der avdøde ikke hadde bostedsadresse i Lardal.

I 2010 legges det under forutsetning av kommunestyrets godkjenning inn økning av festeavgiften fra 100 kr til 150 kr per år.

Ingen av disse avgiftene skulle være urimelig høye sammenliknet med andre steder.

Tall i 1000 kr

	Budsjett 2010	2011	2012	2013
Kursavgifter (konfirmanter og voksenopplæring)	16	16	17	17
Festeavgifter	60	60	61	62
Avgifter ved utenbygds vigsel og gravferd	9	9	10	10

16.6 Konsekvenser ved økonomiplanen

En videreføring av dagens drift når det gjelder stillinger og tjenester.

For kirkebyggene betyr dette en fortsettelse av det gode vedlikeholdet samt økt tilgjengelighet for brukerne. En bevisst satsing på å bevare disse byggene tror vi er viktig både for utøvelsene av tjenestene, men også fordi dette er Lardals eldste bygninger og kirkene har derfor en uvurderlig kulturhistorisk verdi.

16.6.1 Konsekvenser for brukerne

Tjenestene blir opprettholdt på dagens nivå, som vi mener holder høy kvalitet, og gebyrene vil fremdeles ligge på et rimelig nivå.

Det vil bli bedre tilgjengelighet for brukerne når vi får bygget handicapinngang i Styrvoll og Hem kirker i 2012 og 2013.

Vedlegg

Vedlegg 1 – Investeringstiltak i økonomiplanperioden 2010 – 2013

Prosjektansvar	Re-enhet	Investeringstiltak	2010	2011	2012	2013	Prosjekt kostnad
Staben	10	Sentrumsplan	500 000				500 000
Staben	10	GeoVekst (kartdata, skogbrukskartlegging)	196 000	196 000	196 000		588 000
Staben	10	Kapitalslit Brannbiler - til drift (avsetning til fond)	0	0	0	0	0
Staben	10	Trafikksikkerhet, req.plan gang/sykkelvei Solbergåsen	100 000				100 000
Barnehage	20	Ny barnehage Svarstad		250 000	8 000 000		8 250 000
Styrvoll bhg	21	Kjøp bil Styrvoll bhg	200 000				200 000
Eiendom	70	Utbygging skolelokaler inkl samf.avd/gymsal	3 000 000	23 000 000			26 000 000
Eiendom	70	Nødagregat og påbygg - Roso vannverk	200 000				200 000
Kirken	80	Utsifting ovner Styrvoll og Hem kirker	500 000				500 000
Kirken	80	Kirkegårdsutvidelse		2 000 000			2 000 000
Kirken	80	Takrenner og handicapinngang Styrvoll kirke			300 000		300 000
Kirken	80	Handicapinngang, Hem kirke				200 000	200 000
Sykehjemmet		Vaskemaskin Lardal sykehjem	120 000				120 000
Økonomiavd	95	Endring avdrag startlån ifht. vedtatt	112 000	116 000	120 000	120 000	468 000
Sum			4 928 000	25 562 000	8 616 000	320 000	39 426 000
Finansiering			2010	2011	2012	2013	
Lån			4 716 000	25 446 000	8 496 000	200 000	
Avgiftsfinansierte lån	70	Lardal kommunale eiendom - økte avgifter	0	0	0	0	0
Mottatte avdrag			112 000	116 000	120 000	120 000	
Overføring fra drift			100 000	0	0	0	
Sum finansiering			4 928 000	25 562 000	8 616 000	320 000	

Vedlegg 2 – Budsjettskjema 1A – Driftsbudsjettet

		Budsjett 2010	Budsjett 2009	Regnskap 2008
LN01	Skatt på inntekt og formue 1)	-47 029 000,00	-45 278 000,00	-42 389 442,00
LN02	Ordinært rammetilskudd 1)	-50 651 000,00	-47 658 000,00	-41 366 976,00
LN04	Salgsinnt./overf/ind - dir.skatter	0,00	0,00	-1 043 346,71
LN05	Andre generelle statstilskudd 3)	-1 362 000,00	-2 223 000,00	-2 118 346,00
LN06	Sum frie disponible inntekter	-99 042 000,00	-95 159 000,00	-86 918 110,71
LN07	Renteinntekter og utbytte 4)	-3 386 000,00	-3 347 000,00	-5 895 705,24
LN08	Renteutgifter, provisjoner og andre finansutgifter	2 839 000,00	3 877 000,00	7 850 497,51
LN09	Avdrag på lån	3 578 000,00	3 531 000,00	2 894 344,00
LN10	Netto finansinntekter/-utgifter	3 031 000,00	4 061 000,00	4 849 136,27
LN12	Til ubundne avsetninger	2 709 000,00	49 000,00	4 571 784,01
LN13	Til bundne avsetninger 5)	0,00	0,00	56 930,56
LN14	Bruk av tidligere års regnskapsmessige mindreforbr	0,00	0,00	-4 571 784,01
LN17	Netto avsetninger	2 709 000,00	49 000,00	56 930,56
LN18	Overført investeringsbudsjettet	293 000,00	0,00	0,00
LN19	Til fordeling drift	-93 009 000,00	-91 049 000,00	-82 012 043,88
LN20	Sum fordelt til drift (fra skjema 1B)	-93 009 000,00	-91 049 000,00	81 888 867,27
LN21	Merforbruk/mindreforbruk = 0	0,00	0,00	-123 176,61

Note 1: Beregninger etter KS-modell, som bygger på forslag til Statsbudsjett, jfr kap. 4.2

Note 3: se kap 4.3.

Note 4: se kap 4.6, forutsatt avkastning Elverksfondet 4,5%, renteinntekter bank 4,5%

Vedlegg 3 – Budsjettskjema 1B – Driftsbudsjettet
Sum fordelt til drift – Resultatenhetene (ref budsjettskjema 1A)

Re-enhet	Re-enhet(T)	Budsjett 2010	Budsjett 2009	Regnskap 2008
10	Staben	20 615 000,00	19 557 000,00	14 217 720,74
15	NAV-kontor	4 086 000,00	3 740 000,00	3 406 224,53
20	Svarstad barnehage	51 000,00	395 000,00	641 832,52
21	Styrvoll Barnehage	1 063 000,00	830 000,00	878 108,36
22	Barneskolen	16 780 000,00	14 608 000,00	14 808 456,51
23	Ungdomskolen	9 001 000,00	8 741 000,00	8 187 888,04
40	Ringveien	20 063 000,00	19 046 000,00	17 075 834,91
45	Sykehjemmet	15 410 000,00	15 429 000,00	16 038 883,68
70	Lardal kommunale eiendom	5 497 000,00	5 103 000,00	5 870 382,03
90	Reserverte bevilgninger	443 000,00	3 600 000,00	0,00
95	Andel område 95 fordelt			763535,95
	Sum fordelt på enhetene	93 009 000,00	91 049 000,00	81 888 867,27

Vedlegg 4 – Budsjettskjema 2A – Investeringsbudsjett

Konto	Konto(T)	Budsjett 2010	Budsjett 2009	Regnskap 2008
100	Investeringer i anleggsmidler	4 816 000,00	9 360 000,00	17 889 712,58
110	Utlån og forskutteringer	0,00	0,00	446 324,00
120	Avdrag på lån	112 000,00	107 000,00	43 000,60
130	Avsetninger	0,00	0,00	1 509 535,65
140	Årets finansieringsbehov	4 928 000,00	9 467 000,00	19 671 487,83
150	Bruk av lånemidler	-4 716 000,00	-9 360 000,00	-5 608 734,22
160	Inntekter fra salg av anleggsmidler	0,00	0,00	-862 265,00
180	Mottatte avdrag på utlån og refusjoner	-112 000,00	-107 000,00	-2 480 671,06
190	Andre inntekter	0,00	0,00	0,00
200	Sum ekstern finansiering	-4 828 000,00	-9 467 000,00	-8 951 670,28
210	Overført fra driftsregnskapet	-100 000,00	0,00	0,00
215	Avsetninger	0,00	0,00	-9 033 577,83
230	Sum finansiering	-4 928 000,00	-9 467 000,00	-19 695 243,76
240	Udekket/udisponert = 0	0,00	0,00	-23 755,93

Vedlegg 5 – Budsjettskjema 2B – Investeringsbudsjett detaljert

Prosjekt	Konto	Konto (t)	Budsjett (BB)
Avdrag og mottatte avdrag Startlån	05100	Avdragsutgifter	112 000
Avdrag og mottatte avdrag Startlån	09200	Mottatte avdrag på utlån	-112 000
Avdrag og mottatte avdrag Startlån			0
Sentrumsplan	02700	Konsulenttjenester	400 000
Sentrumsplan	04290	moms-investering	100 000
Sentrumsplan	09100	Bruk av lån	-500 000
Sentrumsplan			0
Utbygging skolelokaler inkl samf.avd/gymsal	02500	Nybygg	2 400 000
Utbygging skolelokaler inkl samf.avd/gymsal	04290	moms-investering	600 000
Utbygging skolelokaler inkl samf.avd/gymsal	09100	Bruk av lån	-3 000 000
Utbygging skolelokaler inkl samf.avd/gymsal			0
Vaskemaskin Lardal sykehjem	02200	Kjøp av maskiner	96 000
Vaskemaskin Lardal sykehjem	04290	moms-investering	24 000
Vaskemaskin Lardal sykehjem	09100	Bruk av lån	-120 000
Vaskemaskin Lardal sykehjem			0
Utskifting ovner Styrvoll og Hem kirker	02530	Elektro	400 000
Utskifting ovner Styrvoll og Hem kirker	04290	moms-investering	100 000
Utskifting ovner Styrvoll og Hem kirker	09100	Bruk av lån	-500 000
Utskifting ovner Styrvoll og Hem kirker			0
Kjøp bil Styrvoll bhg	02100	Kjøp transportmidler	160 000
Kjøp bil Styrvoll bhg	04290	moms-investering	40 000
Kjøp bil Styrvoll bhg	09100	Bruk av lån	-200 000
Kjøp bil Styrvoll bhg			0
Nødagregat og påbygg - Roso vannverk	02200	Kjøp av maskiner	160 000
Nødagregat og påbygg - Roso vannverk	04290	moms-investering	40 000
Nødagregat og påbygg - Roso vannverk	09100	Bruk av lån	-200 000
Nødagregat og påbygg - Roso vannverk			0
Trafikksikkerhet, reg.plan gang/sykkelvei Solbergåsen	02700	Konsulenttjenester	80 000
Trafikksikkerhet, reg.plan gang/sykkelvei Solbergåsen	04290	moms-investering	20 000
Trafikksikkerhet, reg.plan gang/sykkelvei Solbergåsen	09700	Overføring fra driftsregnskapet	-100 000
Trafikksikkerhet, reg.plan gang/sykkelvei Solbergåsen			0
GeoVekst (kartdata, skogbrukskartlegging)	02700	Konsulenttjenester	157 000
GeoVekst (kartdata, skogbrukskartlegging)	04290	moms-investering	39 000
GeoVekst (kartdata, skogbrukskartlegging)	09100	Bruk av lån	-196 000
GeoVekst (kartdata, skogbrukskartlegging)			0

Vedlegg 6 – Budsjettskjema 3 – Hovedoversikt driftsbudsjett

		Budsjett 2010	Budsjett 2009	Regnskap 2008
LN03	Brukerbetalinger	-6 643 000,00	-6 895 000,00	-6 272 060,80
LN04	Andre salgs- og leieinntekter	-12 702 000,00	-12 412 000,00	-11 245 903,31
LN05	Overføringer med krav til motytelser	-13 233 000,00	-14 962 000,00	-20 763 877,43
LN06	Rammetilskudd fra staten	-50 651 000,00	-47 658 000,00	-41 366 976,00
LN07	Andre statlige overføringer	-4 883 000,00	-3 858 000,00	-3 825 693,00
LN08	Andre overføringer	-70 000,00	-68 000,00	-82 511,00
LN09	Skatt på inntekt og formue	-47 029 000,00	-45 278 000,00	-42 389 442,00
LN12	Sum driftsinntekter	-135 211 000,00	-131 131 000,00	-125 946 463,54
LN14	Lønnsutgifter	66 629 000,00	63 816 000,00	63 753 814,18
LN15	Sosiale utgifter	17 269 000,00	18 470 000,00	17 501 452,25
LN16	Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal t	19 601 000,00	17 724 000,00	18 439 812,51
LN17	Kjøp av tjenester som erstatter kommunal tjenestep	13 951 000,00	12 005 000,00	11 574 486,18
LN18	Overføringer	11 683 000,00	14 954 000,00	9 213 588,99
LN19	Avskrivninger	0,00	0,00	5 775 435,93
LN21	Sum driftsutgifter	129 133 000,00	126 969 000,00	126 258 590,04
LN23	Brutto driftsresultat	-6 078 000,00	-4 162 000,00	312 126,50
LN25	Renteinntekter, utbytte og eieruttak	-3 386 000,00	-3 347 000,00	-5 929 434,94
LN26	Mottatte avdrag på lån	0,00	0,00	0,00
LN27	Sum eksterne finansinntekter	-3 386 000,00	-3 347 000,00	-5 929 434,94
LN29	Renteutgifter, provisjon og andre finansutgifter	2 839 000,00	3 877 000,00	7 920 401,19
LN30	Avdragsutgifter	3 578 000,00	3 531 000,00	2 894 344,00
LN31	Utlån	0,00	0,00	0,00
LN32	Sum eksterne finansutgifter	6 417 000,00	7 408 000,00	10 814 745,19
LN34	Resultat eksterne finansieringstransaksjoner	3 031 000,00	4 061 000,00	4 885 310,25
LN35	Motpost avskrivninger	0,00	0,00	-5 775 435,93
LN36	Netto driftsresultat	-3 047 000,00	-101 000,00	-577 999,18
LN38	Bruk av tidligere års regnskapsmessige mindre forb	0,00	0,00	-4 571 784,01
LN40	Bruk av bundne fond	0,00	0,00	-178 360,89
LN42	Sum bruk av avsetninger	0,00	0,00	-4 750 144,90
LN44	Overført til investeringsregnskapet	293 000,00	0,00	0,00
LN46	Avsetninger disposisjonsfond	2 754 000,00	49 000,00	4 671 784,01
LN47	Avsetninger til bundne ford	0,00	52 000,00	533 183,46
LN49	Sum avsetninger	3 047 000,00	101 000,00	5 204 967,47
LN51	Regnskapsmessig merforbruk/mindreforbruk	0,00	0,00	-123 176,61

Differanse på Brutto driftsresultat, jfr oversikt Rammer Drift side 13, skyldes at fondsavsetning til Viltfondet (kr. 45.000,-) er ført i driftsbudsjettet under enhet Staben.

Vedlegg 7 – Detaljert oversikt nye og endrede tiltak 2010-2013

	Nye/endrede tiltak i økonomiplanperioden			
	2010	2011	2012	2013
10 Staben	18 972 000,00	19 097 000,00	19 042 000,00	19 042 000,00
Lønnsoppgjør 2008/09	579 000,00	579 000,00	579 000,00	579 000,00
Reduksjon pensjoner	-313 000,00	-313 000,00	-313 000,00	-313 000,00
Prisstigning 2,4%	147 000,00	147 000,00	147 000,00	147 000,00
Inntektsøkning, deflatorjustert	-18 000,00	-18 000,00	-18 000,00	-18 000,00
Korreksjon av kostnader brannvernssamarbeid/feiring	-128 000,00	264 000,00	264 000,00	264 000,00
Utgifter til kommunevalg / Stortingsvalg	0,00	100 000,00	0,00	100 000,00
Andel oppreisningsordning	33 000,00			
Reservepott/uforutsett - reserverte bevilgninger	500 000,00	500 000,00	86 000,00	297 000,00
Biogass-prosjekt 12k				
Web basert kjemikalieoversikt				
* Kurs/opplæring skole, statstilskudd utgår	75 000,00	75 000,00	75 000,00	75 000,00
* Økning egenandel styrket tilbud førskolen	42 000,00	42 000,00	42 000,00	42 000,00
* Økning 10% ressurs hovedtillitsvalgt	40 000,00	40 000,00	40 000,00	40 000,00
Økning lisenser etter Agressoppgradering	100 000,00	100 000,00	100 000,00	100 000,00
Kirkelig fellesråd, ønsket økning	135 000,00	135 000,00	135 000,00	135 000,00
Videreutdanning skole		60 000,00	120 000,00	120 000,00
* Mindre inntekter kart/oppmåling	80 000,00	80 000,00	80 000,00	80 000,00
Kommuneplan, arealdel	300 000,00			
Økning gebyrer byggesak 3%	-6 000,00	-6 000,00	-6 000,00	-6 000,00
Økning gebyrer kart og oppmåling 3%	-9 000,00	-9 000,00	-9 000,00	-9 000,00
Økning gebyrer feiring og tilsyn				
Gebyrer byggesak	-40 000,00	-40 000,00	-40 000,00	-40 000,00
GIS/LINE Web Innsyn	-5 000,00	-5 000,00	-5 000,00	-5 000,00
Samholdingsreformen	131 000,00	131 000,00	131 000,00	131 000,00
Ny Ramme	20 615 000,00	20 959 000,00	20 450 000,00	20 761 000,00
15 NAV-kontor	3 740 000,00	3 740 000,00	3 740 000,00	3 740 000,00
Lønnsoppgjør 2008/09 (lønn 51' + 57 refusjon)	108 000,00	108 000,00	108 000,00	108 000,00
Prisstigning 2,4%	38 000,00	38 000,00	38 000,00	38 000,00
Økonomisk sosialhjelp	300 000,00	300 000,00	300 000,00	300 000,00
Krisesenter, utvidelse eksisterende + menn				
Reduksjon 50% stilling fra 1/9-2010	-100 000,00	-250 000,00	-250 000,00	-250 000,00
Bolligsosial handlingsplan				
Ny Ramme	4 086 000,00	3 936 000,00	3 936 000,00	3 936 000,00
20 Svarstad barnehage	370 000,00	370 000,00	370 000,00	370 000,00
Lønnsoppgjør 2008/09	263 000,00	263 000,00	263 000,00	263 000,00
Reduksjon pensjoner	-167 000,00	-167 000,00	-167 000,00	-167 000,00
Prisstigning 2,4%	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00
Inntektsøkning, deflatorjustert	-4 000,00	-4 000,00	-4 000,00	-4 000,00
Reduksjon utgifter PPT pga endring i fordeling	-8 000,00	-8 000,00	-8 000,00	-8 000,00
Endring i friplasser reduksjon - nå 4 plasser	-3 000,00	-3 000,00	-3 000,00	-3 000,00
Foreldrebetaling reduksjon pga endring i sammensetning barn	39 000,00	39 000,00	39 000,00	39 000,00
Statstilskudd økning pga endring i sammensetning barn	-146 000,00	-146 000,00	-146 000,00	-146 000,00
Skjønnsmidler økning i tilskudd pga endring i sammensetning barn	-178 000,00	-178 000,00	-178 000,00	-178 000,00
Økte satser statstilskudd 2010	-125 000,00	-125 000,00	-125 000,00	-125 000,00
Ny Ramme	51 000,00	51 000,00	51 000,00	51 000,00
21 Styrvoll barnehage	765 000,00	765 000,00	765 000,00	765 000,00
Lønnsoppgjør 2008/09	198 000,00	198 000,00	198 000,00	198 000,00
Reduksjon pensjoner	-149 000,00	-149 000,00	-149 000,00	-149 000,00
Prisstigning 2,4%	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00
Inntektsøkning, deflatorjustert	-4 000,00	-4 000,00	-4 000,00	-4 000,00
Ressurskr bruker (1. halvår 2010)	205 000,00			
Drift av ny bil	30 000,00	30 000,00	30 000,00	30 000,00
Økning utgifter PPT pga endring i fordeling	8 000,00	8 000,00	8 000,00	8 000,00
Ny Ramme	1 063 000,00	858 000,00	858 000,00	858 000,00

	Nye/endrede tiltak i økonomiplanperioden			
	2010	2011	2012	2013
22 Barneskolen	14 393 000,00	14 328 000,00	14 283 000,00	14 283 000,00
Lønnsoppgjør 2008/09	678 000,00	678 000,00	678 000,00	678 000,00
Økning pensjoner inkl økt rammebehov lønn	429 000,00	429 000,00	429 000,00	429 000,00
Prisstigning 2,4%	36 000,00	36 000,00	36 000,00	36 000,00
Inntektsøkning, deflatorjustert	-4 000,00	-4 000,00	-4 000,00	-4 000,00
Skoleskyss	250 000,00	250 000,00	250 000,00	250 000,00
Fosterhjems plassering kostn skole/SFO	430 000,00	430 000,00	430 000,00	430 000,00
Leirskole	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00
Huldreskrinet	4 000,00	4 000,00	4 000,00	4 000,00
Kulturskolen - inntektsøkning	-3 000,00	-3 000,00	-3 000,00	-3 000,00
Økning inntekter SFO-foreldrebetaling (vedtak kmst des 08)	-270 000,00	-270 000,00	-270 000,00	-270 000,00
Mindreinntekter SFO (færre elever)	80 000,00	80 000,00	80 000,00	80 000,00
Merinntekt fra Fylkesmann	-33 000,00	-33 000,00	-33 000,00	-33 000,00
Endring refusjon fra andre kommuner	35 000,00	35 000,00	35 000,00	35 000,00
Økt timetall og gratis leksehjelp	134 000,00	295 000,00	295 000,00	295 000,00
Helåreffekt Økt timetall fysisk aktivitet	23 000,00	23 000,00	23 000,00	23 000,00
Helåreffekt tidlig innsats i norsk/samisk/matematikk	588 000,00	588 000,00	588 000,00	588 000,00
Ny Ramme	16 780 000,00	16 876 000,00	16 831 000,00	16 831 000,00
23 Ungdomsskolen	8 363 000,00	8 601 000,00	8 601 000,00	8 601 000,00
Lønnsoppgjør 2008/09	291 000,00	291 000,00	291 000,00	291 000,00
Økning pensjoner	331 000,00	331 000,00	331 000,00	331 000,00
Prisstigning 2,4%	23 000,00	23 000,00	23 000,00	23 000,00
Inntektsøkning, deflatorjustert	-64 000,00	-64 000,00	-64 000,00	-64 000,00
2 elever krever mer lærerressurser	90 000,00			
Lærling vår 2010	31 000,00			
Mindre lærerbehov høst 2010 - 2 timer	-20 000,00	-20 000,00		
Mindre assistentbehov (13,75 timer) høst 2010	-59 000,00	-59 000,00		
Veileder/veiledning av nyutd lærer	31 000,00			
Felles kulturkontakt for skolene (Huldreskrinet)	30 000,00	30 000,00	30 000,00	30 000,00
Utdanning av lærer i engelsk	-200 000,00			
Forsikring/vakttjenester	5 000,00	5 000,00	5 000,00	5 000,00
Avgift/gebyr/lisens	5 000,00	5 000,00	5 000,00	5 000,00
Kontor/inventar/programvare	3 000,00	3 000,00	3 000,00	3 000,00
Leie/leasing av maskiner	42 000,00	42 000,00	42 000,00	42 000,00
Service- driftsavtaler	5 000,00	5 000,00	5 000,00	5 000,00
Bibliotek - div små økninger (og red. bokbuss)	22 000,00	22 000,00	22 000,00	22 000,00
Samfunnsavd				
Voksenopplæring div endringer	-133 000,00	-133 000,00	-133 000,00	-133 000,00
Refusjon lærling	-33 000,00			
Tilbakeføring krav innsparing spes.undervisning	238 000,00			
Ny Ramme	9 001 000,00	9 082 000,00	9 161 000,00	9 161 000,00
40 Ringveien	18 513 000,00	18 513 000,00	18 513 000,00	18 513 000,00
Lønnsoppgjør 2008/09	510 000,00	510 000,00	510 000,00	510 000,00
Reduksjon pensjoner	-490 000,00	-490 000,00	-490 000,00	-490 000,00
Prisstigning 2,4%	127 000,00	127 000,00	127 000,00	127 000,00
Inntektsøkning, deflatorjustert	-23 000,00	-23 000,00	-23 000,00	-23 000,00
Tilbake hj.hjelp/dagsenter (budsj.vedtak)	358 000,00	358 000,00	358 000,00	358 000,00
Økte kostnader fysioterapeuter driftstilskudd	53 000,00	53 000,00	53 000,00	53 000,00
Ny ressurskrevende bruker	70 000,00	70 000,00	70 000,00	70 000,00
Ettervern institusjon ungdom	40 000,00			
Fosterhjems plassering	200 000,00	200 000,00	200 000,00	200 000,00
Barnevern - samarbeid Larvik - inkl samordningsutvalg	635 000,00	635 000,00	635 000,00	635 000,00
Vedlikehold Minibuss	40 000,00			
Kriseteam - egen pott	30 000,00	30 000,00	30 000,00	30 000,00
Ny Ramme	20 063 000,00	19 983 000,00	19 983 000,00	19 983 000,00

	Nye/endrede tiltak i økonomiplanperioden			
	2010	2011	2012	2013
45 Sykehjemmet	14 700 000,00	14 700 000,00	14 700 000,00	14 700 000,00
Lønnsoppgjør 2008/09	661 000,00	661 000,00	661 000,00	661 000,00
Reduksjon pensjoner	-490 000,00	-490 000,00	-490 000,00	-490 000,00
Prisstigning 2,4%	21 000,00	21 000,00	21 000,00	21 000,00
Inntektsøkning, deflatorjustert	-2 000,00	-2 000,00	-2 000,00	-2 000,00
Opprettholde AMA-tiltak 2010 (reduisert fra 2011)/styrke Dementavd.	600 000,00	450 000,00	450 000,00	450 000,00
Prosjekt "Å bygge rom"	-75 000,00	-75 000,00	-75 000,00	-75 000,00
Inntekt rulle vaskeri	-30 000,00	-30 000,00	-30 000,00	-30 000,00
Inntekt kantinesalg	-10 000,00	-10 000,00	-10 000,00	-10 000,00
Økte priser matinnkjøp	50 000,00	50 000,00	50 000,00	50 000,00
Økt produksjon mat til hjemmeboende (45' utg - -60' innt)	-15 000,00	-15 000,00	-15 000,00	-15 000,00
Ny Ramme	15 410 000,00	15 260 000,00	15 260 000,00	15 260 000,00
70 Lardal kommunale eiendom	5 743 000,00	5 779 000,00	5 779 000,00	5 779 000,00
Lønnsoppgjør 2008/09	235 000,00	235 000,00	235 000,00	235 000,00
Reduksjon pensjoner	-228 000,00	-228 000,00	-228 000,00	-228 000,00
Prisstigning 2,4%	134 000,00	134 000,00	134 000,00	134 000,00
Økning utgifter til innleide boliger	85 000,00	85 000,00	85 000,00	85 000,00
Økning av husleie boliger	-85 000,00	-85 000,00	-85 000,00	-85 000,00
Økning av husleie kommunale boliger 2,8 %	-31 000,00	-31 000,00	-31 000,00	-31 000,00
Økning av husleie herredshus - lensmann ikke beregnet i 2009	-12 000,00	-12 000,00	-12 000,00	-12 000,00
Økning strømutgifter kommunale bygg bergnet forbruk og 70 øre kwh	229 000,00	229 000,00	229 000,00	229 000,00
Refusjon lønn til renholder fra NAV - ikke beregnet i 2009	-45 000,00	-45 000,00	-45 000,00	-45 000,00
Refusjon strøm fra NAV - ikke beregnet i 2009	-34 000,00	-34 000,00	-34 000,00	-34 000,00
Økte kostnader - anbud vintervedlikehold - kommunale bygg	67 000,00	67 000,00	67 000,00	67 000,00
Reduksjon kjøp av fyringsolje - erfaringstall	-25 000,00	-25 000,00	-25 000,00	-25 000,00
Økte kostnader anbud vintervedlikehold kommunale veier	50 000,00	50 000,00	50 000,00	50 000,00
Økning husleie bibliotek - ny leieavtale	26 000,00	26 000,00	26 000,00	26 000,00
Økning kommunale gebyr - bygg og utleieboliger (7%)	33 000,00	33 000,00	33 000,00	33 000,00
Nye dekk traktor	40 000,00			
Vedlikeholdsavtale ventilasjon	30 000,00	30 000,00	30 000,00	30 000,00
FDV-kostnader ved nytt bygg skole/idrettshall/samf.avd			400 000,00	400 000,00
Endring husleie skolebygg ikke tatt ut i 2009	-137 000,00	-137 000,00	-137 000,00	-137 000,00
Netto endring gebyrbelagte tjenester inkl. rammekompensasjon øk.plan 20	-578 000,00	-473 000,00	-473 000,00	-473 000,00
Ny Ramme	5 497 000,00	5 598 000,00	5 998 000,00	5 998 000,00
90 Reserverte bevilgninger				
Avsatt lønnsoppgjør 2010	1 700 000,00	2 500 000,00	2 500 000,00	2 500 000,00
Premieavvik pensjoner 2009 & 2010	-794 000,00			
Reservepott/uforutsett - reserverte bevilgninger	500 000,00			

Vedlegg 8 – Skoleskyss

Nye/endrede tiltak i budsjett/økonomiplan 2010 - 2013

Reduserte skoleskysskostnader

Skysksområder for elever uten rett til skoleskyss

- A. Veien til Solbergfeltet, Kroken og Brandsrud/Lie (inntil 4 km fra skolen)
- B. Riksvei 40 (inntil 4 km fra skolen)
- C. Østsiden av Lågen sørover fra Hukstrøm bru (inntil 4 km fra skolen)
- D. Østsiden av Lågen nordover fra Hukstrøm bru (inntil 4 km fra skolen)
- E. Området Pålerønningen, Tanum og mot Herlandkrysset

A. Veien til Solbergfeltet, Kroken og Brandsrud/Lie (inntil 4 km fra skolen)

Fortau og gangsti fram til og under riksvei 40. Veien har relativt stor trafikk fra riksvei 40, forbi Solberg og mot skisenteret. Det er dårlig med veiskuldre og veien er dosert i svinger. Ved møtende trafikk er det lite plass til fotgjengere. Ansees som farlig vei også for store elever, særlig vinterstid.

B. Riksvei 40 (inntil 4 km fra skolen)

Fortau og gangsti fram til første boligfelt på østsiden av veien midt på sletta før Aschjemhellinga. Periodevis stor trafikk også av tynge kjøretøyer. Smale veiskuldre, men uten farlige svinger. Ansees som farlig skolevei for mindre elever. Det bør vurderes om det er forsvarlig for store elever å gå til skolen, - eventuelt om det er forsvarlig deler av skoleåret.

C. Østsiden av Lågen sørover fra Hukstrøm bru (inntil 4 km fra skolen)

Fortau fram til Svarstad barnehage. Oversiktig og bred vei fram til østsiden av Hukstrøm bru. Svingete og noe uoversiktig vei i Bergsdalen. Veien fra Berg og fobi Gavelstad er relativt smal og svingete i kupert terreng med uoversiktige bakketopper. Begrenset trafikk. Ansees som farlig skolevei for mindre elever hele året. Det bør vurderes om det er forsvarlig for store elever å gå til skolen, - eventuelt om det er forsvarlig deler av skoleåret.

D. Østsiden av Lågen nordover fra Hukstrøm bru (inntil 4 km fra skolen)

Fortau fram til Svarstad barnehage. Oversiktig og bred vei fram til østsiden av Hukstrøm bru. Noe svingete vei i moderat kupert terreng fra Hukstrøm bru og nordover. Relativt bred vei med liten trafikk. Ansees som trygg skolevei hele året for alle elever.

E. Området Pålerønningen, Tanum og mot Herlandkrysset

Fortau og gangsti fram til Pålerønning. Noe vingete vei opp mot Tanum, men likevel oversiktig og lite trafikkert. Fra Pålerønningen fram til Herlandkrysset er det bred og oversiktig vei med lite trafikk. Ansees som trygg skolevei hele året for alle elever.

Antall skysslever uten rett til skoleskyss

Område	1. tr,	2. – 7. tr	U-skolen	Kostnad buss	Kostnad taxi	Sum totalt
A	1	13	5	89 700	0	89 700
B	0	7	2	42 500	166 600	209 100
C	0	1	0	47 200	0	47 200
D	0	1	0	0	20 900	20 900
E	0	1	4	47 200	127 200	174 400
Sum	1	23	11	226 600	314 700	541 300

Tabellen 1. Skysslever skoleåret 2008/09 som bor mindre enn 4 km fra skolen, fordelt på aldersgrupper og områder med tilhørende kostnader.

Potensial for reduserte kostnader for elver uten rett til skoleskyss

Område	Vinterskyss ¹ alle	Vinterskyss u-skolen	Ingen skyss for u-skolen	Ingen skyss ²
A	45 000	11 800	23 600	89 700
B	105 000	22 300	44 600	209 100
C	23 600	2 400	4 700	47 200
D	10 500	0	0	20 900
E	87 200	53 200	106 300	174 400
Sum	184 100	89 700	179 200	541 300

Tabell 2. Alternative innsparingsmuligheter fordelt på skyssområder

Forslag til vedtak

- A. Veien til Solbergfeltet, Kroken og Brandsrud/Lie (inntil 4 km fra skolen)
Veien ansees som farlig skolevei og skoleskyss gis til alle elever.
- B. Riksvei 40 (inntil 4 km fra skolen)
Veien ansees som farlig skolevei og skoleskyss gis til alle elever.
- C. Østsiden av Lågen sørover fra Hukstrøm bru (inntil 4 km fra skolen)
Veien ansees som farlig skolevei for elever i barneskolen. Skoleskyss gis elever i barneskolen, men elever i ungdomsskolen gis kun vinterskyss.
- D. Østsiden av Lågen nordover fra Hukstrøm bru (inntil 4 km fra skolen)
Veien ansees ikke som farlig skolevei. Det gis ingen skoleskyss på denne strekningen.
- E. Området Pålerønningen, Tanum og mot Herlandkrysset
Veien ansees ikke som farlig skolevei. Det gis ingen skoleskyss på denne strekningen.

Dette vil gi en innsparing på skoleskyss i størrelsesorden 200 000 årlig (beregnet ut fra elevgrunnlaget i 2008). For 2010 vil effekten bli 80 000 om endringen iverksettes fra skolestart høsten 2010. Ved å velge vinterskyss for ungdomsskoleelever i stedet for ingen skyss i området C, er det en årlig kostnad på ca. 20 000 (for 2010 blir det ca. 10 000 – beregnet ut fra elevgrunnlaget i 2009).

¹ Vinterskyss i fem måneder (f.o.m. november t.o.m mars)

² Ingen skoleskyss hvor det er trygg skolevei eller at det etableres gang/sykkesti

Vedlegg 9

LARDAL KOMMUNE

GEBYRREGULATIV 2010

**Byggesak,
Delingssaker,
Regulering,
Oppmåling,
Feiing og tilsyn,
Konsesjonssaker,
Delingssaker etter jordlova,
Fellingsavgift for vilt,
Kommunaltekniske tjenester,
Kirkegårdsgravsted**

Gebyrer vedtatt med hjemmel i:

PLAN- OG BYGNINGSLOVEN § 109
EIERSEKSJONSLOVENS § 7
MATRIKKELLOVEN § 32
FORSKRIFT OM EIENDOMSREGISTRERING § 16
FORSKRIFT OM MINDRE AVLØPSANLEGG AV 12.4.2000 JFR § 9
FORSKRIFT FOR INNSAMLING M.V. AV FORBRUKSAVFALL, TØMMING AV SLAMAVSKILLERE,
TETTE TANKER M.V OG AVFALLSGEBYR I LARDAL KOMMUNE
LOV OM KOMMUNALE VASS- OG KLOAKKAVGIFTER
FORSKRIFT OM VANN- OG AVLØPSGEBYRER I LARDAL KOMMUNE
FORURENSNINGSLOVEN §§ 25, 34, 52a
FORSKRIFT OM BRANNFØREBYGGENDE TILTAK OG TILSYN § 7-5
FORSKRIFT OM GEBYR FOR BEHANDLING AV KONSESJONSSAKER MV. §§ 1a, 1b OG § 2
GRAVFERDSLOVEN § 21

Forslag, til behandling i kommunestyret 17.12.09

Gjeldende fra 01.01.2010

Denne forskrift er kunngjort i henhold til Forvaltningslovens § 38, og trer i kraft 01.01.2010

1.0 GENERELT

§ 1-1 BETALINGSPLIKT

Alle gebyrer betales til Lardal kommune etter oppgave fra enhetene Stab- og støttefunksjon og Lardal kommunale eiendom. Behandlingsgebyr sendes tiltakshaver eller rekvirent. Behandlingsgebyr for reguleringsplaner sendes tiltakshaver før 1. gangs behandling i Formannskapet (planutvalget).

Alle som får utført tjenester etter dette regulativ skal betale gebyr. Gebyret forfaller til betaling ca. 30 dager etter fakturadato. Ved for sen betaling påløper purregebyr,

Gebyrene er uten merverdiavgift når ikke annet er oppgitt.

§ 1-2 AVSLAG

For byggesaker som avslås betales 50% av gebyr etter pkt 2.0.

§ 1-3 URIMELIG GEBYR

Dersom gebyret etter dette regulativ åpenbart er urimelig, kan kommunen ved rådmannen fastsette et passende gebyr.

§ 1-4 BEREGNINGSTIDSPUNKT

Gebyret beregnes etter de satser som gjelder på det tidspunkt fullstendig planforslag, søknad, endringsøknad, melding eller rekvisisjon foreligger.

§ 1-5 BETALINGSTIDSPUNKT

Dersom kommunen har en forfalt fordring overfor en søker/forslagstiller/rekvirent, kan kommunen kreve at gebyr for den nye saken er betalt før behandling av denne påbegynnes. Gebyret for ulike sakstyper forfaller for øvrig til betaling slik:

A. Planforslag og konsekvensutredninger:

Gebyret for reguleringsplaner, bebyggelsesplaner og konsekvensutredninger må være betalt før saken legges ut til offentlig ettersyn, og for mindre vesentlige reguleringsendringer før forhåndsuttalelse.

B. Byggesaker:

Gebyret faktureres når vedtak fattes. Igangsettingstillatelse; brukstillatelse; eller ferdigattest vil ikke bli gitt før gebyret er betalt.

C. Delingssaker:

Gebyret faktureres når vedtak fattes.

D. Oppmålingsarbeider og situasjonskart:

Betaling kan kreves før arbeidet igangsettes.

E. Seksjoneringsaker:

Betaling kan kreves før saksbehandlingen igangsettes.

F. Kommunaltekniske tjenester

Årsgebyret faktureres når ferdigattest er mottatt og kreves inn kvartalsvis.

Tilknytningsgebyret faktureres når søknad om tilknytning er mottatt

§ 1-6 TIMEPRIS

For gebyr som ikke kan fastsettes på annen måte, eller skal beregnes etter medgått tid – jfr regulativet, skal en bruke følgende timesatser:

A. Kontorarbeid		
1-6-1	Saksbehandler	Kr. 337,- + mva
1-6-2	Assistent	Kr. 181,- + mva
B. Feltarbeid		
1-6-3	Saksbehandler	Kr. 337,- + mva
1-6-4	Assistent	Kr. 181,- + mva

§ 1-7 AVBRUTT ARBEID/TRUKKET SAK

Når en tiltakshaver/forslagstiller/revirent er årsak til at kommunens arbeid blir avbrutt, skal det betales en forholdsmessig andel av tilhørende gebyr tilsvarende det kommunen har utført eller må utføre, basert på timepris i h.h.t. § 1-6 dog begrenset oppad til

§ 1-8 KLAGEADGANG

Gebyrfastsettelsen i den enkelte sak kan ikke påklages da dette kun er oppfølging av regulativet. Dette gjelder ikke der det treffes skjønnsmessige avgjørelser.

Kommunens avgjørelse av søknad om reduksjon av gebyr kan påklages til fylkesmann for saker etter plan – og bygningsloven.

2.0 BYGGESAKER

§ 2-1 Meldingssaker

2-1-1	For melding etter §§ 81,85,86 a og b	Kr. 1 339,-
-------	--------------------------------------	-------------

§ 2-2 Enkle tiltak

2-2-1	Enkle tiltak etter § 95 b gebyrlegges med 60% av gebyret for behandling av saker etter § 93	
-------	---	--

§ 2-3 Tekniske installasjoner

2-3-1	For godkjenning av tekniske installasjoner	Kr. 834,-
-------	--	-----------

§ 2-4 Skilt etter Plan – og bygningsloven

2-4-1	Enkeltstående skilt som ligger utenfor Pbl § 107 om saksbehandling	Kr. 641,-
2-4-2	Samlede skiltplaner for større bygg	Kr. 2 508,-

§ 2-5 Nybygg, tilbygg osv. etter Plan- og bygningsloven § 93

Til grunn for arealberegningen benyttes bruksareal som beskrevet i NS 3940 med følgende endringer:

- innredede bygningsvolumer som tilfredsstiller standardens krav til høyde og bredde inngår i beregningsgrunnlaget jft. NS 3940,-
- garasjer som blir byggeanmeldt samtidig som huset må ikke betale gebyr annet enn den ekstra kvadratmeter som kommer i tillegg til kvadratmeter på huset
- arealet regnes som summen av samtlige etasjer – også kjellere

Fra	Til og med	Sum
0	50	Kr. 1 674,-
51	100	Kr. 4 186,-
101	200	Kr. 6 696,-
201	400	Kr. 8 371,-
401	800	Kr. 13 652,-
Over 801		Kr. 1 338,- pr. 100
kvadratmeter		kvadratmeter

§ 2-6 Tilleggssøknad

2-6-1	Mindre endringer av godkjent søknad	Kr. 834,-
2-6-2	Større endringer eller der samtykke fra naboer ikke kan innhentes	50% av fullt gebyr

§ 2-7 Andre tiltak

2-7-1	For øvrige tiltak som krever behandling, medvirkning, godkjenning eller samtykke – for eksempel riving, bruksendring, utomhusplaner mv	Kr. 834,-
-------	--	-----------

§ 2-8 Dispensasjoner

2-8-1	For søknad om dispensasjon fra bestemmelser: <ul style="list-style-type: none"> - formål/bruk - utnyttelse - plassering (byggegrense, avstand, reg.linje) - etasjetall og høyde - veiopparbeidelse/atkomst - andre forhold i medhold av reguleringsplan, reguleringsbest, kommuneplan, byggeforskrifter 	Kr. 668,-
-------	---	-----------

Det skal betales gebyr for hvert forhold som krever dispensasjon

§ 2-9 Lokal godkjenning av foretak

2-91	Lokal godkjenning der det foreligger sentral godkjenning	Kr. 0
2-9-	Lokal godkjenning der det ikke foreligger sentral godkjenning	Kr. 1 673,-
2-9-3	Foretak søker om flere funksjoner i tiltaket, gebyr for de neste funksjonene	Kr. 834,-

§ 2-10 Utgått søknad		
2-10-1	Ny behandling av utgått søknad	50% av fullt gebyr
§ 2-11 Avslag		
2-11-1	Byggesaker som ikke godkjennes	50% av fullt gebyr
2-11-2	Nedlegges det midlertidig dele- og byggeforbud	Minimum Kr. 1 399,- Kr. 0
§ 2-12 Tiltak som ikke kommer til utførelse		
2-12-1	Tiltak hvor rammetillatelse er gitt, men ikke kommer til utførelse	Etter søknad tilbakebetales 30% av gebyret med et minimumsbeløp på kr. 1 673,-
2-12-2	For tiltak hvor gebyret er mindre enn kr. 2 404,-	Gebyr tilbakebetales ikke
§ 2-13 Gebyr for sakkyndig bistand		
2-13-1	I særlige tilfeller kan bygnings- og reguleringsmyndighetene kreve ekstra gebyr for sakkyndig bistand	Gebyr tilsvarende medgåtte utgifter tillagt kr. 668,- for saksbehandling
§ 2-14 Kart til plan-, prosjekterings- og dokumentasjonsarbeid		
2-14-1	Til dekning av utgifter til dokumentasjonsarb. hvor samlet medgått tid overskrider 0,5 t	Kr. 620,- pr oppdrag
2-14-2	For dokumentasjonsarb. hvor samlet medgått tid er mindre enn 0,5 t	Betales ikke gebyr

3.0 UTSLIPPSTILLATELSER

§ 3-1 Saksbehandlingsgebyr for søknad om ny/endret utslippstillatelse

3-1-1	Anlegg inntil 15 PE	Kr. 1 502,-
3-1-2	Anlegg over 15 PE	Kr. 7 516,-

4.0 PLANSAKER

§ 4-1 Private bebyggelses- og reguleringsplaner

4-1-1	Behandling og kunngjøring av private reguleringsplaner	Kr. 13 395,-
-------	--	--------------

5.0 OPPMÅLINGSSAKER

§ 5-1 Gebyrer for arbeider etter matrikkelloven (Lovens § 32, matrikkelforskriften §16).

5.1.1 Generelt

Det skal betales gebyr for arbeider etter matrikkelloven. Merverdiavgift beregnes ikke ved innkreving av disse gebyrene, jfr. Skattedirektørens rundskriv av 6. mars 1970.

Betaling skjer etter de regler og satser som gjelder den dagen saken blir fremmet, der rekvirenten er ansvarlig for gebyrinnbetalingen dersom annet ikke er avtalt.

Betaling kreves før arbeider etter matrikkelloven igangsettes.

Nødvendig tinglysingsgebyr og dokumentavgift, og kostnader for merkemateriell kommer i tillegg til gebyrsatsene.

5.2 Oppretting av matrikkelenhet

5.2.1 Oppretting av grunneiendom og festegrund

Areal fra 0 – 1000 m ²	kr. 8 035
Deretter for hver påbegynt 1000 m ² inntil 5000 m ²	kr. 2 005
Deretter for hver påbegynt 1000 m ²	kr. 1 000

5.2.2 Oppretting av punktbeste

Punktbeste der merking/måling er nødvendig	kr. 5 015
Punktbeste der merking/måling ikke er nødvendig	kr. 1 675

5.2.3 Oppretting av matrikkelenhet som tilleggsareal

Areal fra 0 – 250 m ²	kr. 2 675
Areal fra 250 – 1000 m ²	kr. 5 015
Deretter for hver påbegynt 1000 m ² inntil 5000 m ²	kr. 2 005
Deretter for hver påbegynt 1000 m ²	kr. 1 000

5.2.4 Oppretting av matrikkelenhet over større sammenhengende LNF- arealer og andre allmenntilleggsformål

Det faktureres etter medgått tid, se pkt. 5.8.

5.2.5 Matrikulering av eksisterende umatrikulert grunn

Areal fra 0 – 1000 m ²	kr. 8 035
Deretter for hver påbegynt 1000 m ² inntil 5000 m ²	kr. 2 005
Deretter for hver påbegynt 1000 m ²	kr. 1 000

5.2.6 Ommatrikulering

Ommatrikulering av tidligere koordinatbestemt matrikkelenhet, f. eks. innløsning av festegrund	kr. 1 675
--	-----------

5.2.7 Oppmåling av uteareal på eierseksjon

Gebyr for oppmåling av uteareal pr. eierseksjon	kr. 5 015
---	-----------

5.2.8 Oppretting av anleggseiendom

Gebyr som for oppretting av grunneiendom.	
Volum fra 0 – 1000 m ³	kr. 9 650
Volum fra 1000 m ³ – økning pr. påbegynt 1000m ³ .	kr. 900

5.2.9 Registrering av uregistrert jordsameie

Gebyr for registrering av eksisterende jordsameie faktureres etter medgått tid. Det vises til pkt. 5.8.

5.2.10 Oppretting av matrikkelenhet uten fullført oppmålingsforretning

Oppretting av matrikkelenhet kr. 1 675
I tillegg kommer gebyr for å utføre oppmålingsforretning senere. Det vises til pkt. 5.2.1, 5.2.2, 5.2.3, 5.2.4, 5.2.5, 5.2.8 og 5.2.9.

5.3 Avbrudd i oppmålingsforretning eller matrikulering

Gebyr for utført arbeid når saken blir trukket før den er fullført, eller må avvises, eller ikke lar seg matrikkelføre på grunn av endrede hjemmelsforhold eller av andre grunner ikke kan fullføres.

I tillegg betales evt. behandlingsgebyr etter jordloven.

Før beramning av forretning	kr. 340
Etter beramning av forretning	kr. 1 340
Etter avholdt forretning	50 % av gebyret
Etter forretningen er målt	80 % av gebyret
Etter innføring i matrikkelen	100 % av gebyret

5.4 Grensejustering

Grunneiendom, festegrunn og jordsameie

Ved gebyr for grensejustering kan arealet for involverte eiendommer justeres med inntil 5 % av eiendommens areal (maksimalgrensen er satt til 500 m²). En eiendom kan imidlertid ikke avgi areal som i sum overstiger 20 % av eiendommens areal før justeringen. For grensejustering til veg- eller jernbaneformål kan andre arealklasser gjelde.

Areal fra 0 – 250 m ²	kr. 2 675
Areal fra 250 – 500 m ²	kr. 5 015

5.5 Arealoverføring

Grunneiendom, festegrunn og jordsameie

Ved arealoverføring skal oppmålingsforretning og tinglysing gjennomføres. Arealoverføring utløser dokumentavgift. Dette gjelder ikke arealoverføring til veg- og jernbaneformål.

areal fra 0 – 250 m ²	kr. 4 350
areal fra 250 – 1000 m ²	kr. 6 690
Deretter for hver påbegynt 1000 m ² inntil 5000 m ²	kr. 2 005
Deretter for hver påbegynt 1000 m ²	kr. 1 000

5.6 Oppmålingsforretning

5.6.1 Oppmålingsforretning for eksisterende matrikulert grunn

Areal fra 0 – 1000 m ²	kr. 7 820
Deretter for hver påbegynt 1000 m ² inntil 5000 m ²	kr. 2 005
Deretter for hver påbegynt 1000 m ²	kr. 1 000

5.6.2 Klarlegging av eksisterende grense der grensen tidligere er koordinatbestemt ved oppmålingsforretning (grensepåvisning)

For 1 – 3 punkter	kr. 1 675
For overskytende grensepunkter, pr. punkt	kr. 340

5.6.3 Klarlegging av eksisterende grense der grensen ikke tidligere er koordinatbestemt / eller klarlegging av rettigheter

For 1 - 3 punkter	kr. 3 350
For overskytende grensepunkter, pr. punkt	kr. 845

Gebyr for klarlegging av rettigheter faktureres etter medgått tid. Det vises til pkt. 5.8.

5.7 Registrering av referanse til privat grenseavtale

For 1 - 3 punkter	kr. 1 300
For hvert nytt punkt deretter	kr. 340

Alternativt kan gebyr fastsettes etter medgått tid, dog ikke mindre enn for 3 punkter.
Det vises til pkt. 5.8.

5.8 Gebyr beregnet på grunnlag av medgått tid

For pkt. 5.2.4, 5.2.9 og 5.6.3 2. ledd beregnes gebyret på grunnlag av medgått tid.
Pkt. 5.7 kan alternativt beregnes på grunnlag av medgått tid.

Timesatsen skal være:

Landmåler / matrikkelfører	kr. 340
Assistent ved oppmålingsforretninger	kr. 185

5.9 Urimelig gebyr

Dersom gebyret åpenbart er urimelig i forhold til de prinsipper som er lagt til grunn, og det arbeidet og de kostnadene kommunen har hatt, kan administrasjonssjefen eller dennes fullmaktshaver av eget tiltak eller etter grunnlagt søknad, fastsette et passende gebyr.

5.10 Utstedelse av matrikkelbrev

Matrikkelbrev inntil 10 sider	kr. 175
Matrikkelbrev over 10 sider	kr. 350

Endring i maksimalsatsene reguleres av Statens kartverk i takt med den årlige kostnadsutviklingen

5.11 Merkematriell

Jordmerker betales pr. stk. (mva inkludert i beløpet)	kr. 120
Fjellmerker betales pr. stk. (mva inkludert i beløpet)	kr. 67

6.0 BRANNFØREBYGGENDE

§ 6 Feiing og tilsyn

Beskrivelse	Gebyr eks. 25% mva
Feiing pr. pipe	Kr. 334,-
Ekstra pipeløp	Kr. 167,-
Gebyr for tilsyn	Kr. 668,-

7.0 KONSESJON

§ 7 Konesjonssaker

Rundskriv M-5/2003 R 1046 vedlegg 4 = Forskrift om gebyr for behandling av konsesjonssaker mv. av 29.12.1993. Gebyret skal betales til den kommunale enhet som behandler søknaden i første instans:

1. Lov om konsesjon ved erverv av fast eiendom av 28. nov. 2003:

Et gebyr tilsvarende 3 promille av den første millionen av gebyrpliktig kjøpe-/ eller leiesum, og 2 promille av det overskytende beløp. Gebyret skal ikke være lavere enn kr. 750,- (grunngbyr), og ikke over 20 ganger grunngebyret.

For utbyggingskontrakter skal det betales 10 ganger grunngebyret.

8.0 DELING

§ 8 Delingssaker etter jordlova

2. Lov om jord (jordlova) av 12. mai 1995:

For deling etter jordloven skal grunngebyret på kr. 750,- betales (statlig fastsatt).

9.0 FELLINGSAVGIFT

§ 9 Fellingsavgift for vilt

Satsene for fellingsavgifter fastsettes administrativt årlig etter en vurdering av fondets størrelse.

10.0 KOMMUNALTEKNISKE TJENESTER

§ 10-1 Vann

Årsgebyr: (Lov om kommunale vass- og klakkavgifter og Forskrift om vann- og avløpsgebyr i Lardal kommune)

Gebyrobject	Beregningsgrunnlag	Abonements- gebyr	Fastgebyr	Årsgebyr eks. 25 % mva
Bolig/fritidsbolig	Inntil 70 kvm	Kr. 690,-	Kr. 2.978,-	Kr. 3.668,-
Bolig/fritidsbolig	Over 70 kvm	Kr. 1.811,-,-	Kr. 2.978,-	Kr. 4.789,-
Næring/bolig m/vannmåler	Målt forbruk	Kr. 8,62/kbm	Kr. 2.978,-	

Tilknytningsgebyr - vann:

Gebyrobject	Beregningsgrunnlag	Sats ekskl. 25 % mva
Alle typer eiendommer	Engangsgebyr	Kr. 20.000,-

§ 10-2 Avløp

Årsgebyr: (Forurensningsloven § 25, Lov om kommunale vass- og kloakkavgifter og Forskrift om vann- og avløpsgebyr i Lardal kommune)

Gebyrobject	Beregningsgrunnlag	Abonnements- Gebyr	Fastgebyr	Årsgebyr eks 25 % mva
Bolig/fritidsbolig	Inntil 70 kvm	Kr. 1.500,-	Kr. 1.448,-	Kr. 2.948,-
Bolig/fritidsbolig	Over 70 kvm	Kr. 3.938,-	Kr. 1.448,-	Kr. 5.386,-
Næring/bolig m/vannmåler	Målt forbruk	Kr. 18,75/kbm	Kr. 1.448,-	

Tilknytningsgebyr - avløp

Gebyrobject	Beregningsgrunnlag	Sats eks. 25 % mva
Alle typer eiendommer	Engangsgebyr	Kr. 15.400,-

§ 10-3 Renovasjon

(Forurensningsloven § 34, avfallsgebyr og Forskrift for innsamling m.v. av forbruksavfall, tømning av slamavskillere, tette taker m.v. og avfallsgebyr i Lardal kommune)

Gebyrobject	Beskrivelse	Årsgebyr eks 25 % mva
Husholdningsrenovasjon	1 sekk restavfall hentes hver uke	Kr. 2.301,-/år
Hytterenovasjon Breivann	Containere utplassert i regulert område	Kr. 913,-/år
Kildesortering Sogn	Levering med personbil	Kr. 40,-/levering
	Levering med personbil m/henger/varebil	Kr. 80,-/levering
	Næringsavtale	Kr. 2.000,- /år

§ 10-4 Slam

Tømmegebyr: (Forurensningsloven § 34, avfallsgebyr og Forskrift for innsamling m.v. av forbruksavfall, tømming av slamavskillere, tette taker m.v. og avfallsgebyr i Lardal kommune)

Gebyrobject	Beregningsgrunnlag	Årsgebyr
	Volum	eks. 25 % mva
Alle eiendommer som er med i slamtømmeordningen	Inntil 4 kbm – tømming hvert 2. år	Kr. 929,-
Fritidsboliger	Inntil 4 kbm – tømming hvert 4. år	Kr. 465,-
Tanker over 4 kbm	Pr ekstra kbm	Kr. 232,-

11.0 KIRKEGÅRDSGRAVSTED

Festepreis for gravfeste kr. 150,- pr. år der festetiden utløper fra og med 2010

12.0 GEBYR FOR OPPLYSNINGER TIL EIENDOMSMEGLERE M.FL.

Eiendomsmeglerpakke	Kr. 1.780,-
Eiendomsinformasjon fra GAB	Kr . 200,-
Bygningsdata fra GAB	Kr. 200,-
Grunnkart	Kr 288,-
Målebrevkopi	Kr 180,-
Godkjente bygningstegninger	Kr 360,-
Brukstillatelse og ferdigattest	Kr 274,-
Naboliste	Kr 194,-
Reguleringsplan med bestemmelser eller kommuneplanens formål	Kr 328,-
Innsendte arealplaner	Kr 220,-
Tilknytning vann og avløp	Kr 180,-
Adkomst til eiendommen	Kr 160,-
Kommuale avgifter og gebyr	Kr 220,-
Legalpant	Kr 110,-
Utvidet arealinformasjon	Kr 558,-
Basiskart som vektordata, utvalg	Beregnes

Prisene er inkl.25 % mva.

For opplysninger som blir gitt via Infoland benyttes gjeldende utsalgspriser i Infoland – www.infoland.no